

รายงานวิจัย

เรื่อง

การมีส่วนร่วมของผู้ประกอบการในการจัดการแหล่งท่องเที่ยว

กรณีศึกษา: เกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี

The Participation of Entrepreneurs in Destination Management:
A Case Study of Koh Kret, Nonthaburi Province.

โดย

พลสิทธิ์ ศรีศิริ

การวิจัยครั้งนี้ได้รับเงินทุนการวิจัยจากมหาวิทยาลัยราชพฤกษ์

ปีการศึกษา 2559

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชพฤกษ์

ชื่องานวิจัย: การมีส่วนร่วมของผู้ประกอบการในการจัดการแหล่งท่องเที่ยว
กรณีศึกษา: เกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี

ชื่อผู้วิจัย: พลสิทธิ์ ศรีศิริ

ปีที่ทำการวิจัย 2559

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของผู้ประกอบการท้องถิ่นในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี และเพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวในเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี ใช้วิธีวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Methods Research) ประกอบด้วยการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) กลุ่มตัวอย่างเชิงปริมาณที่ใช้คือ ผู้ประกอบการท้องถิ่น โดยวิธีการสุ่มแบบบังเอิญ จำนวน 169 ร้านค้า และกลุ่มตัวอย่างเชิงคุณภาพคือ ผู้ประกอบการผู้ให้สัมภาษณ์เชิงลึก โดยวิธีแบบเจาะจง จำนวน 10 คน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาเชิงปริมาณ คือ เชิงคุณภาพคือ แบบสัมภาษณ์เชิงลึก สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล คือ สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ การแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน สถิติเชิงอนุมานประกอบด้วยการทดสอบทีและการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว และการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ผลการวิจัย พบว่า 1) การมีส่วนร่วมของผู้ประกอบการในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง (2.99) โดยเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านเสนอความคิดเห็นวางแผนและการตัดสินใจ มีค่าเฉลี่ยในระดับมาก (3.42) และอีก 3 ด้าน อยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ ด้านการดำเนินการและการปฏิบัติการ (2.93) ด้านการติดตามและประเมินผล (2.87) และด้านการรับและการแบ่งปันผลประโยชน์ (2.75) ตามลำดับ 2) ผู้ประกอบการในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเพศและรายได้ต่อเดือนต่างกันมีระดับการมีส่วนร่วมในการจัดการแหล่งท่องเที่ยว: กรณีศึกษา เกาะเกร็ด อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี ในภาพรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน ผู้ประกอบการที่มีอายุ ระดับการศึกษาต่างกันมีระดับการมีส่วนร่วมในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเกาะเกร็ด อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ: การมีส่วนร่วม ผู้ประกอบการ การจัดการ แหล่งท่องเที่ยว เกาะเกร็ด

Research Title: The Participation of Local Entrepreneurs in Tourism Management:
A Case Study of Koh Kret, Nonthaburi Province.

Researcher: Pollasit Srisiri

Year: 2559

Abstract

The objectives of this research were study the level of participation of local entrepreneurs in tourism management at Koh Kret, Nonthaburi province and to compare the participation in tourism management. Using mixed methods research consisting of quantitative research and Qualitative Research. The quantitative samples used are the local entrepreneurs by accidental sampling method, amount 169 stores. The qualitative samples were entrepreneurs who provide in-depth interviews by specific method, amount 10 people. The tool used in quantitative study is a questionnaire. The Qualitative study is in-depth interview. The statistics used to analyze are descriptive statistics such as frequency, percentage, mean, standard deviation and inferential statistics consist of T-test, one-way ANOVA, and content analysis.

The quantitative research found that: 1) The participation of local entrepreneurs in tourism management have the overall is at a moderate level. (2.99) When considering each item, it is found that on aspects of planning ideas and decisions. The overall in the high level. (3.42) There are 3 items in the moderate level as the operations (2.93) the monitoring and evaluation (2.87) and the receiving and sharing benefits (2.75) 2) The entrepreneurs which have different sex and monthly income have the participation in tourism management: a case study of Koh Kret, Pak Kret District, Nonthaburi Province. The overall and the aspects are not different. The entrepreneurs which have the age and educational levels have different levels of participation in Koh Kret tourism management with statistical significance at the level of .05.

Keywords: Participation, Entrepreneurs, Management, Tourism, Koh Kret

กิตติกรรมประกาศ

รายงานวิจัยฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้อย่างสมบูรณ์ โดยได้รับความอนุเคราะห์อย่างยิ่งจาก รองศาสตราจารย์ ดร.ลัดดาวัลย์ เพชรโรจน์ ที่ได้ให้คำแนะนำปรึกษา ตลอดจนตรวจสอบแก้ไข ข้อบกพร่องต่าง ๆ นับตั้งแต่เริ่มดำเนินการงานวิจัยนี้เสร็จสมบูรณ์ได้ ผู้ทำวิจัยขอกราบ ขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

ขอขอบพระคุณมหาวิทยาลัยราชพฤกษ์ที่ให้การสนับสนุนทุนในการทำวิจัย รวมทั้งสถาน ประกอบการต่าง ๆ ในชุมชนเกาะเกร็ด อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี ที่ได้ให้ความร่วมมือเป็น อย่างยิ่งในการเก็บข้อมูล และตอบแบบสอบถามอย่างตั้งใจ เพื่อให้ผู้วิจัยนำข้อมูลมาใช้เพื่อให้เกิด ประโยชน์

ในท้ายที่สุดนี้ ผู้วิจัยต้องขอระลึกถึงความกรุณาของคณาจารย์ทุกท่านที่เป็นผู้ชี้แนะแนวทางการศึกษา และขอขอบพระคุณทุกท่านที่ได้กล่าวนามมา ณ ที่นี้ ที่มีส่วนเกี่ยวข้องคอยช่วยเหลือ และให้กำลังใจให้การสนับสนุนในทุก ๆ ด้าน จนทำให้การศึกษาวิจัยครั้งนี้สำเร็จลุล่วงด้วยดี

พลสิทธิ์ ศรีศิริ

พฤษภาคม 2560

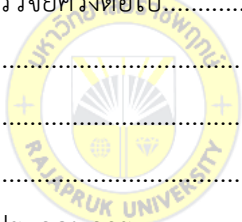
สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ข
กิตติกรรมประกาศ.....	ค
สารบัญ.....	ง
สารบัญตาราง.....	ฉ
สารบัญภาพ	ช
บทที่ 1 บทนำ.....	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
1.2 คำถามการวิจัย.....	3
1.3 วัตถุประสงค์ของการวิจัย	3
1.4 สมมติฐานการวิจัย	4
1.5 ขอบเขตของงานวิจัย.....	4
1.6 นิยามศัพท์เฉพาะ	5
1.7 ประโยชน์ของงานวิจัย.....	6
บทที่ 2 แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	7
2.1 ข้อมูลทั่วไปของแหล่งท่องเที่ยวเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี.....	7
2.2 แนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยว.....	11
2.3 แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม.....	22
2.4 แนวคิดเกี่ยวกับการเป็นผู้ประกอบการ.....	30
2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	39
2.6 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	42
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	43
3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย	43
3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	44
3.3 การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	44
3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	45

3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล	45
------------------------------	----

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
3.6 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	46
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	48
ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ	48
ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ.....	64
บทที่ 5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	66
5.1 สรุปผลการวิจัย	67
5.2 อภิปรายผล	69
5.3 ข้อเสนอแนะ	72
5.3.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้.....	72
5.3.2 ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป.....	73
บรรณานุกรม	74
ภาคผนวก	76
ภาคผนวก ก แบบสอบถาม.....	76
ภาคผนวก ข แบบสัมภาษณ์ผู้ประกอบการ.....	80
ประวัติผู้วิจัย	84

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
4.1 จำนวนร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามข้อมูลทั่วไปของนักท่องเที่ยว.....	48
4.2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับการมีส่วนร่วมของผู้ประกอบการในการจัดการแหล่งท่องเที่ยว: กรณีศึกษาเกาะเกร็ด อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี	50
4.3 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการมีส่วนร่วมของผู้ประกอบการในการจัดการแหล่งท่องเที่ยว: กรณีศึกษาเกาะเกร็ด อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี ด้านเสนอความคิดการวางแผนและการตัดสินใจ	51
4.4 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการมีส่วนร่วมของผู้ประกอบการในการจัดการแหล่งท่องเที่ยว: กรณีศึกษาเกาะเกร็ด อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี ด้านการดำเนินการและการปฏิบัติการ	52
4.5 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการมีส่วนร่วมของผู้ประกอบการในการจัดการแหล่งท่องเที่ยว: กรณีศึกษาเกาะเกร็ด อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี ด้านการรับและด้านการแบ่งปันผลประโยชน์.....	53
4.6 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการมีส่วนร่วมของผู้ประกอบการในการจัดการแหล่งท่องเที่ยว: กรณีศึกษาเกาะเกร็ด อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี ด้านการติดตามและประเมินผล	54
4.7 เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของผู้ประกอบการในการจัดการแหล่งท่องเที่ยว: กรณีศึกษาเกาะเกร็ด อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี เมื่อจำแนกตามเพศชายและหญิง	55
4.8 เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของผู้ประกอบการในการจัดการแหล่งท่องเที่ยว: กรณีศึกษาเกาะเกร็ด อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี เมื่อจำแนกตามกลุ่มอายุ.....	56
4.9 เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของผู้ประกอบการในการจัดการแหล่งท่องเที่ยว: กรณีศึกษาเกาะเกร็ด อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี ด้านเสนอความคิดการวางแผนและการตัดสินใจ เมื่อจำแนกตามกลุ่มอายุ โดยวิธีเปรียบเทียบรายคู่ LSD	57
4.10 เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของผู้ประกอบการในการจัดการแหล่งท่องเที่ยว: กรณีศึกษาเกาะเกร็ด อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี ด้านเสนอความคิดการวางแผนและการตัดสินใจ เมื่อจำแนกตามระดับการศึกษา	58

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
4.11 เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของผู้ประกอบการในการจัดการแหล่งท่องเที่ยว: กรณีศึกษาเกาะเกร็ด อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี ด้านเสนอความคิดการวางแผนและการตัดสินใจ เมื่อจำแนกตามระดับการศึกษาโดยวิธีเปรียบเทียบรายคู่ LSD	59
4.12 เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของผู้ประกอบการในการจัดการแหล่งท่องเที่ยว: กรณีศึกษาเกาะเกร็ด อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี ด้านการดำเนินการและการปฏิบัติการ เมื่อจำแนกตามระดับการศึกษาโดยวิธีเปรียบเทียบรายคู่ LSD	60
4.13 เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของผู้ประกอบการในการจัดการแหล่งท่องเที่ยว: กรณีศึกษาเกาะเกร็ด อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี ด้านการรับและด้านการแบ่งปันผลประโยชน์ เมื่อจำแนกตามระดับการศึกษาโดยวิธีเปรียบเทียบรายคู่ LSD	61
4.14 เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของผู้ประกอบการในการจัดการแหล่งท่องเที่ยว: กรณีศึกษาเกาะเกร็ด อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี ด้านการรับและด้านการแบ่งปันผลประโยชน์ เมื่อจำแนกตามระดับการศึกษาโดยวิธีเปรียบเทียบรายคู่ LSD	62
4.15 เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของผู้ประกอบการในการจัดการแหล่งท่องเที่ยว: กรณีศึกษาเกาะเกร็ด อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี เมื่อจำแนกตามรายได้ต่อเดือน	63
4.16 ผลการประมวผลความคิดเห็นและข้อเสนอแนะด้านการมีส่วนร่วมของผู้ประกอบการในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเกาะเกร็ด อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี	64

สารบัญญภาพ

ภาพที่	หน้า
2.1 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	42

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ประเทศไทยเป็นประเทศที่มีทรัพยากรการท่องเที่ยวที่สมบูรณ์และหลากหลายที่สุดแห่งหนึ่งของโลกประกอบไปด้วยแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ และสิ่งที่มีมนุษย์สร้างขึ้นทั้งเก่าและใหม่ ซึ่งถือว่าเป็นมรดกทางการท่องเที่ยว (Tourism Heritage) อันทรงคุณค่า มีความโดดเด่นเป็นเอกลักษณ์ และมีศักยภาพสูงเหมาะแก่การนำมาพัฒนาเพื่อสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวทั้งกลุ่มนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างประเทศ ที่มุ่งแสวงหาความเพลิดเพลินและศึกษาเรียนรู้ควบคู่ไปกับการเดินทางอย่างมีความรับผิดชอบ (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2557: ออนไลน์)

ปัจจุบันอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวไทยมีการเติบโตและพัฒนาอย่างต่อเนื่องในทุกมิติ ไม่ว่าจะเป็นการพัฒนาด้านการจัดการการท่องเที่ยว ตลาดการท่องเที่ยว รูปแบบการท่องเที่ยว ทรัพยากรทางการท่องเที่ยว สิ่งอำนวยความสะดวกทางการท่องเที่ยว และคุณภาพของการบริการ (พิมพ์พรณ สุจารินพงศ์, 2553) รวมถึงการพัฒนาชุมชนที่ตั้งอยู่ในบริเวณแหล่งท่องเที่ยว ซึ่งการพัฒนาทางการท่องเที่ยวดังกล่าว ทำให้เกิดผลกระทบต่าง ๆ ตามมา ไม่ว่าจะเป็นด้านบวกและลบ ทั้งต่อวิถีชีวิต ประเพณี วัฒนธรรมของคนในแหล่งท่องเที่ยวนั้น นอกจากนี้กิจกรรมการท่องเที่ยวยังส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงด้านเศรษฐกิจ ก่อให้เกิดการสร้างงานและกระจายรายได้ออกไปสู่ท้องถิ่น กระตุ้นการขยายตัวทางเศรษฐกิจ ทำให้เกิดการใช้จ่าย โดยเริ่มตั้งแต่การเดินทาง การรับประทานอาหาร การใช้บริการนำเที่ยวของมัคคุเทศก์ การซื้อสินค้าของที่ระลึกจากท้องถิ่น การรับฝากรถยนต์ การพักผ่อนและบริการอื่น ๆ สิ่งเหล่านี้ก่อให้เกิดการขยายตัวของบริการ ทำให้เกิดรายได้กระจายสู่ท้องถิ่นเป็นวงกว้าง (อุดม บัวศรี และคณะ, 2539) ส่วนทางด้านสังคม วัฒนธรรมนั้น การท่องเที่ยวช่วยสร้างสรรค์สิ่งใหม่ ๆ เพื่อเป็นตัวกระตุ้นให้เกิดการอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรท้องถิ่น ไม่ว่าจะเป็นประเพณี ศิลปวัฒนธรรมอันเป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่น และวิถีชีวิตดั้งเดิมเพื่อรองรับการขยายตัวของธุรกิจท่องเที่ยว นอกจากนี้การมาเยือนของนักท่องเที่ยวส่งผลถึงสิ่งแวดล้อมในชุมชน กิจกรรมการท่องเที่ยวที่เกิดขึ้น ในทางตรงข้ามได้ส่งผลกระทบต่อด้านลบทางการท่องเที่ยวเช่นกัน เช่น เมื่อมีรายได้จากการท่องเที่ยวมากขึ้น ทำให้มีการใช้เงินอย่างฟุ่มเฟือย มีรูปแบบการดำเนินชีวิตตามกระแสบริโภคนิยม (Consumerism) ทำให้วิถีชีวิตเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม รายได้กระจุกตัวอยู่กับคนบางกลุ่มทำให้เกิดปัญหาความขัดแย้งในสังคม (Social Conflict) เป็นต้น

จากผลกระทบทั้งด้านบวกและด้านลบที่กล่าวมาข้างต้นรัฐบาล จึงเห็นความสำคัญและหันกลับมาทบทวนนโยบายและปรัชญาทศวรรษการศึกษาการท่องเที่ยวของประเทศ ให้มุ่งไปในเรื่องของการ

จัดการท่องเที่ยวรูปแบบใหม่ ๆ โดยเฉพาะการท่องเที่ยวโดยชุมชน และมุ่งหวังที่จะพัฒนาให้การท่องเที่ยวเป็นธุรกิจชุมชนภายใต้การดูแลของแต่ละท้องถิ่น โดยยึดหลักของการพัฒนาอย่างยั่งยืนเป็นแนวทางการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน ดังนั้นจะต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกภาคส่วน ไม่ว่าจะเป็นภาครัฐ ภาคเอกชน ชุมชน ผู้ประกอบการ และนักท่องเที่ยว (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2557: ออนไลน์)

จังหวัดนนทบุรีตั้งอยู่ริมแม่น้ำเจ้าพระยาในเขตภาคกลางติดกับกรุงเทพมหานคร เป็นจังหวัดหนึ่งใน 5 จังหวัดปริมณฑลที่มีการเจริญเติบโตในทุก ๆ ด้าน ไม่ว่าจะเป็นด้านเกษตรกรรม การค้าการลงทุน ด้านอุตสาหกรรม ด้านการท่องเที่ยว และเป็นจังหวัดที่มีคนอาศัยอยู่หนาแน่นที่สุดจังหวัดหนึ่งของประเทศไทย ทั้งยังมีสถานที่ท่องเที่ยวที่น่าสนใจ ที่มีความงดงามด้วยเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม ประเพณี และวิถีชีวิตแบบไทยดั้งเดิมและไทยผสมผสาน จากการขยายตัวของภาคส่วนต่าง ๆ และความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจและสังคมทำให้จังหวัดนนทบุรีมีจำนวนประชากรที่เพิ่มขึ้นรวมทั้งการเพิ่มขึ้นของประชากรแฝงและประชากรต่างด้าว เนื่องมาจากการพัฒนาทางด้านต่าง ๆ ทั้งอุตสาหกรรมและการท่องเที่ยว แต่ในขณะเดียวกันก็มีปัญหาที่เกิดขึ้นจากแต่ละภาคส่วนทั้งที่เป็นปัญหาภายในแต่ละภาคส่วนเอง และปัญหาเนื่องมาจากผลกระทบที่ได้รับจากการอยู่ร่วมกันกับภาคส่วนอื่น ๆ เนื่องจากการอยู่ร่วมกันของทุกภาคส่วนนั้นยังขาดความสมดุล และแนวทางที่จะทำให้เกิดความสมดุลอย่างยั่งยืน ดังนั้น จากการสำรวจสถานการณ์ปัจจุบันในแต่ละภาคส่วนทั้งภาคประชาชน อุตสาหกรรม เกษตรกรรม และการท่องเที่ยว/บริการ โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อทราบถึงปัญหาและโอกาสที่เกิดขึ้นจากการอยู่ร่วมกันของแต่ละภาคส่วน มุมมองที่มีต่อภาคส่วนอื่น ๆ ที่อยู่ร่วมกัน ตลอดจนความต้องการของแต่ละภาคส่วนต้องการให้เกิดขึ้นจากการอยู่ร่วมกันกับภาคส่วนอื่น ๆ รวมทั้งบทบาทและการมีส่วนร่วมของภาครัฐที่ต้องการให้ภาครัฐเข้ามา โดยมุ่งเน้นส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการระดมความคิดเห็นของผู้นำชุมชน และประชาชน รวมทั้งตัวแทนทุกภาคส่วน สมาคมต่าง ๆ ที่อยู่ในจังหวัดนนทบุรี เพื่อร่วมมือกันในการแก้ไขปัญหาและพัฒนาจังหวัดนนทบุรีต่อไป (กลุ่มงานยุทธศาสตร์และข้อมูลเพื่อการพัฒนาจังหวัด สำนักงานจังหวัดนนทบุรี, 2559: ออนไลน์)

ดังนั้นจึงมีการแก้ปัญหาที่ต้นเหตุ คือ ต้องแก้ที่มนุษย์ ซึ่งอาจเป็นการแก้ปัญหาโดยการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนในการป้องกันรักษาสิ่งแวดล้อม เพื่อไม่ให้เกิดผลเสียต่อชุมชนและมีการสร้างความตระหนักจิตสำนึกให้รู้จักและเห็นคุณค่าสิ่งแวดล้อม เพื่อให้ชุมชนน่าอยู่มีสภาพแวดล้อมที่ดีและพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนในชุมชน จากแผนยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวจังหวัดนนทบุรีได้มีการมุ่งเน้นการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวและสิ่งอำนวยความสะดวกของบุคลากรด้านการท่องเที่ยวเป็นหลักสำคัญเฉพาะในด้านของความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ ทำให้จังหวัดนนทบุรีเป็นจังหวัดที่รองรับการขยายตัวของกรุงเทพมหานคร และส่งผลให้มีการส่งเสริมกระตุ้นให้เกิดการพัฒนาอย่างรอบด้านและที่

สำคัญคือ การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (ททท.) ซึ่งเป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบในด้านของการท่องเที่ยวที่เกี่ยวข้องกับการอนุรักษ์ทั้งในด้านศิลปวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียม ประเพณี โบราณสถาน โบราณวัตถุ สิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ รวมทั้งแหล่งทรัพยากรทางธรรมชาติที่มีในประเทศไทย ได้มีการจัดให้เกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรีนั้นเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่น่าสนใจ มีประวัติความเป็นมาในด้านวัฒนธรรมวิถีชีวิตชาวมอญที่สำคัญ โดยมีการประชาสัมพันธ์เชิญชวนนักท่องเที่ยวให้รับทราบมากยิ่งขึ้น (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2557: ออนไลน์)

เนื่องจากในช่วงวันหยุดมีนักท่องเที่ยวปริมาณมากอาจทำให้เกาะเกร็ดเสื่อมโทรมอย่างรวดเร็วหากผู้ประกอบการขาดการมีส่วนร่วมในการช่วยกันดูแลรักษามาตรฐานและการอนุรักษ์อย่างยั่งยืน ซึ่งเมื่อสภาพแวดล้อมมีการเสื่อมโทรมลง จะทำให้นักท่องเที่ยวที่เคยเดินทางมาท่องเที่ยวเกาะเกร็ด อาจจะไม่เดินทางกลับมาเที่ยวอีก ซึ่งอาจจะก่อให้เกิดผลกระทบตามมาคือ ผู้ประกอบการขาดรายได้ ขาดการหมุนเวียนรายได้ การสำนึกรักในท้องถิ่นอาจเลือนหายไปมากที่สุดและไม่เห็นคุณค่าในการมีส่วนร่วมของตนภายในชุมชนนั้นและทำให้ขาดบุคลากรที่จะสืบทอดการอนุรักษ์อย่างยั่งยืนต่อไป

ผู้วิจัยเห็นถึงความสำคัญของการมีส่วนร่วมของผู้ประกอบการในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวจึงเกิดความสนใจที่จะศึกษาการมีส่วนร่วมของผู้ประกอบการในเกาะเกร็ด อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี ตลอดจนศึกษาปัญหาและอุปสรรคของการมีส่วนร่วมของผู้ประกอบการในการจัดการท่องเที่ยว ทั้งนี้เพื่อเป็นแนวทางแก่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และประชาชน ตลอดจนเสนอแนะแนวทางการอนุรักษ์และพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวให้ยั่งยืนต่อไป

1.2 คำถามการวิจัย

1.2.1 ผู้ประกอบการควรมีส่วนร่วมในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวในเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี อย่างไร

1.2.2 ผู้ประกอบการที่มีข้อมูลส่วนบุคคลต่างกันมีส่วนร่วมในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวในเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี แตกต่างกันหรือไม่ อย่างไร

1.3 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1.3.1 เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของผู้ประกอบการท้องถิ่นในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี

1.3.2 เพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวในเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี จำแนกตามข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ประกอบการ

1.3.3 เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคของการมีส่วนร่วมของผู้ประกอบการท้องถิ่นในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวในเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี

1.4 สมมติฐานการวิจัย

1.4.1 ผู้ประกอบการที่มีข้อมูลส่วนบุคคลต่างกันมีส่วนร่วมในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวในเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี แตกต่างกัน

1.5 ขอบเขตของงานวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของการวิจัยได้ดังนี้

1.5.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา

การวิจัยครั้งนี้ มุ่งที่จะศึกษาการมีส่วนร่วมของผู้ประกอบการในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี โดยแบ่งออกเป็น 4 ด้าน ได้แก่

- 1) ด้านเสนอความคิด การวางแผนและการตัดสินใจ
- 2) ด้านการดำเนินการและการปฏิบัติการ
- 3) ด้านการรับและการแบ่งปันผลประโยชน์
- 4) ด้านการติดตามและประเมินผล

1.5.2 ขอบเขตด้านประชากร

ประชากร ที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ กลุ่มผู้ประกอบการในชุมชนเกาะเกร็ด อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี

1.5.3 ขอบเขตด้านระยะเวลา

การวิจัยในครั้งนี้กำหนดระยะเวลาศึกษา ตั้งแต่เดือนตุลาคม 2559 – ตุลาคม 2560 รวมระยะเวลาทั้งหมด 12 เดือน

1.5.4 ขอบเขตด้านพื้นที่

ผู้วิจัยทำการศึกษาและเก็บรวบรวมข้อมูลในพื้นที่ชุมชนเกาะเกร็ด อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี

1.6 นิยามศัพท์เฉพาะ

1.6.1 การมีส่วนร่วม หมายถึง กิจกรรมที่ต้องอาศัยความร่วมมือของประชาชนในการกระทำ ซึ่งจะต้องประกอบด้วย 2 ส่วน คือ บุคคลและการกระทำ ทั้งนี้การทำให้สมาชิกกลุ่มมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ เกิดความรู้สึกผูกมัดต่อเรื่องนั้นและมีส่วนร่วมในการปฏิบัติจะทำให้บุคคล กลุ่ม ชุมชน เกิดความรู้สึกว่าตนเองได้ลงทุน ให้ความคิดเห็น การตัดสินใจและอุทิศพลังงานทุกอย่างเพื่อให้ได้มาซึ่งวิธีการแก้ปัญหาานั้น ๆ ซึ่งมีผลทำให้เกิดความเปลี่ยนแปลงทัศนคติของตนเองและเทคนิคในการก่อให้เกิดการมีส่วนร่วม เช่น การกระตุ้นให้เกิดแรงจูงใจ หรือการให้แรงเสริม

1.6.2 ผู้ประกอบการ หมายถึง ผู้ที่ดำเนินธุรกิจในเกาะเกร็ด ได้แก่ ผู้ประกอบการร้านอาหารและเครื่องดื่ม ร้านเครื่องปั้นดินเผา ร้านขายของที่ระลึก เรือรับจ้างนำเที่ยว โดยมีการวางแผนการดำเนินงาน และดำเนินธุรกิจทุกด้านด้วยตนเอง โดยยอมรับความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นได้ตลอดเวลา เพื่อมุ่งหวังผลกำไรที่เกิดจากผลการดำเนินงานของธุรกิจตนเอง

1.6.3 การจัดการ หมายถึง แนวทางการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยว ซึ่งประกอบไปด้วย สิ่งดึงดูดใจ สิ่งอำนวยความสะดวก การเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว ตัวนักท่องเที่ยว การตลาดที่ส่งเสริมการท่องเที่ยว และการรักษาความปลอดภัย เพื่อให้มีการอำนวยความสะดวกในด้านต่าง ๆ ภายในแหล่งท่องเที่ยว

1.6.4 แหล่งท่องเที่ยว หมายถึง สถานที่ท่องเที่ยวหรือทรัพยากรการท่องเที่ยว กิจกรรมและวัฒนธรรมประเพณีที่สามารถดึงดูดความสนใจให้นักท่องเที่ยวเดินทางมาเยือน ในที่นี้หมายถึง แหล่งท่องเที่ยวชุมชนเกาะเกร็ด อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี ซึ่งมีสภาพพื้นที่เป็นเกาะกลางแม่น้ำเจ้าพระยา และเป็นแหล่งรวมวิถีชีวิตที่สะท้อนวัฒนธรรมในสมัยก่อนจนถึงปัจจุบันทำให้นักท่องเที่ยวสนใจเดินทางมาเยี่ยมชมมากพอสมควร

1.6.5 เกาะเกร็ด หมายถึง เกาะกลางแม่น้ำเจ้าพระยา แหล่งท่องเที่ยวที่ขึ้นชื่อในจังหวัดนนทบุรี รู้จักกันดีในฐานะแหล่งชุมชนคนมอญที่มีชื่อเสียงในเรื่องของเครื่องปั้นดินเผา และประเพณีวัฒนธรรมแบบพื้นบ้านดั้งเดิม ที่ยังคงอนุรักษ์ไว้ได้เป็นอย่างดี โดยมีพระเจดีย์มูเตาของวัดปรมัยยิกาวาสเป็นสัญลักษณ์ประจำฝั่งทำน้ำของเกาะ นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ที่มาเที่ยวชุมชนเกาะเกร็ดจะมีกิจกรรมมากมายเช่น เดินเที่ยวชมสถานที่ ปั่นจักรยาน ไหว้พระ ซ้อปิ้ง หาของอร่อย ๆ รับประทาน บ้างก็เลือกนั่งเรือชมรอบเกาะ สินค้าที่เป็นสัญลักษณ์เด่นของเกาะเกร็ดคือ เครื่องปั้นดินเผา โอ่ง กระถางเซรามิกรูปแบบต่าง ๆ

1.7 ประโยชน์ของงานวิจัย

17.1 ได้ทราบถึงระดับการมีส่วนร่วมของผู้ประกอบการท้องถิ่นในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี

17.2 ได้ทราบผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวในเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี จำแนกตามข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ประกอบการ

17.3 ได้ทราบปัญหาและอุปสรรคของการมีส่วนร่วมของผู้ประกอบการท้องถิ่นในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี

17.4 นำผลของการศึกษาครั้งนี้ไปใช้ในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวของเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรีให้มีประสิทธิภาพต่อไปได้

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของผู้ประกอบการในการจัดการแหล่งท่องเที่ยว กรณีศึกษา: เกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี เพื่อใช้เป็นข้อมูลสำหรับผู้บริหาร ตำบลเกาะเกร็ด ตลอดจนหน่วยงานปกครองส่วนท้องถิ่น สามารถใช้เป็นแนวทางการวางแผนการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว โดยการมีส่วนร่วมของผู้ประกอบการเพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยวให้มาเที่ยวเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี เพิ่มมากขึ้นโดย การศึกษานี้ผู้ศึกษาได้ทำการศึกษาแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังนี้

- 2.1 ข้อมูลทั่วไปของแหล่งท่องเที่ยวเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี
- 2.2 แนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยว
- 2.3 แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม
- 2.4 แนวคิดเกี่ยวกับการเป็นผู้ประกอบการ
- 2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
- 2.6 กรอบแนวคิดในการวิจัย

2.1 ข้อมูลทั่วไปของแหล่งท่องเที่ยวเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี

2.1.1 ประวัติเกาะเกร็ด (กลุ่มงานยุทธศาสตร์และข้อมูลเพื่อการพัฒนาจังหวัด สำนักงาน จังหวัดนนทบุรี, 2559: ออนไลน์)

เกาะเกร็ดเป็นย่านชุมชนที่มีความเจริญมาตั้งแต่สมัยกรุงศรีอยุธยาตอนปลาย เป็นทั้งชุมชนค้าขายและเป็นที่ตั้งด่านตรวจเรือต่าง ๆ ที่จะเดินทางผ่านไปมาอยู่อยุธยา รวมถึงวัดวาอารามต่าง ๆ บนเกาะเกร็ดล้วนมีความสวยงาม ล้วนแล้วแต่เป็นศิลปะสถาปัตยกรรมในสมัยอยุธยาทั้งสิ้น แต่คงจะมาร้างคนเมื่อพม่ามายึดกรุงศรีอยุธยา หลังจากกอบกู้เอกราชได้พระเจ้าตากสินมหาราชจึงโปรดให้ชาวมอญที่เข้ามาตั้งถิ่นฐานที่บริเวณเกาะเกร็ดแห่งนี้อีกครั้ง แต่เดิมเกาะเกร็ดไม่ได้มีลักษณะเป็นเกาะเป็นส่วนหนึ่งของแผ่นดินรูปโค้งลักษณะเป็นแหลมยื่นออกไปตามความโค้งของแม่น้ำเจ้าพระยา มีชื่อมาแต่ก่อนว่า บ้านแหลม แต่ได้มีการขุดลอกคลองลัดแม่น้ำเจ้าพระยาขึ้นในส่วนที่เป็นแหลม ในเวลาต่อมากระแสน้ำเปลี่ยนทิศทางแรงขึ้น มีการกัดเซาะตลิ่งทำให้คลองขยาย แผ่นดินตรงแหลมจึงกลายเป็นเกาะ ชื่อที่เรียกนั้น ชื่อเดิมเรียกว่า เกาะศาลากุล

ในสมัยอยุธยามีเรือสินค้าทั้งในและต่างประเทศผ่านเข้ามาตามลำน้ำเจ้าพระยา เพื่อจะไปยังอยุธยา เมื่อถึงรัชกาลสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวท้ายสระ (รัชกาลที่ 31 แห่งกรุงศรีอยุธยา พ.ศ. 2251-2275) จึงพิจารณาเห็นถึงความจำเป็นที่จะต้องขุดคลองลัดตามลำน้ำเจ้าพระยาเพิ่มเติม เพื่อลด

ระยะทางย่นระยะเวลาในการคมนาคมขนส่งทางน้ำและแก้ปัญหาที่ทำให้การเดินทางเรือสำเภาชักช้าและเกิดเหตุขัดข้อง รวมถึงเป็นการพัฒนาเศรษฐกิจของกรุงศรีอยุธยาในสมัยนั้น จึงทรงมีพระราชดำริให้ขุดคลองลัดแม่น้ำเจ้าพระยาเกาะเกร็ดขึ้นบริเวณที่มีแม่น้ำเจ้าพระยาไหลโค้งอ้อมไปทางทิศตะวันตกแล้วไหลวกกลับมาทางทิศตะวันออกในปี พ.ศ. 2265 ดังปรากฏในพระราชพงศาวดารฉบับพระราชหัตถเลขาตอนหนึ่งว่า ในปีชกาล จัตวาศกนั้น ทรงพระกรุณาโปรดให้พระเจ้าธนบุรีเป็นแม่กองเกณฑ์ไพร่พล คนหัวเมืองปากใต้ให้ได้คนหมื่นเศษให้ขุดคลองเกร็ดน้อยลัดคู้บางบัวทองนั้นอ้อมนักขุดลัดให้ตรง พระธนบุรีรับสั่งแล้วถวายบังคมลามมาให้เกณฑ์คนไพร่พล ในบรรดาหัวเมืองปากใต้ได้คนหมื่นเศษ ให้ขุดคลองเกร็ดน้อยนั้นลึก 6 ศอก กว้าง 6 วา ทางไกลได้ 29 เส้นเศษ (1 เส้น 80 เมตร หรือ 40 วา) ขุดเดือนเศษจึงแล้ว พระธนบุรีนั้นจึงกลับมากราบทูลพระกรุณาให้ทราบทุกประการ เมื่อทำการขุดคลองลัดแม่น้ำเจ้าพระยาได้แล้ว ทำให้เกิดการเดินเรือลัดได้เร็วขึ้น เรียกคลองในสมัยนั้นว่า คลองลัดเกร็ดน้อย ต่อมานิยมเรียกว่า คลองลัดเกร็ด ต้นคลองหรือปากคลองเรียกว่า ปากเกร็ด

ต่อมาคลองลัดเกร็ดได้ถูกความแรงของกระแสน้ำเซาะตลิ่งพังจนกว้างมากขึ้นเรื่อย ๆ กลายเป็นแม่น้ำไป ที่ดินบริเวณที่เป็นแหลมยื่นออกไปจึงมีลักษณะเป็นเกาะ เรียกกันว่า เกาะเกร็ด ในสมัยโบราณเรียกเกาะเกร็ดที่เป็นเกาะที่มีขนาดเล็กนี้ว่า เกร็ดน้อย (ที่เชิงรอก จังหวัดปทุมธานี เรียกว่า เกร็ดใหญ่ เพราะมีการขุดคลองลัดแล้วกลายเป็นเกาะที่มีขนาดใหญ่กว่าเกาะเกร็ด) อาจเป็นไปได้ว่าคนสมัยโบราณนิยมเรียกเกาะที่เกิดจากการกระทำของมนุษย์ว่า เกร็ด ต่อมาเมื่อมีการยกฐานะปากเกร็ดเป็นชื่อของตำบลและชื่อของอำเภอ เกาะเกร็ดก็ได้ยกฐานะเป็นตำบลเกาะเกร็ดด้วยจนถึงปัจจุบัน ในสมัยสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช ตรงกับ พ.ศ. 2317 ได้โปรดเกล้าให้ข้าหลวงไปรับครอบครัวมอญมาตั้งบ้านเรือนอยู่ในท้องที่ปากเกร็ด (รวมทั้งในเกาะเกร็ด) และสามโคก จังหวัดปทุมธานี เนื่องจากมอญแพ้สงครามกับพม่า เมื่อมอญสู้พม่าไม่ได้จึงอพยพครอบครัวมาพึ่งพระบรมโพธิสมภาร เมื่อสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราชทรงเลือกพื้นที่ช่วงเกาะเกร็ดและปากเกร็ดเป็นสถานที่ประกอบพระราชพิธีอัญเชิญพระแก้วมรกตและพระบาง ที่สมเด็จพระเจ้าพระยามหากษัตริย์ศึกอัญเชิญมาจากเวียงจันทน์ โดยทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้สมเด็จพระเจ้าลูกยาเธอเจ้าฟ้ากรมขุนอินทรพิทักษ์เสด็จล่วงหน้าขึ้นไปในวันแรม 4 ค่ำ เดือน 3 ครั้นถึงวันขึ้น 4 ค่ำ เดือน 4 จึงเสด็จไปรับ พระดำหนักบางธรณีด้วยพระองค์เอง สำหรับพระราชพิธีอัญเชิญพระแก้วมรกตและพระบางครั้งนี้นับเป็นพระราชพิธีอันยิ่งใหญ่ที่ใช้บริเวณริมแม่น้ำเจ้าพระยาในท้องที่ปากเกร็ดและเกาะเกร็ด มีการจัดกระบวนเรือเสด็จพระราชดำเนินทางชลมารค และกระบวนเรืออัญเชิญพระแก้วมรกตและพระบางที่ยิ่งใหญ่ ต่อมาในปี พ.ศ. 2358 ตรงกับสมัยรัชกาลที่ 2 แห่งกรุงรัตนโกสินทร์ สมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัยได้โปรดเกล้าให้เจ้าฟ้ามงกุฎ (รัชกาลที่ 4) ไปรับครอบครัวมอญ ซึ่งหนีภัยสงครามมาจากพม่ามาอาศัยอยู่ที่ด่านเจดีย์สามองค์ เมืองกาญจนบุรี และได้โปรดเกล้าฯ ให้พระยาอภัยภูธร สมุหนายกไปรับ

ครอบครัวมอญเหล่านั้นมาอยู่ที่เมืองนนทบุรีบ้าง ปทุมธานีบ้าง เมืองเขื่อนขันธุ์ (พระประแดง) บ้าง ดังนั้นจึงมีชาวมอญอาศัยอยู่ในเกาะเกร็ดและหลายท้องที่หลายตำบลในอำเภอปากเกร็ด เนื่องจากมีชาวมอญอพยพเข้ามา 2 ครั้ง คือ ในปีพ.ศ. 2317 และปี พ.ศ. 2358

ในสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 5) ก็มักจะเสด็จพระราชดำเนินแปรพระราชฐานยังพระราชวังบางปะอินเสมอ กล่าวกันว่า ทรงแวะพักเรือพระที่นั่งตามวัดต่าง ๆ บริเวณปากเกร็ดและเกาะเกร็ดนี้ทุกวัด และพระองค์ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้บูรณปฏิสังขรณ์วัดปากอ่าว (วัดปรมย์ยิกาวาส) เพื่อถวายเป็นพระราชกุศลร่วมกับพระเจ้าบรมมโหยิกาเธอ กรมเสด็จพระสุตารัตนราชประยูร และพระบรมวงศานุวงศ์ผู้ใหญ่ที่ทรงอภิบาลทำนุบำรุงสมเด็จพระเทพศิรินทรพระบรมราชชนนีและพระองค์มาตั้งแต่ครั้งทรงพระเยาว์ ในสมัยเปลี่ยนแปลงการปกครอง ช่วงหลังจากพ.ศ. 2475 และช่วงหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 หมู่บ้านในตำบลย่านเกาะเกร็ดและปากเกร็ดริมแม่น้ำเจ้าพระยา กลายเป็นแหล่งหลบซ่อนตัวเพื่อเตรียมรับสภาวะวิกฤตในกรุงเทพฯ มีนักการเมืองและข้าราชการชั้นผู้ใหญ่หลายท่านได้มาสร้างบ้านสำรองไว้ยามฉุกเฉิน ซึ่งต่อมาทางราชการได้เข้ายึดบ้านดังกล่าว

2.1.2 อาณาเขต

- ทิศเหนือ ติดกับแม่น้ำเจ้าพระยาและตำบลคลองพระอุดม
- ทิศใต้ ติดกับแม่น้ำเจ้าพระยาและตำบลท่าอิฐ
- ทิศตะวันออก ติดกับแม่น้ำเจ้าพระยาและตำบลปากเกร็ด
- ทิศตะวันตก ติดกับแม่น้ำเจ้าพระยาและตำบลอ้อมเกร็ด

2.1.3 ลักษณะภูมิประเทศ

ลักษณะภูมิประเทศของเกาะเกร็ด มีลักษณะเป็นพื้นที่ราบต่ำล้อมรอบด้วยแม่น้ำเจ้าพระยา บริเวณพื้นที่ริมน้ำเป็นที่ลุ่มมากกว่าตอนกลาง พื้นที่ส่วนใหญ่มีลักษณะเป็นที่ราบน้ำท่วมถึง ทำให้พื้นที่ทั่วทั้งเกาะเป็นพื้นที่ที่เหมาะสมสำหรับการทำเกษตรกรรม ดังจะเห็นได้ว่าการทำสวนไม้ผลไม้ยืนต้นอยู่ทั่วไป ผลไม้ที่นิยมปลูกได้แก่ กล้วย มะม่วง มะพร้าว ส้มโอ บริเวณส่วนกลางของเกาะเกร็ดแต่เดิมเป็นพื้นที่ปลูกข้าวเจ้า แต่ไม่มีการทำนามาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2525 เนื่องจากบริเวณกลางเกาะเป็นที่ดอนสูงกว่าบริเวณริมเกาะ การดึงน้ำเข้าสู่พื้นที่นาต้องอาศัยเครื่องสูบน้ำอีกทั้งสภาพคูคลองภายในเกาะเกร็ดปัจจุบันตื้นเขินไม่มีการขุดลอกมาเป็นระยะเวลานาน การทำนาจึงไม่คุ้มกับการลงทุน ทำให้พื้นที่นาในอดีตกลายเป็นพื้นที่กรังเป็นผืนใหญ่ติดต่อกัน จากลักษณะของพื้นที่เกาะเกร็ดที่ค่อนข้างเป็นพื้นที่ลุ่ม โดยเฉพาะบริเวณริมเกาะจึงทำให้เกิดน้ำท่วมได้ง่าย เกาะเกร็ดจึงประสบปัญหาเรื่องน้ำท่วม ในช่วงซึ่งเกิดเป็นประจำทุกปีในช่วงฤดูน้ำหลาก คือ ในระหว่างเดือนกันยายน และเดือน

พฤศจิกายน ประกอบกับลักษณะเนื้อดินที่เป็นดินเหนียวอุ้มน้ำได้ดี เมื่อเกิดการท่วมขังจึงทำให้การระบายน้ำค่อนข้างช้า

2.1.4 ลักษณะภูมิอากาศ

ลักษณะภูมิอากาศของบริเวณเกาะเกร็ด มีลักษณะคล้ายคลึงกับภูมิอากาศโดยทั่วไปของอำเภอปากเกร็ด และจังหวัดนนทบุรี คือ เขตอากาศร้อนชื้นหรือมรสุมเมืองร้อน ฝนจะตกชุกในช่วงฤดูฝน และตกมากที่สุดในเดือนกันยายน บางปีเกิดพายุดีเปรสชันหรือฝนตกหนาแน่นติดต่อกันเป็นเวลานาน ส่งผลให้เกิดน้ำท่วมทั้งบริเวณเกาะเกร็ด ปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยในรอบปีของบริเวณเกาะเกร็ด ประมาณ 1,225 มิลลิเมตร หรือ 50.20 นิ้ว/ปี โดยมีการกระจายตัวของฝนในช่วงแต่ละเดือนมากกว่า 110 มิลลิเมตร อยู่ 1 ช่วง คือ ในช่วงระหว่างเดือนกันยายน-ตุลาคม เดือนที่ฝนตกมากที่สุดคือ เดือนกันยายน สำหรับในฤดูแล้งสภาพของพื้นดินไม่แห้งแล้งมากนัก เพราะพื้นที่เกาะอุดมสมบูรณ์ไปด้วยสวนไม้ผล ไม้ยืนต้น และยังมีล้อมรอบไปด้วยแม่น้ำเจ้าพระยาทำให้สามารถเก็บความชุ่มชื้นได้ตลอดทั้งปี

2.1.5 เขตการปกครอง

ตำบลเกาะเกร็ดมีเขตการปกครองทั้งหมด 7 หมู่บ้าน ได้แก่

- หมู่ที่ 1 บ้านบนบ้านล่าง หรือบ้านมอญ
- หมู่ที่ 2 บ้านคลองศาลากุล
- หมู่ที่ 3 บ้านศาลากุล
- หมู่ที่ 4 บ้านคลองสระน้ำอ้อย
- หมู่ที่ 5 บ้านท่าน้ำ
- หมู่ที่ 6 บ้านวัดเสาชงทอง
- หมู่ที่ 7 บ้านโอง่าง

2.1.6 จำนวนประชากร

- จำนวนประชากรทั้งหมด 5,928 คน
- มีจำนวน 1,254 หลังคาเรือน
- ความหนาแน่นเฉลี่ย 1,411/ตารางกิโลเมตร

จากจำนวนประชากรทั้งหมดของตำบล แยกตามการตั้งถิ่นฐานและเชื้อชาติได้ดังนี้

1. หมู่ที่ 1, 6, 7 มีประชากรเชื้อชาติมอญร้อยละ 35 ของประชากรทั้งตำบล
2. หมู่ที่ 2, 3 ประชากรซึ่งอาศัยบริเวณริมแม่น้ำ มีประชากรนับถือศาสนาอิสลาม ร้อยละ 15 ของประชากรทั้งตำบล

3. หมู่ที่ 2, 3, 4, 5 เป็นประชากรเชื้อชาติไทย, ไทย-จีน บางส่วนร้อยละ 50 ของประชากรทั้งตำบล

2.1.7 การบริหารจัดการขององค์การบริหารส่วนตำบลเกาะเกร็ด

องค์การบริหารส่วนตำบลเกาะเกร็ด ได้กำหนดกรอบแนวทางในการจัดทำยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านการท่องเที่ยวเกาะเกร็ด 5 ประการคือ

2.1.7.1 การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวกโดยมุ่งเน้นการพัฒนาและปรับปรุงเพื่อการท่องเที่ยวเพื่อเตรียมความพร้อมให้มีศักยภาพในการรองรับนักท่องเที่ยวทั้งในและต่างประเทศ รวมทั้งให้อำนวยความสะดวกแก่คนทุกกลุ่ม

2.1.7.2 การพัฒนาส่งเสริมแหล่งท่องเที่ยวใหม่และฟื้นฟูแหล่งท่องเที่ยวเดิมให้เกิดความยั่งยืนโดยมุ่งเน้นการฟื้นฟูแหล่งท่องเที่ยวเสื่อมโทรมให้มีความสมบูรณ์ดังเดิม ส่งเสริมสนับสนุนผู้ประกอบการในการสรรค์สร้างแหล่งท่องเที่ยวใหม่ ที่มีความหลากหลายในกิจกรรมเที่ยวได้ภายในหนึ่งวัน พร้อมการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวให้เกิดความยั่งยืนยกระดับคุณภาพและมาตรฐานของแหล่งท่องเที่ยวให้มาตรฐาน สามารถสร้างมูลค่าเพิ่มด้านการท่องเที่ยวให้กับชุมชนได้

2.1.7.3 การพัฒนาสินค้าโอท็อป บริการและปัจจัยสนับสนุนการท่องเที่ยวโดยมุ่งเน้นการพัฒนารูปแบบสินค้าใหม่ ๆ และส่งเสริมการลงทุนแหล่งท่องเที่ยวใหม่ สร้างสรรค์กิจกรรมใหม่ ๆ ตามรูปแบบการท่องเที่ยวเพิ่มมูลค่าด้านการท่องเที่ยวการพัฒนาศักยภาพบุคลากรด้านการท่องเที่ยวให้มีความสามารถในการตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติได้

2.1.7.4 การสร้างความเชื่อมั่นและส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยมุ่งเน้นเผยแพร่ภาพลักษณ์การท่องเที่ยวรูปแบบต่าง ๆ ที่มีคุณภาพเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมหลากหลายกิจกรรมในหนึ่งวันเพื่อให้นักท่องเที่ยวรับรู้และเข้าใจในภาพลักษณ์ที่ดีของเกาะเกร็ด สร้างความเชื่อมั่นแก่นักท่องเที่ยวชาวไทยและต่างชาติ

2.1.7.5 การส่งเสริมกระบวนการมีส่วนร่วมของภาครัฐภาคประชาชนและชุมชน เพื่อให้การดำเนินงานด้านการท่องเที่ยวสัมฤทธิ์ผลมีการบูรณาการร่วมกันสร้างรายได้ให้กับชุมชนอย่างยั่งยืน

2.2 แนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยว

2.2.1 ความหมายของการท่องเที่ยว

การท่องเที่ยวนับว่าเป็นกิจกรรมหนึ่งที่อยู่กับคู่มนุษย์มาตั้งแต่อดีต มนุษย์เรียนรู้ที่จะเดินทางเพื่อแสวงหาสิ่งต่าง ๆ เพื่อสนองความต้องการของตนเองอยู่เสมอ มีผู้ให้ความหมายของการท่องเที่ยวไว้ ดังนี้

ปรีชา แดงโรจน์ (2544) ให้ความหมายของการท่องเที่ยวว่า เป็นกิจกรรมอย่างหนึ่งของมนุษย์ ซึ่งกระทำเพื่อผ่อนคลายความตึงเครียดจากกิจการงานประจำและเป็นการเดินทางที่หนึ่งไปยังอีกที่หนึ่งโดยไม่คำนึงว่าระยะทางนั้นจะใกล้หรือไกลและการเดินทางนั้นจะมีการค้างแรมหรือไม่ รวมทั้งยังมีการให้คำจำกัดความเพิ่มไว้อีกด้วยว่า จุดมุ่งหมายของการเดินทางเพื่อการท่องเที่ยวต้องมีใช้เพื่อการประกอบอาชีพและไม่อยู่ประจำ แต่เป็นไปเพื่อวัตถุประสงค์อย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายอย่าง

2.2.2 องค์ประกอบของการท่องเที่ยว

แมคอินทอช โกลด์เนอร์ และริทชี (Mcintosh Goldner and Ritchie) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของการท่องเที่ยวว่ามี 4 ประการ คือ

2.2.2.1 นักท่องเที่ยว ซึ่งต้องใช้จ่ายในการเดินทางอย่างน้อยที่สุดเป็นค่าอาหาร ค่าที่พัก ค่าของที่ระลึก และการบริการอื่น ๆ ซึ่งค่าใช้จ่ายเหล่านี้ จะหมุนเวียนกระจายไปในธุรกิจบริการต่าง ๆ ของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว ก่อให้เกิดการสร้างงานและกระจายรายได้สู่ท้องถิ่น โดยแบ่งนักท่องเที่ยวออกเป็น 2 ประเภทคือ

1) นักท่องเที่ยวค้างคืน (Tourism) ได้แก่ ผู้มาเยือนชั่วคราว โดยพำนักอยู่ในแหล่งท่องเที่ยวอย่างน้อย 24 ชั่วโมง เพื่อใช้เวลาว่างในการพักผ่อน บันทึกลง สุขภาพ ศาสนา การศึกษา และการกีฬา หรือเพื่อธุรกิจ การเยี่ยมญาติ การปฏิบัติภารกิจต่าง ๆ และการประชุมสัมมนา

2) นักท่องเที่ยวไม่ค้างคืน (Excursionist) หรือโดยทั่วไปใช้คำว่านักท่องเที่ยว ได้แก่ผู้มาเยือนเป็นการชั่วคราว โดยใช้เวลาอยู่ในประเทศที่มาเยือนน้อยกว่า 24 ชั่วโมง ทั้งนี้รวมถึงผู้โดยสารที่มากับเรือเดินสมุทรด้วย

2.2.2.2 ธุรกิจ ซึ่งทำหน้าที่จัดหาสินค้าและบริการต่าง ๆ รวมถึงสิ่งอำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยว ได้แก่ การคมนาคมขนส่ง ที่พักแรม ร้านอาหารและภัตตาคาร บริการนำเที่ยวและมัคคุเทศก์ ร้านค้าของที่ระลึกและขายสินค้าพื้นเมือง

ดังนั้นจึงสรุปว่าการดำเนินธุรกิจการท่องเที่ยวเป็นการดำเนินกิจการจัดหาสินค้าและบริการต่าง ๆ ของภาคธุรกิจในการอำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยว ด้านการคมนาคมขนส่งที่พักแรม ร้านอาหาร บริการนำเที่ยวและมัคคุเทศก์ ร้านขายของที่ระลึก ซึ่งผลประโยชน์ที่ได้รับจากการให้บริการคือ “ค่าบริการ” ได้แก่ ค่าจ้างและค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ที่นักท่องเที่ยวจ่ายให้แก่ผู้ประกอบการสำหรับจัดการ การให้บริการ หรือการอำนวยความสะดวกเกี่ยวกับการเดินทางสถานที่พักอาหาร และการทัศนอาชกรซึ่งจำแนกตามลักษณะกิจกรรมการให้บริการที่นักท่องเที่ยวเข้ารับบริการ

2.2.2.3 รัฐบาลของประเทศ หรือของท้องถิ่น ซึ่งทำหน้าที่จัดให้มีโครงสร้างพื้นฐาน (Infrastructure) ที่เอื้อประโยชน์ต่อการท่องเที่ยว เช่น ถนน ท่าเรือ ท่าอากาศยาน ระบบไฟฟ้า

น้ำประปา ระบบการสื่อสารที่ทันสมัย เป็นการลงทุนเพื่อการท่องเที่ยวของประเทศ และเพื่อความ สะดวกสบายของคนในท้องถิ่น

2.2.2.4 ประชาชนในประเทศนั้น ๆ ซึ่งมีบทบาทสำคัญในการต้อนรับและดึงดูด นักท่องเที่ยวหรือแขกผู้มาเยือนท้องถิ่นนั้นซ้ำอีก หรืออาจชักชวนผู้ไม่เคยมาเยือนให้ตัดสินใจเดินทาง ท่องเที่ยว รวมถึงการแสดงความมีน้ำใจ ให้ความช่วยเหลือ และการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์และ พัฒนาการท่องเที่ยวที่มีอยู่ในท้องถิ่นของตนเองให้ยั่งยืนต่อไป

จากเนื้อความดังกล่าวสรุปได้ว่า นักท่องเที่ยว หมายถึง บุคคลที่เดินทางมาที่ใดที่หนึ่ง เพื่อดำเนินกิจกรรมในช่วงเวลาใดเวลาหนึ่งด้วยความสมัครใจ ดังนั้นนักท่องเที่ยวจึงเป็นปัจจัยสำคัญที่ ทำให้ผู้ประกอบการกิจการท่องเที่ยวและนักท่องเที่ยวมีความเข้าใจถึงความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน เพราะ ผลตอบแทนโดยรวม นอกจากจะตีค่าออกมาเป็นเงินตราแล้ว ยังสร้างความพึงพอใจที่ดีต่อกันได้เป็น อย่างดี

2.2.3 ความสำคัญของการท่องเที่ยว

การท่องเที่ยวเป็นอุตสาหกรรมบริการที่มีบทบาทสูงในการนำเงินตราต่างประเทศ เข้าสู่ระบบเศรษฐกิจของประเทศไทย โดยเป็นอุตสาหกรรมที่ทำรายได้อันดับหนึ่งเมื่อเทียบกับสินค้า ส่งออกอื่น ๆ การท่องเที่ยวมีความสำคัญต่อเศรษฐกิจและสังคม ดังนี้ (ฉัตรชัย ต้วงจาด, 2545)

ความสำคัญของการท่องเที่ยวต่อเศรษฐกิจของประเทศ

1. เป็นแหล่งที่มาของรายได้ในรูปเงินตราต่างประเทศ
2. ช่วยสร้างอาชีพและการจ้างงาน
3. ก่อให้เกิดการกระจายรายได้
4. ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างเศรษฐกิจของท้องถิ่น
5. ก่อให้เกิดการกระตุ้นการผลิต

ความสำคัญของการท่องเที่ยวต่อสังคมของประเทศ

1. ช่วยยกมาตรฐานการครองชีพของคนในท้องถิ่น
2. ช่วยสร้างความเจริญทางสังคมให้แก่ท้องถิ่นช่วยอนุรักษ์ฟื้นฟูวัฒนธรรมและ สิ่งแวดล้อม
3. ก่อให้เกิดประโยชน์ด้านการศึกษา
4. ช่วยลดปัญหาการอพยพย้ายถิ่นของชุมชนท้องถิ่น
5. ช่วยกระตุ้นให้มีการคิดค้น ทรัพยากรส่วนเกินที่ไร้ค่ามาประดิษฐ์เป็นสินค้าที่ระลึก จำหน่าย
6. ช่วยสร้างสันติภาพและความสามัคคี

จากเนื้อความดังกล่าวสรุปได้ว่า การท่องเที่ยวมีความสำคัญต่อเศรษฐกิจในการช่วยสร้างรายได้ให้กับประเทศชาติ ภาคธุรกิจ และภาคประชาชนในท้องถิ่น นอกจากนั้นในด้านสังคมและจิตวิทยาการท่องเที่ยวยังช่วยพัฒนาจิตใจ คลายความเครียด ซึ่งถือเป็นการพักผ่อนหย่อนใจของนักท่องเที่ยว และยังเป็น การส่งเสริมให้มีการอนุรักษ์วัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณี และรักษาทรัพยากรธรรมชาติให้มีความยั่งยืน ตลอดจนในด้านการเมืองของประเทศการท่องเที่ยวยังช่วยประสานสัมพันธ์อันดีต่อกันระหว่างประเทศและบ่งบอกถึงความเจริญของคนในสังคมระดับประเทศและทั่วโลก

2.2.4 ลักษณะของการท่องเที่ยว

การท่องเที่ยวมีหลายลักษณะด้วยกัน โดยขึ้นอยู่กับจุดหมายปลายทางในการท่องเที่ยวแหล่งท่องเที่ยว และประสบการณ์ของนักท่องเที่ยว ซึ่งแบ่งได้เป็น 7 ประเภท ดังนี้ (อุดมเชยกิจวงศ์ และคณะ, 2548)

1) การท่องเที่ยวเพื่อนันทนาการ (Recreational tourism) เป็นการเข้าร่วมในการแข่งขันกีฬา เล่นกีฬา แชน้ำพุแร่รักษาโรค การอาบแดด และการสมาคมกันในสิ่งแวดล้อมที่ผ่อนคลายจิตใจ

2) การท่องเที่ยวเพื่อเป็นรางวัล (Intensive tourism) เป็นการท่องเที่ยวจัดขึ้นเพื่อเป็นรางวัลแก่พนักงาน เป็นสวัสดิการของหน่วยงาน และบริษัทห้างร้านต่าง ๆ เพื่อดูงาน การสนทนา การโดยหน่วยงานเป็นผู้รับผิดชอบค่าใช้จ่ายทั้งหมด

3) การท่องเที่ยวเพื่อชมประวัติศาสตร์ (Historical tourism) เป็นการท่องเที่ยวพิพิธภัณฑสถานและโบสถ์เก่า ๆ ที่เน้นความรู้เรื่องในอดีต อาจเป็นการเยือนอนุสาวรีย์ โบสถ์ วิหาร วังต่าง ๆ

4) การท่องเที่ยวเพื่อธุรกิจ (Business tourism) มีลักษณะเด่นคือ การประชุมหรือพบปะกัน หรือการสัมมนา ซึ่งมักจะรวมการท่องเที่ยวประเภทอื่น ๆ ด้วย

5) การท่องเที่ยวชมวัฒนธรรม (Culture tourism) เป็นการเดินทางเพื่อสัมผัส และในบางครั้งเข้าร่วมวิถีชีวิตเก่า ๆ ที่หาได้ยาก ท้องถิ่นเก่า ๆ ที่มีความน่าสนใจ เป็นที่ดึงดูดความสนใจ

6) การท่องเที่ยวเพื่อชาติพันธุ์ (Ethnic tourism) เป็นการเดินทางด้วยวัตถุประสงค์ที่จะสังเกตเห็น แสดงออกทางวัฒนธรรมและแบบแผนการใช้ชีวิตของประชากรต่างเผ่าพันธุ์ ซึ่งรวมทั้งการไปเยือนบ้านเกิดเมืองนอน การเข้าร่วมพิธีกรรมรำฟ้อน และเข้าร่วมพิธีทางศาสนาต่าง ๆ

7) การท่องเที่ยวเพื่อสิ่งแวดล้อม (Environmental tourism) คล้ายคลึงกับการท่องเที่ยวเพื่อชาติพันธุ์ แต่เน้นสิ่งดึงดูดใจที่เป็นสิ่งธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมมากกว่าเน้นที่ชาติพันธุ์ มนุษย์ การกลับคืนสู่ธรรมชาติ และการชื่นชมต่อความสัมพันธ์ของผู้คนกับพื้นพิภพ

8) การท่องเที่ยวเพื่อการศึกษา (Educational tourism) เป็นการท่องเที่ยวเพื่อศึกษาและเรียนรู้หาประสบการณ์ที่ไม่สามารถหาได้ในห้องเรียน

2.2.5 ประโยชน์ที่ได้รับจากการท่องเที่ยว

ประเทศไทยเป็นประเทศหนึ่งที่อุตสาหกรรมท่องเที่ยวมีความเจริญเติบโตอย่างรวดเร็ว นับเป็นอุตสาหกรรมที่ก่อประโยชน์ต่อประเทศชาติเป็นอย่างมาก ทั้งในด้านที่มาของเงินตราต่างประเทศ การจ้างงาน การกระจายรายได้ การกระตุ้นการผลิต และความสามารถในการปรับดุลชำระเงินของประเทศ ซึ่ง ศิริ ฮามสุโพธิ์ (2543) ได้กล่าวถึงประโยชน์ที่พึงได้รับจากการท่องเที่ยวทั้งทางตรงและทางอ้อม มีดังนี้

2.2.5.1 ประโยชน์ที่ได้รับจากการท่องเที่ยวทางตรง ได้แก่

1) งานหรืออาชีพเกี่ยวกับธุรกิจโรงแรมในย่านเมืองอันเป็นแหล่งการท่องเที่ยวสำคัญทุกแห่ง จะต้องจัดสถานที่พักอาศัยขึ้นมาเพื่อให้บริการแก่นักท่องเที่ยวที่ผ่านมาพักอาศัยชั่วคราว ซึ่งถือเป็นหัวใจสำคัญในกิจการท่องเที่ยว โดยมีหน้าที่ให้บริการแขกที่เข้ามาพักโดยเริ่มตั้งแต่ ผู้จัดการพนักงานต้อนรับ พนักงานบริการด้านภัตตาคาร และพนักงานฝ่ายแม่บ้าน เป็นต้น เมื่อกิจกรรมท่องเที่ยวเหล่านี้ได้รับการส่งเสริมและมีนักท่องเที่ยวให้ความสนใจเดินทางเข้าไปใช้บริการมากเท่าใด ก็จะมีผลทำให้ประชากรในบริเวณนั้นมีรายได้เพิ่มมากขึ้น

2) งานหรืออาชีพเกี่ยวกับภัตตาคาร การบริการทางด้านอาหาร เป็นปัจจัยสำคัญหนึ่งที่นักท่องเที่ยวทุกคนต้องใช้บริการ นักท่องเที่ยวที่เดินทางเข้าไปสู่แหล่งท่องเที่ยวแห่งใดจึงต้องใช้จ่ายเงินเป็นจำนวนไม่น้อยเพื่อซื้ออาหารรับประทาน ด้วยเหตุนี้ตามสถานที่ท่องเที่ยวต่าง ๆ จึงมีการจัดสถานที่เพื่อบริการทางด้านอาหารอย่างเพียงพอ ไม่ว่าจะเป็นพวกเนื้อผัด ผลไม้ ซึ่งประเทศไทยมีอยู่อย่างอุดมสมบูรณ์ที่สามารถจัดหาได้จากท้องถิ่นที่อยู่ใกล้เคียงและราคาไม่สูงมากนักประชาชนจึงมีรายได้เพิ่มขึ้นจากการประกอบอาชีพการจำหน่ายอาหารให้กับนักท่องเที่ยวโดยตรงที่ปรากฏตามแหล่งท่องเที่ยววนั้น เช่น เครื่องดื่ม ของที่ระลึก เป็นต้น

3) งานหรืออาชีพเกี่ยวกับมัคคุเทศก์ นับว่าเป็นอาชีพสำคัญเกี่ยวกับการท่องเที่ยว ซึ่งจะเป็นผู้ให้ข้อมูลข่าวสารทุกรูปแบบแก่นักท่องเที่ยวที่ต้องการ เช่น ข้อมูลสถานที่พัก ร้านอาหาร สถานที่ และจะต้องเป็นผู้ที่มีความรู้และสามารถให้ข่าวสารที่ถูกต้อง และคนในท้องถิ่นนั้นก็สามารเป็นมัคคุเทศก์ได้ เมื่อนักท่องเที่ยวจำต้องอาศัยมัคคุเทศก์ก็ต้องจ่ายเงินให้เป็นค่าตอบแทนตามที่ตกลงกันไว้

4) งานหรืออาชีพเกี่ยวกับการขนส่ง สามารถทำรายได้ให้กับประชาชนในพื้นที่ที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวสำคัญ ไม่ว่าจะเป็นกิจการขนส่งทั้งทางบก ทางน้ำ และทางอากาศ ซึ่งการขนส่งนี้

รวมถึงรถแท็กซี่ จักรยาน สามล้อ รถยนต์โดยสารขนาดเล็ก เรือยนต์และลูกหาบ ซึ่งรายได้จากการขนส่งที่ให้บริการนักท่องเที่ยวสู่แหล่งท่องเที่ยวมีมากขึ้นและประชากรในแหล่งนั้นก็มีการทำเพิ่มขึ้น

5) งานเกี่ยวกับการจำหน่ายของที่ระลึกและสินค้าพื้นเมือง ซึ่งนักท่องเที่ยวมักซื้อกลับไปฝากญาติหรือเพื่อนที่ไม่ได้เดินทางมาท่องเที่ยว ประกอบด้วยวัสดุที่ทำจากท้องถิ่น เช่น เปลือกหอย เครื่องจักรสาน เป็นต้น ซึ่งจะทำให้ประชากรมีรายได้ต่อครัวเรือนมาก

2.2.5.2 ประโยชน์ที่ได้รับจากการท่องเที่ยวทางอ้อม ได้แก่

1) การผลิตสินค้าพื้นเมืองหรือผลิตสินค้าที่ระลึกจะเป็นที่ต้องการของนักท่องเที่ยว ถ้าหากสินค้าขายได้ปริมาณมากขึ้น ผู้ประกอบการจะมีการจ้างแรงงานเพิ่มขึ้นทำให้รายได้กระจายสู่ชนบทมากขึ้น

2) การเลี้ยงสัตว์ เพื่อนำมาใช้ประกอบเป็นอาหารสำหรับนักท่องเที่ยวทำให้ภาคเกษตรกรรมสามารถขายเนื้อสัตว์มากขึ้นเป็นการเพิ่มรายได้แก่เกษตรกรมากขึ้น

3) การผลิตพืชผักผลไม้ หากมีการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวบริเวณใกล้เคียงจะทำให้สามารถจำหน่ายพืช ผัก ผลไม้ได้มากขึ้น และราคาสูงขึ้น

4) อาชีพการก่อสร้างและบริการอื่น ๆ เมื่อกิจกรรมการท่องเที่ยวขยายตัวออกไปในท้องถิ่นใดปัจจัยที่สนับสนุนกิจการท่องเที่ยว เช่น โรงแรม ภัตตาคาร สถานที่บริการด้านบันเทิงต่าง ๆ สาธารณูปโภค ไม่ว่าจะเป็นถนน หนทาง สนามบิน หรือท่าเรือ จะได้จัดให้มีการก่อสร้างมากขึ้น ทำให้ประชาชนในท้องถิ่นมีงานทำและมีรายได้เพิ่มมากขึ้น ซึ่งสิ่งดังกล่าวจะมีผลกระทบอันเกิดจากการท่องเที่ยวเช่นเดียวกัน

2.2.6 ผลกระทบที่เกิดจากการท่องเที่ยว

ศิริ ฮามสุโพธิ์ (2543) ได้กล่าวถึงผลกระทบที่เกิดจากการท่องเที่ยวในภูมิภาคต่าง ๆ ซึ่งความรุนแรงจะมีมากหรือน้อยย่อมแตกต่างกันไปตามสภาพแวดล้อม และการบริหารจัดการในแต่ละท้องถิ่นเป็นประการสำคัญ ซึ่งขึ้นอยู่กับปัจจัยสำคัญ 3 ประการ คือ

2.2.6.1 นโยบายของรัฐบาล กล่าวคือ รัฐบาลต้องจัดทำแผนแม่บทหรือแผนระยะยาว แผนระยะสั้นเกี่ยวกับการท่องเที่ยวอย่างชัดเจน สามารถนำไปสู่การปฏิบัติและเอื้อประโยชน์ต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชากรทุกระดับได้เป็นอย่างดี

2.2.6.2 สถาบันหรือองค์กรทั้งภาครัฐและเอกชนในท้องถิ่น กล่าวคือ ความล้มเหลวของกิจกรรมการท่องเที่ยวของประเทศไทยที่ผ่านมาเกิดจากความล้มเหลวของผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ของสถาบัน หรือองค์กรทั้งภาครัฐและเอกชนในท้องถิ่นขาดความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการบริหารจัดการในเชิงพัฒนาที่ผสมกลมกลืนระหว่างศาสตร์ที่เป็นสากลกับศาสตร์ท้องถิ่น หรือภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อให้คงคุณค่าและเอกลักษณ์ที่มีความสำคัญในเชิงการศึกษาการกระตุ้นให้ตระหนัก

ถึงคุณลักษณะเฉพาะ (Unique) ที่สะท้อนให้เห็นถึงความเป็นอารยธรรมเป็นของตนเองเอาไว้มากกว่าเชิงพาณิชย์ และมีการปรุงแต่งมากจนเกินความเป็นจริง ยิ่งกว่านั้นผู้บริหารในระดับของท้องถิ่นที่มีใช้เป็นคนท้องถิ่นทำให้ไม่เข้าใจวัฒนธรรมท้องถิ่นดีพอจึงใช้อำนาจและยึดแนวความคิดของตนเองเป็นตัวตั้งจนทำให้เกิดผลกระทบต่อเอกลักษณ์เฉพาะจนคุณค่าลดลง

2.2.6.3 คุณภาพของประชากรในท้องถิ่น กล่าวคือประชากรที่อาศัยอยู่ใกล้บริเวณสถานที่ท่องเที่ยวบางแห่งยังขาดความรู้ ความเข้าใจและมองไม่เห็นคุณค่าในวัฒนธรรมของตนเองไม่มีการห้ามปรามหรือต่อต้าน เมื่อเห็นนักท่องเที่ยวแสดงพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม มีการเอารััดเอาเปรียบแสดงอาการดูถูกเหยียดหยาม ฯลฯ ซึ่งล้วนก่อให้เกิดผลกระทบในทางเสียต่อตนเองท้องถิ่นและประเทศชาติโดยส่วนรวมได้ทั้งสิ้น ดังนั้นผลกระทบที่เกิดจากการท่องเที่ยวดังกล่าวจึงเกิดขึ้นจากการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนโยบายจนนำไปสู่การปฏิบัติเป็นสิ่งสำคัญที่ทุกหน่วยงาน องค์การของภาครัฐ ภาคเอกชน สถานประกอบการ ผู้นำท้องถิ่น ผู้นำชุมชน ตลอดจนประชาชนในพื้นที่ ดังนั้นผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการท่องเที่ยวควรนำทรัพยากรทางการท่องเที่ยวไปใช้ให้อย่างคุ้มค่าโดยไม่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อการใช้ทรัพยากรเพื่อการท่องเที่ยว ซึ่งควรเน้นการท่องเที่ยวในเชิงอนุรักษ์และพัฒนาทั้งทรัพยากรทางธรรมชาติ และการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวควบคู่กันไปให้มีความยั่งยืนเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ดังนั้นผลกระทบที่เกิดจากการท่องเที่ยวดังกล่าวจึงเกิดขึ้นจากการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนโยบายจนนำไปสู่การปฏิบัติเป็นสิ่งสำคัญที่ทุกหน่วยงาน องค์การของภาครัฐ ภาคเอกชน สถานประกอบการ ผู้นำท้องถิ่น ผู้นำชุมชน ตลอดจนประชาชนในพื้นที่ ดังนั้นผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการท่องเที่ยวควรนำทรัพยากรทางการท่องเที่ยวไปใช้ให้อย่างคุ้มค่าโดยไม่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อการใช้ทรัพยากรเพื่อการท่องเที่ยว ซึ่งควรเน้นการท่องเที่ยวในเชิงอนุรักษ์และพัฒนาทั้งทรัพยากรทางธรรมชาติ และการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวควบคู่กันไปให้มีความยั่งยืนเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น (บุปผา พิกุลแก้ว และคณะ, 2550)

2.2.7 แนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เป็นการท่องเที่ยวไปยังแหล่งธรรมชาติ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเรียนรู้ทำความเข้าใจกับพัฒนาการทางวัฒนธรรม และสภาพแวดล้อม ด้วยความระมัดระวังไม่ให้เกิดความเสียหายต่อระบบนิเวศ ในขณะเดียวกัน ก็ช่วยสร้างโอกาสทางเศรษฐกิจ เพื่อให้ชาวบ้านในท้องถิ่น ได้รับประโยชน์โดยตรงจากการอนุรักษ์ธรรมชาติแวดล้อมภายใต้หลักการ "คนที่ดูแลรักษาทรัพยากรย่อมสมควรได้รับประโยชน์จากการดูแลรักษา"

2.2.7.1 ลักษณะของนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

ลักษณะของนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศ (Ecotourists) หมายถึง กลุ่มนักท่องเที่ยวที่แสวงหากิจกรรมให้มีประสบการณ์ที่หลากหลายมากขึ้น อันเป็นประสบการณ์จากการเรียนรู้ รับรู้

เป็นนักท่องเที่ยวที่มีความรับผิดชอบ เป็นผู้สนใจใฝ่รู้ ถือว่าการเรียนรู้เป็นการสร้างคุณภาพชีวิตให้กับตน สนใจหาความรู้ทั้งธรรมชาติ ประวัติศาสตร์ วัฒนธรรมขนบธรรมเนียมประเพณี วิถีชีวิตของชุมชน มีจิตสำนึกต่อการรักษาสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรทางการท่องเที่ยว การใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพของป่าเขาในรูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่มีหลักการให้ความรู้ และการสื่อความหมายเป็นกิจกรรมการท่องเที่ยวของกลุ่มเล็กเพื่อลดผลกระทบที่เกิดขึ้นกับธรรมชาติ ก่อประโยชน์แก่ท้องถิ่น โดยชุมชนร่วมจัดการ และได้รับผลประโยชน์คือรายได้จากการท่องเที่ยวอย่างเสมอภาค และกระตุ้นให้เกิดจิตสำนึกด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม และทรัพยากรการท่องเที่ยวผลที่เกิดขึ้นต่อเนื่องย่อมรักษาความหลากหลายทางชีวภาพของป่าเขาไว้ได้อย่างยั่งยืน นักวิชาการไทย (พยอม ธรรมบุตร, 2553) ให้ความหมายว่า เป็นการท่องเที่ยวที่ให้ความสำคัญกับธรรมชาติสิ่งแวดล้อมต้องอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและวัฒนธรรมเหล่านั้นให้ดีที่สุดเพื่อให้เกิดการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน ทั้งในเชิงเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม โดยไม่ให้เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมหรือผลกระทบน้อยที่สุดรวมถึงการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณี ค่านิยม ตลอดจนวิถีชีวิตเอกลักษณ์ของท้องถิ่น ต้องให้การศึกษาที่ยังรักษาลึกกลในจิตสำนึกของแต่ละคนให้ตระหนักถึงความจำเป็นและความสำคัญอย่างยิ่งรวมถึงการถนอมสภาพแวดล้อมตัวเราไว้ประชาชนในพื้นที่ต้องมีส่วนร่วมในการวางแผนการตัดสินใจ และสามารถได้รับผลประโยชน์จากการท่องเที่ยว ต้องมีค่านึงถึงความพอใจของนักท่องเที่ยวเป็นสำคัญ

เสรี วังไพจิตร (2552) ให้ความหมายว่า การท่องเที่ยวเชิงนิเวศเป็นรูปแบบของการพัฒนาการท่องเที่ยวให้เจริญเติบโตไปในทิศทางที่เหมาะสม และวัฒนธรรมน้อยที่สุดและในขณะเดียวกันก็ทำให้เกิดผลของความรู้ ความเข้าใจร่วมกันระหว่างนักท่องเที่ยวกับสิ่งแวดล้อม วัฒนธรรมและธรรมชาติกับชุมชนท้องถิ่นหรือสังคมที่ตนเองเข้าไปอยู่

ศรีพร สมบุญธรรม (2552) ให้ความหมายว่า การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ มีความหมายเช่นเดียวกับกรีนทัวร์ริซึม (Green Tourism) นั่นคือ เป็นรูปแบบการท่องเที่ยวที่ช่วยส่งเสริมการอนุรักษ์ธรรมชาติและวัฒนธรรม รวมทั้งพยายามลดผลกระทบจากกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวต่อสภาพแวดล้อมให้น้อยที่สุด

สุวิทย์ ยอดมณี (2553) ใช้คำว่า “นิเวศทัศนา” หมายความว่า การพานักท่องเที่ยวไปที่ใดที่หนึ่งที่มีสภาพธรรมชาติสมบูรณ์และที่พานักท่องเที่ยวเข้าไปต้องมีความสามารถที่จะอธิบายทางวิชาการให้นักท่องเที่ยวได้เข้าใจสิ่งต่าง ๆ ว่ามีความสัมพันธ์กันอย่างไร

พงศธร เกษสำลี (2553) ใช้คำว่า อีโคทัวร์ (Ecotour) หรือนิเวศสัญจร พร้อมให้ความหมายว่าเป็นการนำเอาการท่องเที่ยวมาประสานเข้ากับความรู้ความเข้าใจ ในหลักวิชานิเวศวิทยา โดยนอกจากจะเดินทางท่องเที่ยวไปตามแหล่งท่องเที่ยวทั่ว ๆ ไปแล้ว ยังมุ่งที่จะศึกษา

สภาพแวดล้อมของเส้นทางที่ผ่านไปด้วย เป็นการท่องเที่ยวเพื่อความเพลิดเพลินและได้รับความรู้พร้อมกัน

2.2.7.2 ผลกระทบจากการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

การท่องเที่ยวเชิงนิเวศเป็นแนวคิดใหม่ในการพัฒนาและการจัดการการท่องเที่ยวเพื่อให้เกิดผลกระทบในทางลบน้อยที่สุด แนวคิดนี้ได้รับความสนใจจากประเทศต่าง ๆ นับตั้งแต่ พ.ศ. 2530 เป็นต้นมา โดยได้รับความสนับสนุนจากองค์การสหประชาชาติและองค์การการท่องเที่ยวโลก ประเทศไทยก็ได้รับเอาแนวคิดนี้มาศึกษาและดำเนินการจนปรากฏผลเป็นรูปธรรมมากพอสมควร จากการศึกษาถึงผลกระทบของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวที่มีต่อประเทศไทยในระยะเวลาที่ผ่านมาจะเห็นได้ว่ามีทั้งผลกระทบในทางบวก และผลกระทบในทางลบ

ผลกระทบในทางบวก คือ ทำให้เกิดรายได้จากการใช้จ่ายใช้สอยของนักท่องเที่ยว โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ถ้าเป็นนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศจะทำให้ประเทศไทยมีรายได้เป็นเงินตราต่างประเทศเพิ่มขึ้นอีกทางหนึ่งนอกเหนือไปจากการส่งสินค้าออก นอกจากนี้ เงินที่นักท่องเที่ยวนำไปใช้จ่ายใช้สอยย่อมกระจายไปสู่ท้องถิ่นที่มีแหล่งท่องเที่ยวตั้งอยู่ ทำให้เศรษฐกิจของท้องถิ่นดีขึ้น นอกจากผลดีทางด้านเศรษฐกิจแล้วยังก่อให้เกิดผลดีทางด้านสังคมและวัฒนธรรม โดยมีการแลกเปลี่ยนและเรียนรู้วัฒนธรรมซึ่งกันและกันระหว่างนักท่องเที่ยวกับคนในท้องถิ่น ส่วนผลกระทบในทางลบ คือ อาจทำให้สิ่งแวดล้อมในแหล่งท่องเที่ยวเกิดความเสื่อมโทรมจากการไม่ระมัดระวังของนักท่องเที่ยวหรือจากการขาดการวางแผนที่ดีของหน่วยงานในท้องถิ่นในด้านการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว ทำให้มีการใช้ทรัพยากรการท่องเที่ยวอย่างสิ้นเปลืองในระยะเวลาสั้น ๆ นอกจากนี้ ชุมชนในท้องถิ่นที่มีแหล่งท่องเที่ยวตั้งอยู่อาจไม่ได้รับผลประโยชน์ตอบแทนเท่าที่ควรเนื่องจากไม่ได้รับโอกาสเข้าร่วมในการจัดการและการให้บริการ ผลประโยชน์ส่วนใหญ่ไปตกอยู่กับผู้ประกอบการท่องเที่ยวที่มีเงินทุนมากและอยู่นอกแหล่งชุมชนนั้น ๆ ส่วนชุมชนในท้องถิ่นกลับต้องประสบกับปัญหาต่าง ๆ ที่นักท่องเที่ยวนำมาเข้ามา เช่น ปัญหาการส่งเสียงดังรบกวนของนักท่องเที่ยว ปัญหาการจราจรติดขัด และปัญหาค่าครองชีพในท้องถิ่นสูงขึ้น เพื่อลดผลกระทบในทางลบให้น้อยลงได้เสนอให้มีทางเลือกใหม่ในการพัฒนาการท่องเที่ยว โดยอาศัยหลักการที่สำคัญ 2 ประการ คือ ประการแรก ต้องเป็นการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน และประการที่สองต้องเป็นการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ จากหลักการทั้ง 2 ประการนี้จึงเป็นที่มาของการท่องเที่ยวในรูปแบบของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ วัตถุประสงค์ของการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์มีความแตกต่างอย่างชัดเจนจากการท่องเที่ยวทั่ว ๆ ไป กล่าวคือ การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์มุ่งเน้นในด้านการท่องเที่ยวควบคู่กับการดูแลรักษาและคงไว้ซึ่งคุณภาพสิ่งแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยว การเพิ่มพูนประสบการณ์ที่มีคุณค่าให้แก่นักท่องเที่ยว การพัฒนาจิตสำนึกและความเข้าใจของนักท่องเที่ยวในการทำคุณประโยชน์ให้แก่สิ่งแวดล้อมและเศรษฐกิจ และการปรับปรุง

คุณภาพชีวิตของชุมชนที่แหล่งท่องเที่ยวตั้งอยู่ นอกจากนี้ยังมุ่งเน้นด้านการส่งเสริมการท่องเที่ยวที่เกี่ยวข้องกับวิถีชีวิตความเป็นอยู่ที่น่าสนใจของชุมชนท้องถิ่นดั้งเดิมที่ปรากฏในพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ เพื่อเปิดโอกาสให้มีการศึกษาเรียนรู้และสร้างความพึงพอใจเกี่ยวกับความหลากหลายและวิวัฒนาการทางวัฒนธรรมของกลุ่มชนเหล่านั้นด้วย

2.2.7.3 องค์ประกอบหลักที่สำคัญของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

องค์ประกอบหลักที่สำคัญของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศมี 4 ประการประกอบด้วย

1) องค์ประกอบด้านพื้นที่

เป็นลักษณะเฉพาะประการหนึ่งของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ คือ การมุ่งเน้นในแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติ เพื่อประสานการท่องเที่ยวกับความพอใจในการเรียนรู้และสัมผัสกับระบบนิเวศ (Eco-system) อาจมีบางแห่งที่รวมเอาลักษณะวัฒนธรรมที่มีวิถีชีวิตแบบธรรมชาติหรือเป็นส่วนหนึ่งในระบบนิเวศของแหล่งท่องเที่ยววนั้น ๆ ไว้โดยเฉพาะแม้ว่าจะมีความคาบเกี่ยวกันในพื้นที่ก็ตาม ในทำนองเดียวกันการท่องเที่ยวในแหล่งธรรมชาติ (Natural tourism) จึงไม่ใช่การท่องเที่ยวเชิงนิเวศทั้งหมด ทั้งนี้ต้องขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ของการจัดการการท่องเที่ยววนั้น ๆ ด้วย อาจเป็นการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวที่เกี่ยวข้องกับธรรมชาติที่มีเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น (Identity or Authentic or Endemic or Unique) ธรรมชาตินั้นอาจรวมถึงแหล่งวัฒนธรรมและประวัติศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับระบบนิเวศ (Eco-system) ในพื้นที่ด้วย

2) องค์ประกอบด้านการจัดการ

เป็นการท่องเที่ยวที่มีความรับผิดชอบต่อ (Responsible travel) โดยไม่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม และอัตลักษณ์ท้องถิ่น ซึ่งมีการจัดการที่ยั่งยืนครอบคลุมไปถึงการอนุรักษ์ทรัพยากร การจัดการสิ่งแวดล้อม การป้องกันและกำจัดมลพิษ และควบคุมการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างมีขอบเขตจึงเป็นการท่องเที่ยวที่มีการจัดการอย่างยั่งยืน (Sustainably managed tourism) เพื่อให้เกิดเป็นการท่องเที่ยวที่มีความรับผิดชอบต่อ (Responsibly travel) ที่ไม่มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรมท้องถิ่น

3) องค์ประกอบด้านกิจกรรมและกระบวนการ

เป็นการท่องเที่ยวที่มีกระบวนการเรียนรู้ (Learning process) โดยมีการให้การศึกษาเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมและระบบนิเวศของแหล่งท่องเที่ยวเป็นการเพิ่มพูนความรู้ ประสบการณ์ ความประทับใจ เพื่อสร้างจิตสำนึกที่ถูกต้องกับด้านสิ่งแวดล้อมศึกษา (Environmental education-based tourism)

4) องค์ประกอบด้านการมีส่วนร่วม

เป็นการท่องเที่ยวที่มีการคำนึงถึงการมีส่วนร่วมของประชาชนท้องถิ่นหรือชุมชนท้องถิ่น (Involvement of local community or People participation) ที่มีบทบาทใน ส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นร่วมวางแผนร่วมปฏิบัติตามแผน และร่วมได้รับประโยชน์อย่างเสมอภาค คอยติดตามตรวจสอบ รวมถึงร่วมบำรุงรักษาทรัพยากรการท่องเที่ยวอันจะก่อให้เกิดผลประโยชน์ใน ท้องถิ่น ทั้งการกระจายรายได้ การยกระดับคุณภาพชีวิต และการได้รับผลตอบแทน เพื่อนำกลับมา บำรุงรักษาและจัดการแหล่งท่องเที่ยวด้วย ในที่สุดแล้วท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการควบคุมการพัฒนาการ ท่องเที่ยวอย่างมีคุณภาพ

ลักษณะเฉพาะประการหนึ่งของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ คือ การมุ่งเน้นใน แหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติ เพื่อประสานการท่องเที่ยวกับความพึงพอใจในการเรียนรู้และสัมผัสกับ ระบบนิเวศ (Eco-system) มีความแตกต่างอย่างชัดเจนกับความสนใจประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม และ การพัฒนาอารยธรรมของมนุษย์ในการเอาชนะธรรมชาติ (ที่รวมเอาลักษณะวัฒนธรรมที่มีวิถีชีวิตแบบ ธรรมชาติ หรือเป็นส่วนหนึ่งในระบบนิเวศของแหล่งท่องเที่ยว นั้น ๆ ไว้) ลักษณะเฉพาะนี้จึงทำให้การ ท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ไม่ใช่การท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม (Cultural tourism และ Historical tourism) แม้ว่าจะมีความเกี่ยวพันในพื้นที่ก็ตามในทำนองเดียวกัน การท่องเที่ยวธรรมชาติ (Natural tourism) จึงไม่ใช่การท่องเที่ยวเชิงนิเวศทั้งหมด จึงมีบางส่วนจัดเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศได้ หรือแหล่ง ท่องเที่ยวหนึ่ง ๆ อาจมีการท่องเที่ยวเชิงนิเวศควบคู่ไปกับการท่องเที่ยวแบบอื่น ๆ ได้ จากลักษณะ ดังกล่าวจึงมีสิ่งที่ควรทำความเข้าใจเพิ่มเติม ดังนี้

1. การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เป็นการท่องเที่ยวแนวใหม่ที่แตกต่างจากการ ท่องเที่ยวแบบปกติหรือแบบประเพณีนิยม ซึ่งเป็นการท่องเที่ยวที่มุ่งเน้นความพึงพอใจของ นักท่องเที่ยวเป็นหลักและเน้นการส่งเสริมเพื่อเพิ่มรายได้ทางเศรษฐกิจเป็นสำคัญ

2. การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ไม่ใช่สิ่งตรงกันข้ามกับการท่องเที่ยวแบบคณะ ใหญ่ (Mass tourism) เพราะการท่องเที่ยวเชิงนิเวศไม่ได้ถูกจำกัดที่ขนาดของการท่องเที่ยว แต่จำกัด ที่รูปแบบกิจกรรมและขนาดที่เหมาะสมกับพื้นที่ นักท่องเที่ยวกลุ่มเล็ก ๆ สามารถทำลายสิ่งแวดล้อม ได้เช่นเดียวกันหรือมากกว่านักท่องเที่ยวคณะใหญ่ หากปราศจากการจัดการที่ดี การจัดการกับการ ท่องเที่ยวคณะใหญ่ในทิศทางและภายใต้รูปแบบการท่องเที่ยวเชิงนิเวศได้ จัดเป็น Mass ecotourism

3. การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ไม่จำเป็นต้องเป็นการจัดการที่ง่าย ๆ ราคาถูก มีรูปแบบการท่องเที่ยว ที่ยากลำบาก มีรายได้จากการท่องเที่ยว น้อย เพียงแต่มีการจัดการที่ดี มีการ รักษาสิ่งแวดล้อมอย่างมีประสิทธิภาพ มีการประสานความเข้าใจกับนักท่องเที่ยวและให้ประโยชน์ที่

เหมาะสมตามความคาดหวังของนักท่องเที่ยว การท่องเที่ยวเชิงนิเวศอาจตอบสนองนักท่องเที่ยวได้ทุกกลุ่ม ทุกระดับ และมีรายได้สูงได้เช่นกัน

4. การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ให้ความสำคัญในการให้การศึกษาและสร้างจิตสำนึกมากกว่าการให้ความพึงพอใจอย่างไม่มีขอบเขตของนักท่องเที่ยว ดังนั้นจึงเป็นการท่องเที่ยวที่ต้องมีการประสานความเข้าใจกันอย่างเหมาะสมตลอดกระบวนการ

2.3 แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม

2.3.1 การมีส่วนร่วม (Participation)

เป็นสิ่งที่สำคัญอย่างยิ่งในการพัฒนาทั้งในระดับท้องถิ่นและระดับชาติ ถือเป็นเงื่อนไขที่สำคัญอันเป็นตัวจักรของการขับเคลื่อนในการพัฒนาประเทศโดยเฉพาะประเทศที่พัฒนาแล้วจะเห็นว่าระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนยิ่งสูง เช่นเดียวกับในประเทศไทยจะเห็นว่ารัฐให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน ยิ่งเห็นได้ชัดเจนนั่นคือ การมีส่วนร่วมของประชาชนในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 ที่กำหนดไว้ในมาตรา 87 รัฐต้องดำเนินการตามแนวนโยบายด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน ดังต่อไปนี้ (ราชกิจจานุเบกษา, 2550)

1) ส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายและวางแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมทั้งในระดับชาติและระดับท้องถิ่น

2) ส่งเสริมและสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการตัดสินใจทางการเมือง การวางแผนพัฒนาทางเศรษฐกิจและสังคม รวมทั้งการจัดทำบริการสาธารณะ

3) ส่งเสริมและสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐทุกระดับในรูปแบบองค์กรทางวิชาชีพหรือตามสาขาอาชีพที่หลากหลาย หรือรูปแบบอื่น

4) ส่งเสริมให้ประชาชนมีความเข้มแข็งในทางการเมือง และจัดให้มีกฎหมายจัดตั้งกองทุนพัฒนาการเมืองภาคพลเมืองเพื่อช่วยเหลือการดำเนินกิจกรรมสาธารณะของชุมชน รวมทั้งสนับสนุนการดำเนินการของกลุ่มประชาชนที่รวมตัวกันในลักษณะเครือข่ายทุกรูปแบบให้สามารถแสดงความคิดเห็นและเสนอความต้องการของชุมชนในพื้นที่

5) ส่งเสริมและให้การศึกษาแก่ประชาชนเกี่ยวกับการพัฒนาการเมืองและการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข รวมทั้งส่งเสริมให้ประชาชนได้ใช้สิทธิเลือกตั้งโดยสุจริตและเที่ยงธรรม

นอกจากนี้ยังพบว่ารัฐธรรมนูญได้ให้ความสำคัญกับสิทธิของชุมชนในการบริหารจัดการดูแลสิ่งที่มีอยู่ในชุมชนด้วยตนเองเพื่อให้ตรงกับความต้องการของชุมชนอย่างแท้จริง โดยได้ตราไว้ในมาตรา 66 และมาตรา 67 ดังนี้ (ราชกิจจานุเบกษา, 2550)

มาตรา 66 บุคคลซึ่งรวมกันเป็นชุมชน ชุมชนท้องถิ่น หรือชุมชนท้องถิ่นดั้งเดิม ย่อมมีสิทธิอนุรักษ์หรือฟื้นฟูจารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น ศิลปวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่นและของชาติและมีส่วนร่วมในการจัดการ การบำรุงรักษา และการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อม รวมทั้งความหลากหลายทางชีวภาพอย่างสมดุลและยั่งยืน

มาตรา 67 สิทธิของบุคคลที่จะมีส่วนร่วมทั้งกับรัฐและชุมชนในการอนุรักษ์ บำรุงรักษาและการได้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และความหลากหลายทางชีวภาพ และในการคุ้มครองส่งเสริม และรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม เพื่อให้ดำรงชีพอยู่ได้อย่างปกติและต่อเนื่องในสิ่งแวดล้อมที่จะไม่ก่อให้เกิดอันตรายต่อสุขภาพอนามัย สวัสดิภาพ หรือคุณภาพชีวิตของตน ย่อมได้รับความคุ้มครองตามความเหมาะสม

การดำเนินโครงการหรือกิจกรรมที่อาจก่อให้เกิดผลกระทบต่อชุมชนอย่างรุนแรงทั้งทางด้านคุณภาพสิ่งแวดล้อม ทรัพยากรธรรมชาติและสุขภาพ จะกระทำมิได้เว้นแต่จะได้รับการศึกษาและประเมินผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อมและสุขภาพของประชาชนในชุมชน และจัดให้มีกระบวนการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนและผู้มีส่วนได้เสียก่อน รวมทั้งได้ให้องค์การอิสระซึ่งประกอบด้วยผู้แทนองค์การเอกชนด้านสิ่งแวดล้อมและสุขภาพ และผู้แทนสถาบันอุดมศึกษาที่จัดการศึกษาด้านสิ่งแวดล้อมหรือทรัพยากรธรรมชาติหรือด้านสุขภาพ ให้ความเห็นประกอบก่อนมีการดำเนินการดังกล่าว

สิทธิของชุมชนที่จะฟ้องหน่วยงานราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ ราชการส่วนท้องถิ่น หรือองค์กรอื่นของรัฐที่เป็นนิติบุคคล เพื่อให้ปฏิบัติหน้าที่ตามบทบัญญัตินี้ ย่อมได้รับความคุ้มครอง

ความหมายของการมีส่วนร่วมของประชาชน ถ้าจะแปลตรงตัวย่อมหมายถึง กิจกรรมที่ต้องอาศัยความร่วมมือของประชาชนในการกระทำ ซึ่งจะต้องประกอบด้วย 2 ส่วน คือ บุคคลและการกระทำ ทั้งนี้การทำให้สมาชิกกลุ่มมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ เกิดความรู้สึกผูกมัดต่อเรื่องนั้นและมีส่วนร่วมในการปฏิบัติจะทำให้บุคคล กลุ่ม ชุมชน เกิดความรู้สึกว่าตนเองได้ลงทุน ให้ความเห็น การตัดสินใจและอุทิศพลังงานทุกอย่างเพื่อให้ได้มาซึ่งวิธีการแก้ปัญหา นั้น ๆ ซึ่งมีผลทำให้เกิดความเปลี่ยนแปลงทัศนคติของตนเองและเทคนิคในการก่อให้เกิดการมีส่วนร่วม เช่น การกระตุ้นให้เกิดแรงจูงใจ หรือการให้แรงเสริม

การมีส่วนร่วม หมายถึง การเกี่ยวข้องทางด้านจิตใจและอารมณ์ (Mental and emotional involvement) ของบุคคลหนึ่งในสถานการณ์กลุ่ม (Group situation) ซึ่งผลของการเกี่ยวข้องดังกล่าวเป็นเหตุเร้าใจให้กระทำการ (Contribution) บรรลุจุดมุ่งหมายของกลุ่มนั้น กับทั้งทำให้เกิดความรู้สึกร่วมรับผิดชอบกับกลุ่มดังกล่าวด้วย โดยสรุปว่าการมีส่วนร่วมประกอบด้วยปัจจัย 3 ประการ คือ

1) การเกี่ยวข้องกับด้านจิตใจและอารมณ์ เป็นการเกี่ยวข้องทั้งตัว ไม่ใช่เฉพาะเพียงแต่เกี่ยวข้องกับร่างกายหรือทักษะ กล่าวคือ ผู้มีส่วนร่วมจะมีส่วนเกี่ยวข้องกับทางจิต (Ego-involved) ไม่เพียงแต่เฉพาะด้านการทำงาน (Task-involved)

2) การกระทำทำให้ เมื่อผู้มีส่วนร่วมได้บังเกิดความเกี่ยวข้องกับด้านจิตใจและอารมณ์แล้วก็เท่ากับเปิดโอกาสให้เขาได้แสดงความคิดริเริ่มและสร้างสรรค์ กระทำการเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของกลุ่ม โดยเหตุนี้การมีส่วนร่วมจึงเป็นมากกว่าการยินยอมที่จะกระทำการตามคำสั่ง ซึ่งเป็นการกระทำโดยปราศจากการยินยอมพร้อมใจและความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ การมีส่วนร่วมจึงเป็นความสัมพันธ์ทางอารมณ์และจิตใจแบบ “ยูคลิวิดี” คือมีการติดต่อสื่อสารทั้งไปและกลับระหว่างบุคคลนั้นและกลุ่ม

3) การร่วมรับผิดชอบ เมื่อเกิดการเกี่ยวข้องกับด้านจิตใจ อารมณ์และได้กระทำทำให้แก่สถานการณ์กลุ่มนั้นแล้ว ผู้มีส่วนร่วมจะเกิดความรู้สึกร่วมรับผิดชอบกับกลุ่มนั้นด้วยเพราะการมีส่วนร่วมเป็นกระบวนการทางสังคมที่บุคคลเข้าไปเกี่ยวข้อง (Self-involved) กับกลุ่มและต้องการเห็นผลสำเร็จของการทำงานนั้นด้วย จึงเกิดความรู้สึกร่วมรับผิดชอบกับกลุ่ม

จากเนื้อความดังกล่าวสรุปได้ว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เป็นการมีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจทางการปกครองของรัฐที่ส่งผลกว้างไกลโดยให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจและรวมตัวตามผลประโยชน์หรือแนวทางที่หลากหลายขยายย่อยไปทุกระดับ ทั้งระดับชาติและระดับท้องถิ่น โดยเน้นว่าการมีส่วนร่วมของประชาชนจะต้องมีกระบวนการที่ให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจทางการปกครองของรัฐ ตั้งแต่ระดับชาติ จนถึงระดับท้องถิ่นที่สามารถยอมรับสิทธิตามกฎหมายในกระบวนการได้สวนสาธารณะ มีการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร และต้องมีการกระจายอำนาจในการจัดการทรัพยากร

2.3.2 การมีส่วนร่วมของประชาชนได้แบ่งระดับออกเป็น 6 ระดับ คือ

ระดับที่ 1 ร่วมรับรู้ หมายถึง รัฐได้ให้ข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับโครงการหรือกิจกรรมแก่ประชาชน เมื่อรัฐมีความคิดริเริ่มหรือมีนโยบายที่จะให้มีโครงการหรือกิจกรรมนั้น ๆ แล้วเปิดโอกาสให้ประชาชนได้รับรู้โดยการให้ข้อมูลข่าวสาร ซึ่งการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารของทางราชการที่มอบให้แก่ประชาชนนั้น นับว่าเป็นจุดเริ่มต้นของการให้ประชาชนได้มีโอกาสเข้ามามีส่วนร่วมด้วย

ระดับที่ 2 ร่วมคิดร่วมแสดงความคิดเห็น หมายถึง เมื่อประชาชนได้ร่วมรับรู้ข้อมูลข่าวสารจากรัฐแล้วประชาชนก็จะร่วมค้นหาปัญหา สาเหตุของปัญหา ความจำเป็นและความต้องการที่ต้องให้มีโครงการหรือกิจกรรมนั้น พร้อมร่วมแสดงความคิดเห็น เพื่อหน่วยงานเจ้าของโครงการหรือกิจกรรม หรือหน่วยงานหรือผู้ที่มีอำนาจตัดสินใจจะได้นำไปใช้ประกอบการพิจารณาต่อไป

ระดับที่ 3 ร่วมพิจารณา ร่วมตัดสินใจ หมายถึง ร่วมพิจารณาเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยกับโครงการหรือกิจกรรม การเลือกพื้นที่ตั้งโครงการ โดยเฉพาะประชาชนที่อยู่ในพื้นที่ ที่จะตั้งโครงการควรจะมีส่วนร่วมพิจารณาหรือปฏิเสธไม่ให้โครงการตั้งในพื้นที่หากเห็นว่ามาตรการที่ใช้ในการลดผลกระทบสิ่งแวดล้อม และมาตรการการติดตามตรวจสอบไม่ชัดเจนและไม่เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมตรวจสอบได้

ระดับที่ 4 ร่วมดำเนินการ หมายถึง ร่วมในการลงทุน ร่วมในการคัดเลือกผู้ปฏิบัติงานหรือร่วมปฏิบัติงานเอง ในระดับการมีส่วนร่วมนี้อาจจะทำได้ในทุกประเภทของโครงการ เช่น หากเป็นโครงการที่จำเป็นต้องใช้ผู้มีความรู้เฉพาะด้าน ผู้ชำนาญการ หรือ เทคโนโลยีขั้นสูง แล้วบางครั้งเป็นความยุ่งยากที่จะให้ประชาชน เข้ามีส่วนร่วมปฏิบัติงานได้ แต่หากเป็นโครงการหรือกิจกรรมระดับท้องถิ่น เช่น การจัดการป่าชุมชน หรือทรัพยากรอื่นที่ใช้ภูมิปัญญาชาวบ้านได้ ชาวบ้านหรือประชาชนในท้องถิ่นก็เข้าร่วมดำเนินการได้หรือเป็นการร่วมดำเนินการด้วยการลงทุนถือหุ้นก็ย่อมถือว่ามีร่วมดำเนินการได้

ระดับที่ 5 ร่วมติดตาม และประเมินผล หมายถึง การร่วมตรวจสอบและติดตามการดำเนินการตามโครงการหรือกิจกรรมนั้น ๆ ว่าเป็นไปตามเป้าหมาย และวัตถุประสงค์หรือไม่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งหากเป็นโครงการหรือกิจกรรมที่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมแล้ว ได้มีการนำมาตรการลดผลกระทบมาใช้หรือไม่ การใช้ระบบการติดตามตรวจสอบเพื่อป้องกันปัญหาที่จะเกิดขึ้นหรือไม่การมีส่วนร่วมของประชาชนในระดับนี้จะเป็นประโยชน์ต่อการพิทักษ์รักษาทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมอย่างมาก เพราะประชาชนจะทำหน้าที่คอยเฝ้าระวังและเตือนภัย การดำเนินงานโครงการเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาได้ทันเวลาที่ ก่อนที่จะมีผลร้ายเกิดขึ้นและเมื่อมีการดำเนินการตามโครงการหรือกิจกรรมแล้วก็ต้องมีการประเมินผลว่า การดำเนินการนั้น ๆ บรรลุตามเป้าหมายและวัตถุประสงค์มากน้อยเพียงใด มีการนำ มาตรการ การป้องกัน แก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมมาใช้หรือไม่ และผลของการดำเนินการเป็นอย่างไร เพื่อจะได้เป็นแนวทางในการพิจารณาเอามาตรการที่เหมาะสมมาใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ระดับที่ 6 ร่วมรับผล หมายถึง การดำเนินการโครงการหรือกิจกรรมที่ดำเนินไปแล้ว ย่อมได้มาซึ่งผลประโยชน์และผลกระทบทั้งที่เป็นผลกระทบด้านบวก และผลกระทบด้านลบทั้งต่อประชาชนและต่อสิ่งแวดล้อม โดยที่ประชาชนหลีกเลี่ยงไม่พื้นที่จะต้องรับเอาผลที่เกิดขึ้นมานั้น

การมีส่วนร่วมของประชาชนทั้ง 6 ระดับนั้น หากประชาชนได้มีโอกาสเข้าไปมีส่วนร่วมด้วยทุกระดับแล้วย่อมถือว่าเป็นการมีส่วนร่วมที่สมบูรณ์ตามแนวคิดการมีส่วนร่วมของประชาชน

2.3.3 ความสำคัญของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองส่วนท้องถิ่น

การเข้ามามีส่วนร่วมในทางการเมืองของประชาชน เป็นองค์ประกอบสำคัญที่จะขาดเสียมิได้ ในกระบวนการพัฒนาทางการเมืองและการเข้ามามีส่วนร่วมของประชาชนยังมีความสำคัญต่อการเมืองของประเทศอีกหลายประการ เช่น การยินยอมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการบริหารงานของแต่ละท้องถิ่นสามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นนั้น ๆ การยินยอมให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารการปกครองส่วนท้องถิ่นจึงเท่ากับเป็นการยอมรับว่าความต้องการของประชาชนในแต่ละท้องถิ่นแตกต่างกัน และผู้ที่จะสามารถรู้ถึงความแตกต่างในความต้องการและสามารถตอบสนองได้ตรงตามความต้องการนั้นก็คือ ประชาชนในท้องถิ่นนั่นเอง การเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมืองและการบริหารท้องถิ่น ถือได้ว่าเป็นบันไดขั้นแรกของการชักนำให้ประชาชนมีส่วนร่วมในระดับชาติต่อไป ดังนั้น การที่จะชักนำให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมืองระดับชาติ โดยไม่ยอมให้มีส่วนร่วมในการปกครองท้องถิ่นก็จะมีผลทำให้การปกครองท้องถิ่นล้มเหลว ขณะเดียวกันการปกครองท้องถิ่นก็จะเป็ปัจจัยสนับสนุนการพัฒนาการเมืองในระดับชาติต่อไป การเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมืองของประชาชนในประเทศที่มีการปกครองด้วยระบอบประชาธิปไตยเป็นองค์ประกอบที่สำคัญประการหนึ่งของระบอบการเมืองนั้น ๆ ทั้งนี้ เพราะการเข้ามามีส่วนร่วมของประชาชนเท่ากับการยอมรับการปกครองของประเทศนั้นเป็นการปกครองของประชาชน โดยประชาชน เพื่อประชาชน (เสนห์ จุ้ยโต, 2552)

สมทรง รัชษ์เผ่า และ สรวงศ์ภักดิ์ ดวงคำสวัสดิ์ (2550) การที่จะพัฒนาหรือปรับเปลี่ยนพฤติกรรมสุขภาพของบุคคล ครอบครัว และชุมชนให้ได้ยั่งยืนนั้น จะต้องช่วยให้ประชาชนและชุมชนมีศักยภาพ และความสามารถที่จะดำเนินการพัฒนา และปรับเปลี่ยนพฤติกรรมสุขภาพของชุมชนได้ด้วยตนเอง ให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมดำเนินงาน เพื่อจะช่วยให้ชุมชนได้พัฒนาในเรื่องต่าง ๆ คือจะช่วยให้แผนงานต่าง ๆ ที่วางไว้นำไปสู่การปฏิบัติได้อย่างเหมาะสม กับความสนใจ ความต้องการ และค่านิยมของประชาชน หรือชุมชนจะได้แนวคิดใหม่ ๆ และ ภูมิปัญญาของชุมชนมาช่วยแก้ปัญหา อย่างมีประสิทธิภาพช่วยให้เกิดการไว้วางใจ และสนับสนุนในการดำเนินงาน ช่วยให้ชุมชนตระหนักถึงปัญหา หรือให้ความสนใจปัญหา และพัฒนาความสามารถที่จะนำไปสู่การรับผิดชอบในการดำเนินงานด้วยตนเอง จะช่วยให้เกิดการประสานงานภายในชุมชนจะช่วยให้พัฒนาให้เกิดแนวคิดที่เป็นสังคมประชาธิปไตย

จากเนื้อความดังกล่าวสรุปได้ว่า การมีส่วนร่วมของประชาชน หมายถึง การที่ประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรม หรือโครงการตั้งแต่ต้น กล่าวคือ มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น และตัดสินใจในเรื่องที่จะพัฒนา พร้อมทั้งเข้าร่วมปฏิบัติในกิจกรรมของโครงการพัฒนา และ

มีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผลรวมทั้งรับผลประโยชน์ที่เกิดจากการพัฒนานั้น ๆ ด้วยหลักสำคัญของการมีส่วนร่วมในกระบวนการพัฒนาในกระบวนการพัฒนาแบบมีส่วนร่วมนั้นเกิดจากกระบวนการเรียนรู้ของนักพัฒนาตนเองและการเรียนรู้ร่วมกับองค์กรชุมชน หลักการสำคัญในการปฏิบัติการร่วมกับประชาชนที่สำคัญ ๆ (บัณฑูร อ่อนดำ, สามารณ ศรีจันทร์, 2550) มีดังนี้

2.3.3.1 การจัดความสัมพันธ์ที่เสมอภาคเท่าเทียมกัน การจัดความสัมพันธ์ด้านบทบาทระหว่างนักพัฒนากับชุมชนที่เท่าเทียมกัน เป็นหลักการสำคัญของกระบวนการมีส่วนร่วม โดยต่างฝ่ายควรมีความตระหนัก ความต้องการของตนเอง และสิ่งที่ตนเองสามารถทำได้ รวมทั้งองค์กรชุมชนควรตระหนัก ในความเป็นเจ้าของ ต้องการคิดเอง ทำเอง กำหนดเอง ซึ่งสิ่งเหล่านี้จะเป็นส่วนที่คอยกำกับ กำหนดให้เกิดบทบาทการทำงานที่เหมาะสม ตามศักยภาพ และเป็นที่พอใจร่วมกันทั้งสองฝ่าย

2.3.3.2 การมีอิสระไม่ครอบงำ ความเชื่อมั่นในความเป็นมนุษย์ ควรอยู่บนฐานของการไม่ครอบงำ การให้อิสระภาพในการคิด และการแสดงออกโดยไม่มีอคติ และไม่นำความคิดความเชื่อของตนมาวัด หรือตีคุณค่า หรือชักจูงครอบงำให้เปลี่ยนแปลง โดยเฉพาะความเชื่อมั่น ในศักยภาพ ฐานความรู้ ภูมิปัญญา และประวัติศาสตร์วัฒนธรรมดั้งเดิมของชุมชน ที่จะป็นฐานพลังสำคัญในการแก้ไขปัญหาด้วยตนเองต่อไป โดยที่นักพัฒนาต้องมีวิสัยทัศน์ที่เปิดกว้างพร้อมจะยอมรับฟังความแตกต่าง ความเคารพในความเป็นคนของทุกคน

2.3.3.3 การมีส่วนร่วมของทุกกลุ่มในสังคม ในชุมชนหนึ่ง ๆ ย่อมประกอบด้วยความแตกต่างหลากหลาย ทั้งด้านฐานะ เพศ วัย สถานะทางสังคม ฯลฯ การสร้างโอกาสเปิดพื้นที่ทางสังคมอย่างเท่าเทียม ในการให้ทุกส่วนได้มีส่วนร่วมในการแสดงออกทางความคิด ศักยภาพ ความรู้ และร่วมมือบทบาทดำเนินการอย่างต่อเนื่อง ซึ่งจะทำให้งานที่ดำเนินไปนั้นไม่กระจุกตัวอยู่ที่กลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง และส่งผลกระทบกระจายไปสู่คนทุกส่วนในชุมชน ในสังคมอย่างทั่วถึง และเป็นธรรม

2.3.3.4 การมีส่วนร่วมในทุกกระบวนการ ทุกขั้นตอน การดำเนินงานพัฒนาตามโครงการพัฒนาหนึ่ง ๆ นั้น มีกระบวนการขั้นตอนที่ต่อเนื่องเชื่อมโยงกัน หลายครั้งที่เราพบว่า โครงการพัฒนาต่าง ๆ ที่ส่งผลกระทบต่อชุมชน ขาดการมีส่วนร่วมของชุมชนตั้งแต่ขั้นตอนการศึกษาข้อมูล และการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร ซึ่งเมื่อถึงขั้นดำเนินการแล้ว มักเกิดปัญหาความขัดแย้ง และสร้างผลกระทบต่อชุมชนมากมายตามมา รวมทั้งการให้ความหมายของการมีส่วนร่วมที่ขาดความเข้าใจอย่างแท้จริง ซึ่งหน่วยงานทั้งหลายที่เข้ามาดำเนินงานร่วมกับชุมชน มักอ้างเสมอว่า ได้เปิดโอกาสการมีส่วนร่วมของชุมชนแล้ว โดยการเชิญตัวแทนของชุมชนเข้าร่วมประชุม และร่วมกิจกรรม ในขณะที่โครงการที่ดำเนินการไปนั้นผ่านการวางแผน และตัดสินใจมาแล้ว โดยที่ชุมชนไม่มีโอกาสรับรู้มาก่อน แต่เป็นเพียงผู้ร่วมในบางส่วนที่กำหนดโดยเจ้าของโครงการนั้น ๆ

2.3.3.5 การมีส่วนร่วมที่แท้จริง จึงควรให้องค์กรชุมชนมีส่วนร่วม ตั้งแต่การรับรู้ข้อมูล ข่าวสาร การวิเคราะห์ปัญหา การวางแผนกำหนดเป้าหมาย การตัดสินใจ การปฏิบัติ การตรวจสอบ ติดตามประเมินผล การสรุปบทเรียน แก้ไขปรับปรุง และรวมทั้งการขยายผล และเผยแพร่ผลสู่ สาธารณะ

เงื่อนไขของการมีส่วนร่วม การที่ประชาชนจะเข้าร่วมในกิจกรรมพัฒนาชุมชนนั้น จะต้องมียุทธศาสตร์อย่างน้อย 3 ประการดังนี้

- 1) ประชาชนต้องมีอิสระที่จะมีส่วนร่วม (Freedom to participate)
- 2) ประชาชนต้องสามารถที่จะมีส่วนร่วม (Ability to participate)
- 3) ประชาชนต้องเต็มใจที่จะมีส่วนร่วม (Willingness to participate)

หากไม่มีอิสระที่จะเข้าร่วมหรือไม่สามารถเข้าร่วมได้ และไม่มี ความเต็มใจแล้ว การมีส่วนร่วมของประชาชนจะไม่เกิดขึ้นเลยนอกจากเงื่อนไข 3 ประการดังกล่าวแล้ว ความสำเร็จของการมีส่วนร่วม ยังขึ้นอยู่กับเงื่อนไขต่อไปนี้

- 1) ประชาชนต้องมีเวลาที่จะมีส่วนร่วมก่อนเริ่มกิจกรรม การมีส่วนร่วมไม่เหมาะสมใน สถานการณ์ฉุกเฉิน
- 2) ประชาชนต้องไม่เสียเงินเสียทอง ค่าใช้จ่ายในการมีส่วนร่วม มากเกินกว่าที่เขา ประเมินผลตอบแทนที่จะได้รับ
- 3) ประชาชนต้องมีความสนใจ ที่สัมพันธ์สอดคล้องกับการมีส่วนร่วมนั้น
- 4) ประชาชนต้องสามารถสื่อสารรู้เรื่องกันทั้ง 2 ฝ่าย
- 5) ประชาชนต้องไม่รู้สึกกระทบกระเทือน ต่อตำแหน่งหน้าที่ หรือสถานภาพทางสังคม หากมีส่วนร่วม

จากเนื้อหาดังกล่าวสรุปได้ว่า การที่จะทำให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนานั้น จะต้องมียุทธศาสตร์ หรือเทคนิควิธีดังนี้ต้องให้สมาชิกมีความรู้สึกเป็นเจ้าของร่วมกันสร้างกลุ่มให้เป็นที่ ดึงดูดใจของสมาชิกเปลี่ยนแปลงทัศนคติ ค่านิยมและพฤติกรรมตรงกับพื้นฐานแห่งความดึงดูดของ กลุ่มความมีชื่อเสียงและเกียรติยศของสมาชิกในกลุ่มไม่เปลี่ยนแปลงปัจเจกบุคคล หรือส่วนย่อยของ กลุ่มที่เบี่ยงเบนไปจากปทัสถาน ของกลุ่มทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงตามแรงกดดันจากกลุ่มโดยการ สร้างปัญหาร่วมของสมาชิกผู้ต้องการเปลี่ยนแปลง การเสนอข่าว การวางแผน และผลของการ เปลี่ยนแปลงจะต้องให้สมาชิกทุกคนในกลุ่มมีส่วนร่วมขจัดกำลังดึง (ส่วนที่ไม่ต้องการให้เปลี่ยนแปลง) โดยเริ่มต้นปรับปรุงส่วนที่เกี่ยวข้องใหม่สรุปได้ว่า หลักสำคัญของการมีส่วนร่วมในกระบวนการพัฒนา คือ การมีความเสมอภาคเท่าเทียมกัน การเปิดโอกาสให้มีความเป็นอิสระไม่ครอบงำ การมีส่วนร่วม ของทุกกลุ่มที่เกี่ยวข้องรวมถึงมีส่วนร่วมในทุกกระบวนการอย่างแท้จริง

เรื่องของการมีส่วนร่วมของประชาชนมีนักวิชาการหลายท่านให้ความคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ในแต่ละประเด็นไว้ดังนี้

นรินทร์ชัย พัฒรพงศา (2552) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมคือการให้ประชาชนเข้ามาเกี่ยวข้องในกระบวนการตัดสินใจ กระบวนการดำเนินโครงการ และร่วมรับผลประโยชน์จากโครงการ พัฒนานอกจากนี้ยังเกี่ยวข้องกับความพยายามที่จะประเมินผลโครงการนั้นอีกทั้งยังสรุปความหมายของการมีส่วนร่วมไว้ 4 ประการคือ

- 1) การเข้าไปได้รับอำนาจที่จะคิดทำมากขึ้น ไม่ว่าจะในเรื่องการเมืองหรืออำนาจในการตัดสินใจที่จะดำเนินการใด ๆ
- 2) ต้องร่วมกันอย่างมีอิสรภาพเสมอภาคเท่าเทียมกันและควรมีส่วนร่วมอย่างแท้จริง (Active) มิใช่ร่วมอย่างผิวเผินเฉื่อยชา (Passive)
- 3) ต้องร่วมตั้งแต่ขั้นแรกของกระบวนการจนถึงขั้นสุดท้ายของโครงการ
- 4) การมีส่วนร่วมมักเป็นเรื่องที่ผู้ด้อยโอกาสขอแบ่งอำนาจจากผู้ที่มีอำนาจเหนือกว่า เพื่อปรับปรุงวิถีชีวิตตนให้ดีขึ้น

ชัยพร ไทยกิ่ง (2550) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมคือการที่บุคคลกลุ่มบุคคลหรือองค์กรประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการคิดการร่วมแก้ไขปัญหาการร่วมดำเนินกิจกรรมในชุมชนโดยร่วมกันวางแผนร่วมประชุมร่วมตัดสินใจร่วมปฏิบัติงานในลักษณะของการเสียสละแรงงาน บริจาคเงิน วัสดุสิ่งของร่วมแบ่งปันผลประโยชน์และร่วมติดตามผลงานโดยเกิดจากความรับผิดชอบร่วมกันเพื่อกระทำการให้บรรลุตามเป้าหมายที่กำหนด

สุภาพร ตารักษ์ (2550) กล่าวว่า การมีส่วนร่วม หมายถึง การเข้ามามีส่วนร่วมในการคิดริเริ่มหรือหาสาเหตุของปัญหาร่วมวางแผนและลงมือปฏิบัติด้วยความสมัครใจเพื่อให้บรรลุนโยบายวัตถุประสงค์และเปลี่ยนแปลงไปในทางที่กำหนดไว้กล่าวโดยสรุปการมีส่วนร่วมหมายถึงการที่บุคคลกลุ่มบุคคลหรือองค์กรประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจกระบวนการดำเนินโครงการการร่วมรับผลประโยชน์รวมถึงการร่วมติดตามและประเมินผลเพื่อให้เกิดการพัฒนาและเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางที่ต้องการและบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้

จีระชัย ไกรกังวาร (2551) กล่าวว่า การปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นการกระจายอำนาจส่วนกลางไปยังส่วนท้องถิ่นเพื่อให้มีการปกครองตนเองตามเจตนารมณ์ของประชาชนในท้องถิ่นดังที่ได้บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 มาตรา 282 การกระจายอำนาจสู่การปกครองท้องถิ่นเพื่อทำให้การบริการสาธารณะแก่ประชาชนเป็นไปอย่างทั่วถึงและสอดคล้องกับความต้องการของประชาชนในท้องถิ่น และยังเป็นการเสริมสร้างการเรียนรู้การปกครองในระบอบประชาธิปไตย ซึ่งการทำให้การปกครองส่วนท้องถิ่นบรรลุเป้าหมายตามหลักการได้จะต้องยึดหลัก

พื้นฐานประชาธิปไตย คือ การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นของตนไม่ว่าจะเป็นในเรื่องในการมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายการตัดสินใจทางการเมืองการวางแผนพัฒนา รวมทั้งการตรวจสอบการใช้อำนาจอธิปไตยในทุกระดับเพื่อให้การปกครองส่วนท้องถิ่นคิดประโยชน์สูงสุดตามเจตนารมณ์ของประชาชนในท้องถิ่น

จากเนื้อความดังกล่าวสรุปได้ว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาการที่มนุษย์จะแสดงพฤติกรรมหรือจะทำการสิ่งใดสิ่งหนึ่งออกมานั้นขึ้นอยู่กับความต้องการ วัฒนธรรม ประเพณี ระบบของสังคม และแรงจูงใจต่าง ๆ ส่วนการที่ประชาชนจะเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาหรือไม่ยอมขึ้นอยู่กับเงื่อนไขหรือปัจจัยหลายประการที่ต่างกันในแต่ละบุคคลเช่น เงื่อนไขหรือปัจจัยทางเศรษฐกิจ ได้แก่ ลักษณะอาชีพ รายได้ ฐานะของครอบครัว ความคาดหวังรายได้ที่เพิ่มขึ้น ระยะที่ประกอบอาชีพในชุมชน ทรัพยากรในชุมชน ความสามารถพิเศษหรืออาชีพเสริมในชุมชน เป็นต้น

2.4 แนวคิดความเป็นผู้ประกอบการ

2.4.1 ความหมายของผู้ประกอบการ

ปราโมทย์ เจนการ (2523) กล่าวว่า การเป็นผู้ดำเนินการจัดการกิจการ โดยหน้าที่พื้นฐานแล้วผู้ประกอบการ หมายถึง ผู้ที่นำเอาปัจจัยการผลิตต่าง ๆ ได้แก่ ทุน ที่ดิน และแรงงาน มาผสมผสาน จัดสรร เสี่ยงและตัดสินใจดำเนินการอย่างใดอย่างหนึ่งเพื่อก่อให้เกิดการผลิตหรือบริการเพื่อจำหน่ายให้แก่บุคคลทั่วไปด้วยตัวเอง

ผุสดี รุมาคม (2529) กล่าวว่า ผู้ประกอบการ หมายถึง บุคคลที่จัดตั้งองค์การกิจการ โดยยอมรับความเสี่ยงภัยเพื่อหวังกำไร เป็นผู้จัดระเบียบและดำเนินกิจการขนาดย่อมเพื่อกำไรและความพอใจในด้านจิตวิทยา

ปรีชา ทิวะหุต และสุพชรา มั่นพลศรี (2536) กล่าวว่า ผู้ประกอบการ หมายถึง ผู้ที่จัดตั้งองค์กรใหม่หรือคนที่ริเริ่มกิจการขึ้นมาคอยผลักดันให้กิจการก้าวหน้าไป และเป็นคนที่คอยป้อนพลังงานให้แก่กิจการ

อาทิตย์ วุฒิกะโร (2543) กล่าวว่า ผู้ประกอบการจะต้องเป็นบุคคลที่มีความคิดสร้างสรรค์ในการหาโอกาสทางกิจการใหม่ ๆ อยู่ตลอดเวลา และจำเป็นต้องมีความอดทน มุ่งมั่น กล้าตัดสินใจ และกล้าเสี่ยงในการที่จะนำความคิดสร้างสรรค์ใหม่ ๆ ของตนเองนั้นมาปฏิบัติเพื่อให้เกิดผลคุ้มค่าในเชิงพาณิชย์อีกด้วยและต้องเป็นผู้ที่ริเริ่มและยินดีที่จะรับความเสี่ยงในการลงทุนประกอบกิจการ โดยรวบรวมผสมผสานปัจจัยการผลิตทั้งหลายเข้าด้วยกัน และนำสติปัญญา ประสบการณ์ และวิทยาการด้านการผลิตและการจัดการที่เหมาะสมจัดการให้เกิด การผลิตสินค้า หรือการจำหน่ายหรือการให้บริการแก่ผู้เกี่ยวข้อง

บุญทวารณ วิงวอน (2555) กล่าวว่า ผู้ประกอบการเป็นบุคคลที่ทำหน้าที่ในการใช้โอกาสที่มีอยู่ในตลาดและมีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดหาและนำเอาทรัพยากรมาใช้ประโยชน์ ผู้ประกอบการ คือ ผู้ที่แบกรับความเสี่ยงในระหว่างการแสวงหาโอกาสและเกิดความคิดสร้างสรรค์ และการสร้างนวัตกรรม นอกจากนี้ผู้ประกอบการยังทำหน้าที่ในการบริหารกิจกรรมของตนเอง รวมถึงการบริหารงานประจำ

Joseph Schumpeter (1910) กล่าวว่า มีมุมมองที่แตกต่างไปไม่ได้สนใจเรื่องความเสี่ยง แต่ให้ความสำคัญต่อการสร้างนวัตกรรมองค์การและเห็นว่าผู้ประกอบการนั้นคือผู้ที่นำเสนอสิ่งใหม่ (innovator) ที่ไม่ใช่ นักประดิษฐ์ (inventor) ทำการเปลี่ยนแปลงตลาดด้วยการนำเอาทรัพยากรที่มีอยู่มาผสมรวมกัน (resource combination) ให้กลายเป็นสิ่งใหม่ และได้แบ่งวิธีการนี้ออกเป็น 5 วิธี ได้แก่

1. การนำเสนอสินค้าที่มีคุณภาพใหม่
2. การใช้วิธีการผลิตแบบใหม่
3. การเปิดตลาดใหม่
4. การค้นหาแหล่งซื้อวัตถุดิบใหม่ หรือการค้นหาวัตถุดิบชนิดใหม่
5. การก่อตั้งกิจการใหม่

Cantillon (1931) กล่าวว่า แนวคิดด้านศักยภาพผู้ประกอบการ โดยศักยภาพเป็นสมรรถนะของบุคคลที่มีความสามารถที่แตกต่างจากผู้อื่นผ่านประสบการณ์ธุรกิจ ความรู้ที่สั่งสมมาทุนเดิมทางสังคม แนวคิดในการทำงานเครือข่ายธุรกิจและปัจจัยอื่นที่เกี่ยวข้อง ผู้ประกอบการต้องมีการแบกรับความเสี่ยงและมีความสามารถด้านการจัดการธุรกิจ

Schumpeter (1934) กล่าวว่า ผู้ประกอบการมีบทบาทสำคัญในวงจรธุรกิจยุคใหม่ รวมถึงที่เป็นผู้รังสรรค์ผลิตภัณฑ์ใหม่ บริการใหม่ในวงการค้าทั้งในและต่างประเทศเพื่อเป็นผู้นำของตลาดสากล

Drucker (1985) กล่าวว่า กิจกรรมทางเศรษฐกิจและสังคม ไม่ว่าจะ เป็นสถาบันของรัฐ หรือบริษัทเอกชน ผู้ประกอบการมีบทบาทสำคัญในการพัฒนานวัตกรรม โดยใช้ความคิดสร้างสรรค์ รวมทั้งผลิตภัณฑ์สินค้าและบริการใหม่ กระบวนการผลิตใหม่เทคโนโลยีใหม่ วัสดุใหม่และรูปแบบการจัดการธุรกิจแบบใหม่ ๆ เกิดขึ้น

จากเนื้อความดังกล่าวสรุปได้ว่า ผู้ประกอบการ หมายถึง บุคคลที่ก่อตั้งองค์กรเป็นเจ้าของหรือหุ้นส่วนและดำเนินการโดยยอมรับความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นในการดำเนินกิจการ เพื่อผลกำไรและความพอใจ หรือเป็นผู้กระตุ้นในการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจโดยเป็นผู้ที่มีเป้าหมายในการค้นหา มีการวางแผนอย่างรอบคอบ และตัดสินใจตามกระบวนการประกอบกิจการ รวมทั้ง

ผู้ประกอบการต้องเป็นผู้ทำงานอย่างสร้างสรรค์มีมุมมองในแง่ดีตามพันธะในการจัดสร้างแหล่งทรัพยากรใหม่ หรือนำความสามารถเก่าไปรวมกันเป็นลักษณะใหม่ เพื่อเป้าหมายในการสร้างสรรค์ความมั่นคงแก่กิจการ

2.4.2 ความสำคัญของผู้ประกอบการ

อาทิตย์ วุฒิศะโร (2543) กล่าวว่า ปัจจัยสำคัญที่สุดที่ทำให้ธุรกิจประสบความสำเร็จคือ ผู้ประกอบการ ขณะที่ปัจจัยด้านอื่น ๆ เป็นเพียงสภาวะแวดล้อมที่เป็นเพียงปัจจัยเสริมช่วยให้เกิดความสมบูรณ์ เพราะผู้ประกอบการเป็นผู้กำหนดทิศทาง วิสัยทัศน์ นโยบาย และกลยุทธ์ต่าง ๆ ให้เหมาะสมกับสิ่งแวดล้อมและสังคมที่ตนดำเนินอยู่ เพื่อผลักดันธุรกิจให้เกิดการพัฒนาความสำเร็จตามที่คาดหวัง

Wickham (2001: 7-11) บทบาทหน้าที่ของผู้ประกอบการในการดำเนินธุรกิจมีหน้าที่ที่สำคัญมากมาย ได้แก่

- 1) บทบาทหน้าที่การเป็นผู้ก่อตั้งองค์กร ผู้ประกอบการเป็นผู้ที่ทำหน้าที่ก่อตั้งองค์กรทางธุรกิจ เป็นผู้ที่มีหน้าที่ในการนำปัจจัยแวดล้อมต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นคน ทรัพยากร การผลิตต่าง ๆ มารวมกัน โดยจัดการกับปัจจัยเหล่านั้น ให้เกิดประสิทธิภาพมากที่สุด
- 2) บทบาทหน้าที่การเป็นเจ้าขององค์กร ผู้ประกอบการเป็นทั้งผู้ลงทุนและถือหุ้นในกิจการ ซึ่งต้องเป็นผู้จัดการธุรกิจนั้น ๆ
- 3) บทบาทการเป็นผู้นำ ผู้ประกอบการจำเป็นต้องมีบทบาทในการเป็นผู้นำอย่างเด่นชัด โดยต้องเป็นผู้บุกเบิกงานใหม่ ๆ รวมทั้งปรับปรุงประสิทธิภาพ และผลักดันให้เกิดการทำงานเป็นทีม โดยอาศัยศิลปะในการปกครอง ตลอดจนส่งเสริมขวัญและกำลังใจแก่ลูกน้อง ให้พร้อมที่จะรับมือและก้าวทันความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น ดังนั้น การเป็นผู้นำถือเป็นปัจจัยที่สำคัญมากต่อความสำเร็จของการเป็นผู้ประกอบการ เพราะการเป็นผู้นำถือเป็นหัวใจสำคัญของความสำเร็จในการบริหารจัดการ
- 4) บทบาทการเป็นผู้จัดการ ในหลากหลายสถานการณ์ ผู้ประกอบการจึงมีบทบาทหน้าที่แตกต่างกันออกไป ไม่ว่าจะเป็นบทบาทใดก็ตาม รวมทั้งบทบาทการเป็นผู้จัดการ
- 5) บทบาทการเป็นผู้นำความรู้ความชำนาญมาใช้ ผู้ประกอบการจำเป็นต้องนำความรู้ ความชำนาญที่มีอยู่มาใช้ในการดำเนินงาน จัดการกับทรัพยากรที่มีอยู่ สร้างสรรค์สิ่งใหม่ ๆ และมองหาช่องทางหรือโอกาสทางธุรกิจ
- 6) บทบาทหน้าที่การเป็นผู้ระบุโอกาสทางการตลาด ผู้ประกอบการต้องวิเคราะห์ทิศทางของตลาด เพื่อหาช่องทาง ซึ่งช่องทางนั้นเป็นตลาดที่มีศักยภาพในโลกธุรกิจ

7) บทบาทหน้าที่การเป็นผู้นำนวัตกรรมใหม่เข้าสู่ตลาด ผู้ประกอบการต้องหานวัตกรรมใหม่มาปรับใช้ในองค์กร โดยนวัตกรรมนั้นอาจจะนำมาปรับใช้ในหลาย ๆ ด้าน ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของผลิตภัณฑ์ แนวทางการบริหารจัดการผลผลิต การบริหารจัดการทรัพยากรบุคคล การบริการและการขนส่ง

8) บทบาทของผู้สร้างสรรค์สังคม เมื่อธุรกิจได้มีการเติบโตและขยายตัวออกไป นอกจากเป็นการตอบสนองความต้องการของลูกค้าแล้ว ผู้ประกอบการยังสามารถกระทำเพื่อรับผิดชอบต่อสังคม โดยไม่ได้ดำเนินธุรกิจแบบมุ่งกำไรเพียงอย่างเดียว หรือทำธุรกิจที่ก่อให้เกิดผลเสียต่อผู้บริโภคหรือประชาชน จึงจะได้ชื่อว่าเป็นผู้ประกอบการที่มีคุณค่าสมควรแก่การยกย่องของสังคม และการสนับสนุนของประชาชนหรือลูกค้าต่อไป

จากเนื้อความดังกล่าวสรุปได้ว่า ผู้ประกอบการเป็นผู้กำหนดทิศทาง วิสัยทัศน์ นโยบาย และกลยุทธ์ต่าง ๆ ให้เหมาะสมกับสิ่งแวดล้อมและสังคมที่ตนดำเนินอยู่ เพื่อผลักดันธุรกิจให้เกิดการพัฒนาความสำเร็จตามที่คาดหวัง

2.4.3 บทบาทของผู้ประกอบการ

เอ็ดมุนด์ วงศาโรจน์ (2522) กล่าวว่า บทบาทที่สำคัญของผู้ประกอบการตามแนวความคิดของนักเศรษฐศาสตร์ คือ การนำสิ่งประดิษฐ์คิดค้นใหม่ ๆ มาใช้เป็นประโยชน์และเพิ่มประสิทธิภาพในการผลิต

ธีรยุทธ วัฒนสุขโชค (2542) กล่าวว่า บทบาทที่สำคัญของผู้ประกอบการต้องมีความคิดสร้างสรรค์แปลกใหม่ ที่โดดเด่นเหนือคู่แข่ง อันจะเป็นบ่อเกิดของ ลักษณะสินค้าและบริการชนิดใหม่ ๆ ที่เกิดขึ้นมาเป็นกิจการ และอุตสาหกรรมชนิดต่าง ๆ เพื่อตอบสนองความต้องการที่เปลี่ยนแปลงไปของผู้บริโภคให้มากขึ้น

Longenecker, Moore & Petty (1994) กล่าวว่า บทบาทของผู้ประกอบการในกิจการขนาดเล็กเริ่มต้นจากเจ้าของกิจการ นับว่ามีความสำคัญยิ่งต่อระบบเศรษฐกิจของประเทศและโอกาสที่กิจการเหล่านี้จะเติบโตกลายเป็นกิจการขนาดใหญ่ ความสำเร็จขึ้นอยู่กับผู้ประกอบการเป็นสำคัญ ดังนั้นผู้ประกอบการจะปฏิบัติภารกิจในบทบาทดังต่อไปนี้

1) บทบาทของนักลงทุน เนื่องจากการเริ่มกิจการส่วนมากเกิดจากผู้ประกอบการมีความมั่นใจในความคิดของตนเอง แต่ไม่มีผู้ร่วมทุนทำให้การลงทุนในกิจการครั้งแรกต้องเป็นเงินส่วนตัว ดังนั้นผู้ประกอบการจึงเป็นผู้ที่กล้าเสี่ยงลงทุน เพื่อลงมือทำประโยชน์ต่อสังคม โดยพิสูจน์ความสามารถให้เกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม

2) บทบาทของผู้จัดการ แม้ว่ากิจการที่ตั้งขึ้นจะเป็นเพียงกิจการขนาดเล็กในฐานะผู้ประกอบการจำเป็นต้องประกอบภารกิจในฐานะผู้จัดการเพื่อให้สามารถดำเนินการตามเป้าหมาย

ของกิจการได้จนบรรลุผลสำเร็จ โดยผู้ประกอบการต้องหาความรู้เกี่ยวกับหน้าที่ในการจัดการและต้องพยายามสร้างสมประสบการณ์ในการจัดการให้มากขึ้นด้วย

3) บทบาทของผู้นำ โดยปกติกิจการขนาดเล็กมักจะจ้างบุคคลเข้ามาทำงานตามความเหมาะสมขององค์กร ทำให้ผู้ประกอบการต้องมีบทบาทในการเป็นผู้นำอย่างเด่นชัด โดยต้องเป็นผู้บุกเบิกริเริ่มงานใหม่ ๆ รวมทั้งปรับปรุงประสิทธิภาพงานปัจจุบัน และผลักดันให้เกิดการทำงานเป็นทีม โดยอาศัยศิลปะในการปกครอง ตลอดจนส่งเสริมขวัญและกำลังใจ อีกทั้งพัฒนาลูกน้องให้เติบโตก้าวหน้าเทคโนโลยีใหม่ ๆ ที่เกี่ยวข้องกั้งงานด้วย

4) บทบาทของผู้สร้างสรรค์สังคม เมื่อผู้ประกอบการได้ริเริ่มกิจการเพื่อช่วยเหลือและทำประโยชน์กับสังคมและผู้บริโภคในเชิงเศรษฐศาสตร์แล้ว หากว่ากิจการเติบโตและขยายตัวออกไปนอกจากเป็นการตอบสนองความต้องการของลูกค้าแล้ว ผู้ประกอบการยังสามารถกระทำเพื่อรับผิดชอบต่อสังคมโดยไม่มุ่งดำเนินกิจการแบบมุ่งกำไรเพียงอย่างเดียว หรือทำกิจการที่ก่อให้เกิดผลเสียต่อผู้บริโภคหรือชุมชน จึงจะได้ชื่อว่าเป็นผู้ประกอบการที่มีคุณค่าสมควรแก่การยกย่องของสังคม และการสนับสนุนของประชาชนหรือลูกค้าต่อไป

Kuratlo & Hodgetts (1998) กล่าวว่า ผู้ประกอบการ คือ ผู้ที่ริเริ่มกิจการขึ้นมาและดำเนินงานกิจการขึ้นมาและดำเนินงานกิจการอย่างต่อเนื่องโดยมุ่งที่จะกิจการประสบความสำเร็จและก้าวหน้ายิ่ง ๆ ขึ้นไป โดยธรรมชาติแล้วผู้ประกอบการกิจการส่วนมากมักจะเริ่มกิจการของตนจากขนาดเล็กแล้วจึงค่อย ๆ เติบโตขึ้นเมื่อการดำเนินงานได้ประสบผลสำเร็จเป็นขั้น ๆ ตามลำดับ ขณะเดียวกันผู้ประกอบการในกิจการขนาดเล็กล้วนได้ว่าเป็นผู้สังเกตเห็นถึงโอกาสหรือความต้องการที่สามารถจัดตั้งกิจการขึ้นมาให้บริการตอบสนองลูกค้าและสังคมได้ กิจการขนาดเล็กกลายเป็นกิจการที่มีจำนวนมากมาย และมีบทบาทยิ่งต่อระบบเศรษฐกิจในการสร้างคุณค่าต่าง ๆ ทั้งภาคการผลิต การขาย และการบริการต่าง ๆ

2.4.4. ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการเป็นผู้ประกอบการที่ประสบความสำเร็จ

บรรพต วีระสัย (2524) กล่าวว่า ความก้าวหน้าทางเศรษฐกิจของสังคมจะมากหรือน้อย สืบเนื่องมาจากแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของประชากร แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ดังกล่าวจะก่อให้เกิดสภาพจิตใจในลักษณะต่าง ๆ โดยสภาพจิตใจของผู้ประกอบการนั้น มีลักษณะสรุปได้ดังนี้

- 1) มีความกล้าเสี่ยงพอสมควร แต่เป็นความกล้าเสี่ยงชนิดที่มีขั้นเชิง และส่งเสริมให้มีการตัดสินใจได้โดยไม่ลังเล
- 2) มีความกระตือรือร้นที่จะดำเนินการใด ๆ ก็ตามให้เป็นผลสำเร็จ
- 3) มีความรับผิดชอบและเชื่อมั่นในตนเอง
- 4) ต้องคำนึงถึงผลการกระทำใด ๆ โดยตีค่าออกมาในรูปของเงินตรา

5) คอยหาโอกาส และช่องทางในการประกอบกิจกรรมใหม่ ๆ อยู่เสมอ
 6) มีความสามารถในการจัดรูปร่าง และการวาง ตัวบุคคลในหน่วยงาน
 ดนัย เทียนพุ่ม (2532) กล่าวว่า ปัจจัยที่ใช้ในการประเมินความเป็นผู้ประกอบการ
 ได้ดังนี้

1) ความสามารถทางนวัตกรรม เป็นความสามารถในการแสวงหาช่องทางใหม่ ๆ
 2) ความสามารถในการจัดการกับสิ่งยุ่งเหยิง เป็นความสามารถในการจัดการกับสิ่ง
 ที่เกิดอย่างไม่คาดฝัน คุณลักษณะนี้จะเกี่ยวพันใกล้ชิดกับกระบวนการเกิดนวัตกรรม นั่นคือ นวัตกรรม
 จะเกิดจากความคิดสร้างสรรค์ และผู้ที่มีความคิดสร้างสรรค์สามารถจะจัดการสิ่งต่าง ๆ ที่อยู่ในสภาพ
 วุ่นวายยุ่งเหยิงให้เข้ารูปเข้ารอยได้ดี

3) ความปรารถนาความสำเร็จ เป็นแรงผลักดันให้เกิดการทุ่มเทเพื่อมุ่งสู่เป้าหมาย
 4) ความสามารถวางแผนอย่างสมจริง เป็นแผนงานที่ประกอบไปด้วยเป้าหมายที่ทำ
 ทายขณะเดียวกันก็เป็นเป้าหมายที่สามารถคาดคะเนว่าจะสำเร็จได้ด้วย

5) เป็นผู้นำที่เน้นเป้าหมายจะใช้ความสามารถของตนเองและผู้ใต้บังคับบัญชามุ่ง
 ไปสู่เป้าหมายหลัก

6) ผู้ประกอบการจะรวบรวมข้อมูลและข้อเท็จจริง รวมทั้งศึกษาและกำหนด
 แนวทางปฏิบัติที่เป็นไปได้

7) มีความรับผิดชอบ ผู้ประกอบการเป็นผู้กำหนดเป้าหมาย และตัดสินใจว่าจะใช้
 ความสามารถที่มีอยู่ทำงานไปในทิศทางใด

8) สามารถปรับตัวได้ เป็นความสามารถเปลี่ยนแปลงสิ่งต่าง ๆ ได้ตามสถานการณ์

9) เป็นนักจัดองค์การและนักบริการ ผู้ประกอบการจะต้องระบุและจัดกลุ่มพนักงาน
 ที่เหมาะสมให้สามารถทำงานประสบความสำเร็จได้ รวมทั้งให้ความสำคัญกับความสามารถของคน
 และคัดเลือกคนที่เหมาะสมกับงาน

ถาวร - ณะเวช ศรีสขะโต (2543) กล่าวว่า ผู้ประกอบการที่ประสบความสำเร็จ
 มักจะมีลักษณะดังต่อไปนี้

1) เป็นนักวิเคราะห์โอกาส ชอบค้นคว้าหาความรู้ แสวงหาโอกาสเพื่อไปสู่
 ความสำเร็จมักจะหาหนทางที่ดีกว่าในการทำงานต่าง ๆ

2) เป็นนักแก้ปัญหา สามารถเข้าถึงปัญหาและแก้ไขด้วยความมั่นใจ คือเข้าใจอย่าง
 ชัดเจนว่าจะต้องทำอะไรให้สำเร็จ และสามารถแก้ไขปัญหา ได้อย่างรวดเร็ว มักจะมองหาทางเลือก
 ต่าง ๆ เพื่อแก้ปัญหา รู้ว่าจะต้องประเมินทางเลือกอย่างไร เพื่อที่จะแก้ปัญหาได้ง่ายที่สุด

3) เป็นนักคิดที่มีเหตุผล ไม่กลัวที่จะยอมรับว่าตัวเองผิด เมื่อผู้ประกอบการพบวิธีแก้ปัญหาก็ให้นำวิธีแก้ปัญหานั้นไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิช่วยดู เพื่อหลีกเลี่ยงการตัดสินใจที่ผิดพลาดที่เข้าข้างตัวเอง และยอมรับการปรับปรุงด้วยวิธีที่ดีกว่า

4) เป็นนักบริการตามวัตถุประสงค์ เข้าใจงานที่ละเอียดแต่ละงานที่จะต้องเสร็จ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ ซึ่งจะต้องมีการวางแผน การตัดสินใจทางกลยุทธ์ มักจะสรรหาทางที่ดีที่สุดอยู่ตลอดเวลาเพื่อให้งานสำเร็จตามเป้าหมาย

5) เป็นนักทำงาน ชอบทำกิจกรรมและต้องทำให้สำเร็จ เวลาส่วนตัวจะเป็นเวลาทำงานไปด้วย และจะทำทุกอย่างที่ทำได้

6) เป็นนักควบคุม ผู้ประกอบการชอบที่จะควบคุมงานและควบคุมตัวเอง ได้รู้ว่าตัวเองกำลังทำอะไรอยู่ สามารถทำงานทำงานคนเดียวได้ มีความมุ่งมั่นที่จะประสบความสำเร็จ และสำหรับผู้ประกอบการที่ประสบความสำเร็จนั้น คือผู้ประกอบการที่ขาดประสบการณ์ด้านการบริหาร วางแผนทางการเงินผิดพลาด วิเคราะห์ทำเลที่ตั้งผิด ควบคุมกิจการไม่ได้ ค่าใช้จ่ายสูง บริหารลูกหนี้ไม่มีประสิทธิภาพ ไม่ทุ่มเท และขยายกิจการเกินตัว

दनय तेयनपुठ (2545) กล่าวว่ ัจจยแห่งความสำเร้งของธุรกิจหรือความได้เปรยในกาแข่งขัน คอ ความสามารถหลักของธุรกิจ (Core Competencies) ซึ่งเป้นคำที่ใช้อธิบายถึงนัยสำคญที่มีผลกระทบทางทฤษฎีและการปฏิบัติกาทางกลยุทธ์ธุรกิจ โดยอ้างถึงสิ่งทรรวมกันของทักษะและเทคโนโลยี ซึ่งทำให้บริษัทสามารถผลิตบางสิ่งบางอย่างที่มีคุณค่าสำรับลูกค้า และดำเนินไปอย่างต่อเนอองตลอดเวลาทั้งยังใช้เผชิญกับการเปลยยนแปลงในตลาดกาแข่งขัน และควรคิดใหม่เกยวกับกลยุทธ์ในเทอมของความสามารถมากกว่าหน่วยกลยุทธ์ธุรกิจ

Papanek (1991) กล่าวว่ บุคคลที่จะเป้นผู้ประกอบการที่ดี จำเป็นต้องมีทักษะพิเศษ และมีคุณสมบัติบางอย่างที่ต่างจากบุคคลทั่วไป เช่น มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงกว่าบุคคลทั่วไป มีความคิดริเริ่มสร้งสรค์ มีความพร้อมที่จะเปลยยนแปลง และมีความเชอมนในความสามารถของตนเองมากกว่าผู้ที่ไม่ได้ประกอบกิจการ เช่น กลุ่มข้าราชการ

Rissal (1992) กล่าวว่ คุณลักษณะของผู้ประกอบการในประเทศอินโดนีเซีย โดยใช้วิธีการสัมภาษณ์อย่างละเอียดกับผู้ประกอบการ 27 คนในกิจการประเภทต่าง ๆ และใช้วิธีการวิเคราะห์เชิงคุณภาพ และพบว่า คุณลักษณะของผู้ประกอบการที่ใช้เป้นกรอบการอ้างอิงในการประกอบอาชีพกิจการส่วนตัว ได้แก่ สภาพแวดล้อม แรงจูงใจ ใฝ่สัมฤทธิ์ ความคิดริเริ่ม ทักษะและความรู้ด้านเทคโนโลยีต่าง ๆ ทักษะในการบริหารองค์กร และความพากเพียร (ขยัน) นอกจากนั้นยังพบว่าพื้นฐานทางการศึกษาเป้นปัจจัยสำคญที่เกอหนุนการเป้นผู้ประกอบการ

Hamel & Prahalad (1994 อ้างถึงใน ดนัย เทียนพุด, 2545) กล่าวว่าความสามารถหลักของธุรกิจว่า เป็นสิ่งที่รวมกันของทักษะและเทคโนโลยีมากกว่าทักษะหรือเทคโนโลยีเดี่ยว ๆ และความสามารถหลักของธุรกิจจะเป็นดังนี้

- 1) เป็นสิ่งที่แทนผลรวมการเรียนรู้ การข้ามชุดทักษะของแต่ละบุคคลและแต่ละหน่วยของบุคคลในองค์กร
- 2) เป็นสิ่งที่ไม่เหมือนความรู้ที่มีอยู่เป็นประจำอย่างครบถ้วนในแต่ละบุคคลหรือทีมเล็ก ๆ
- 3) เป็นประตูไปสู่โอกาสในอนาคต
- 4) เป็นชุดของทักษะและเทคโนโลยีที่ทำให้บริษัทสามารถกำหนดประโยชน์ที่เจาะจงโดยเฉพาะต่อลูกค้า
- 5) การแข่งขันด้านความสามารถไม่ใช่ระหว่างผลิตภัณฑ์กับผลิตภัณฑ์หรือแม้กระทั่งธุรกิจกับธุรกิจ แต่เป็นบริษัทกับบริษัท
- 6) ความสามารถหลักของธุรกิจเป็นรากแก้วของการแข่งขัน โดยที่ผลิตภัณฑ์และบริการคือผลผลิต

ปัจจัยที่ชี้ถึงสิ่งที่เป็นความสามารถหลักของธุรกิจ จะต้องผ่านเกณฑ์ 3 อย่างต่อไปนี้คือ

- 1) คุณค่าต่อลูกค้า คือ เสนอสิ่งที่สร้างประโยชน์ให้ลูกค้าอย่างแท้จริง อธิบายว่าเป็นทักษะที่สามารถทำให้ธุรกิจส่งมอบประโยชน์พื้นฐานต่อลูกค้า
- 2) ความแตกต่างจากคู่แข่ง ความสามารถหลักของธุรกิจจะต้องแตกต่างในการแข่งขันหรือเลียนแบบได้ยาก ระดับความสามารถหลักของบริษัทเป็นสิ่งที่ยั่งยืนที่สุดเหนือธุรกิจอื่นคือมีความแตกต่างระหว่างความสามารถที่จำเป็นและความสามารถที่แตกต่าง สิ่งที่จำเป็น คู่แข่งมีอยู่หรืออาจเลียนแบบได้ง่าย แต่ถ้าเป็นความสามารถหลักจะไม่ใช้สิ่งที่มีอยู่ภายในอุตสาหกรรม
- 3) พัฒนาเพิ่มเติมได้ ความสามารถหลักของธุรกิจจะเป็นความสามารถที่แท้จริง เพื่อสร้างให้เกิดผลิตภัณฑ์ใหม่ในตลาด ถ้าจะประเมินว่าความสามารถใดสามารถพัฒนาเพิ่มเติมได้ ให้พิจารณาจากการที่ผู้บริการระดับสูงต้องทำงานหนัก เพื่อหนีไปจากมุมมองที่เน้นผลิตภัณฑ์ในสมรรถภาพของธุรกิจ

Karatko & Hodgetts (1998) กล่าวว่า ผู้ประกอบการกิจการขนาดย่อมมีบทบาทในการดำเนินงานต่างจากผู้บริหารกิจการขนาดใหญ่ คือ ผู้ประกอบกิจการขนาดย่อมส่วนใหญ่รับผิดชอบงานหลายด้านไม่ว่าจะเป็นด้านบริหาร ด้านวางแผนดำเนินงาน ด้านแสวงหาและติดต่อกู้ค้า ด้านการจัดหาวัตถุดิบ จัดสรรทรัพยากรและควบคุมการผลิต ตลอดจนร่วมกิจกรรมด้านการ

ขายและการประชาสัมพันธ์ ฯลฯ ผู้ประกอบการองค์กรขนาดย่อม จึงจำเป็นต้องมีความชำนาญในการปฏิบัติงานเกือบทุกหน้าที่เพื่อความสำเร็จและความอยู่รอดขององค์กร ขณะที่กิจการขนาดใหญ่มีการแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบและกระจายให้แก่ฝ่ายหรือแผนกต่าง ๆ แม้ว่าผู้บริหารบางแผนกจะขาดความสามารถก็ไม่กระทบความสำเร็จขององค์กรมากเท่ากับการที่ผู้บริหารของกิจการขนาดย่อมไม่มีทักษะหรือขาดความสามารถในการจัดการ กิจการขนาดย่อมจำนวนมากต้องปิดกิจการเนื่องจากประสบความล้มเหลวในการดำเนินงานและร้อยละ 88 ของความล้มเหลวของกิจการขนาดย่อมเกิดจากผู้ประกอบการขาดทักษะในการบริหารการเป็นผู้นำและมุมมองทางกิจการ

2.4.5. ศักยภาพในการเป็นผู้ประกอบการที่ประสบความสำเร็จ (Personal Entrepreneurial Characteristics; PECs)

อรพิน สันติธีรากุล (2543) กล่าวว่า ศักยภาพในการเป็นผู้ประกอบการที่ประสบความสำเร็จประกอบด้วย

2.4.5.1 ศักยภาพแห่งความสำเร็จ (Achievement Competencies)

1) การแสวงหาโอกาส (Opportunity Seeking) คือการกระตือรือร้นในการแสวงหาความรู้ใหม่ ๆ หรือประยุกต์ใช้ประสบการณ์ที่ผ่านมา เพื่อสร้างสรรค์หาโอกาสใหม่ ๆ

2) ความมุ่งมั่น (Persistence) คือ ความมุ่งมั่นที่จะใช้สติปัญญาความสามารถที่ตนเองมีอยู่ในการทำงานมากกว่าคนอื่นก็ตาม

3) ความมีพันธะต่องาน ความผูกพัน ความรับผิดชอบในงาน (Commitment to Work Contact) คือการที่ผู้ประกอบการได้ตั้งเป้าหมายแล้ว จะนี้กวาดภาพถึงความรู้สึกที่จะเกิดขึ้นเมื่อเขาประสบความสำเร็จหรือล้มเหลวและจะแสวงหาความต้องการประสบความสำเร็จแก่ตนเองและแก่บุคคลอื่นที่อยู่รอบตัว ความรู้สึกผูกพันต่อเป้าหมายนี้จะทำให้ผู้ประกอบการทุ่มเททำงานอย่างเต็มกำลัง เต็มความสามารถรับผิดชอบต่องานที่ทำอย่างเต็มที่ แม้จะเผชิญกับอุปสรรคที่อาจขัดขวางการดำเนินงาน

4) ความต้องการไฝ่หาทางด้านคุณภาพ และประสิทธิภาพ (Demand for Quality and Efficiency) คือ การทำงานอย่างกระตือรือร้น มีชีวิตชีวา มองเหตุการณ์ต่าง ๆ เป็นโอกาสที่จะได้เรียนรู้ อดีตเป็นเครื่องช่วยตัดสินใจ สรรหาวิธีการใหม่ ๆ มาแก้ไขปัญหา ไม่ยึดติดกับแผนงานที่วางไว้ หากไม่สามารถปฏิบัติได้ แต่ยอมเปลี่ยนแปลงแผนงานให้เป็นตามสถานการณ์ รับฟังข้อเสนอแนะคำวิจารณ์ต่าง ๆ เพื่อนำมาปรับปรุงการทำงานให้เป็นไปตามแนวทางที่วางไว้

5) ความกล้าเสี่ยง (Risk Taking) คือ ผู้ประกอบการมักจะชอบทำงานท้าทายไม่มีความภูมิใจกับงานที่ง่ายและหลีกเลี่ยงงานที่มีความเสี่ยงสูงเกินไป โดยผู้ประกอบการจะชอบ

งานที่มีความเสี่ยงปานกลางที่อาจประสบผลสำเร็จหรือล้มเหลวก็ได้ แต่ประเมินแล้วว่ามีโอกาสทำให้ประสบผลสำเร็จได้

2.4.5.2 ศักยภาพแห่งการวางแผน (Planning Competencies)

1) การตั้งเป้าหมาย (Goal Setting) คือ การที่ผู้ประกอบการมีเป้าหมายสอดคล้องกับความสนใจสิ่งที่ตนเองถนัด และเป้าหมายนั้นผู้ประกอบการได้ประเมินตนเองแล้วว่าใกล้เคียงความเป็นจริง และมีความสามารถที่จะทำให้ประสบความสำเร็จในงานนั้น ๆ ได้

2) การวางแผน ติดตาม ประเมินอย่างมีระบบ (Systematic Planning and Monitoring) คือ คิดวางแผนและวางกลยุทธ์ไว้ล่วงหน้า รวมถึงการใช้หลักบริหารงานอย่างเป็นระบบเพื่อวิเคราะห์ปัญหาหรืออุปสรรคที่อาจเกิดขึ้นระหว่างการดำเนินงาน และนำมาประเมินเพื่อค้นหาแนวทางแก้ไขปัญหาหรืออุปสรรคนั้น ๆ

3) การแสวงหาข้อมูล (Information Seeking) คือ การค้นหาและแสวงหาข้อมูลอื่น ๆ เช่น ข้อมูลทั่วไปด้านเศรษฐกิจ การเมือง กฎหมาย หรืออื่น ๆ รวมถึงการแสวงหาความรู้จากบุคคลอื่น ๆ จากการอบรมสัมมนา การปรึกษาแนะนำจากผู้รู้หรือผู้เชี่ยวชาญ เพื่อช่วยให้สามารถวิเคราะห์สถานการณ์ได้ถูกต้อง

2.4.5.3 ศักยภาพแห่งอำนาจ (Power Competencies)

1) การชักชวน การชักชวน การมีเครือข่าย (Persuasion Networking) คือ ความสามารถที่จะชักจูง โน้มน้าวจิตใจผู้อื่นให้เข้ามาช่วยเหลือร่วมมือด้วยดี รู้จักใช้ความสามารถในการบริหารงาน สร้างทัศนคติ แรงจูงใจต่อผู้ร่วมงานให้สามารถเข้าใจการดำเนินงานและเต็มใจปฏิบัติงานตามที่วางแผนไว้ นอกจากนี้ยังมีแนวทางในการดำเนินธุรกิจแบบสร้างพันธมิตรและพึ่งพากันเพื่อให้ธุรกิจด้วยกันทั้งกลุ่ม

2) ความเชื่อมั่นในตนเอง (Self Confidence) คือ เป็นผู้ที่มีความเชื่อมั่นในความสามารถของตนเอง ชอบอิสระและพึ่งตนเอง ตั้งใจเด็ดเดี่ยว เข้มแข็ง มีลักษณะเป็นผู้นำ

2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ฉกาจ ราชบุรี (2552) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมในการดำเนินการด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของประชาชนในท้องถิ่น โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสถานการณ์ปัจจุบัน ปัญหาและอุปสรรคของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ สำรวจและประเมินศักยภาพ และการจัดการของแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ผลการวิจัยพบว่า ผู้ประกอบการ ผู้นำท้องถิ่น และนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศระดับมาก ซึ่งปัจจัยที่มีผลต่อระดับความรู้เกี่ยวกับกาท่องเที่ยวของกลุ่มผู้ประกอบการ ผู้นำท้องถิ่น ได้แก่ เพศ และการศึกษาสูงสุด และปัจจัยที่มีผลต่อระดับการมี

ส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ และปัจจัยที่มีผลต่อทัศนคติที่มีต่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ได้แก่ สถานภาพสมรสและอาชีพ

สมเกียรติ ดันตวิงศ์วานิช (2550) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมในกิจกรรมของประชาชนในชุมชนเขตลาดกระบัง โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมในการวางแผนการปฏิบัติการและการมีส่วนร่วมในการประเมินผล และศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมต่าง ๆ และการเสนอแนวทางการพัฒนาในการจัดกิจกรรมให้กับชุมชนเขตลาดกระบัง ผลการวิจัยพบว่าการมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมของประชาชนในชุมชนเขตลาดกระบังในภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการเป็นด้านที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากและเป็นลำดับที่ 1 การมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมของประชาชนในชุมชนเขตลาดกระบัง ตามระยะเวลาที่เข้าร่วมกิจกรรมของประชาชนต่างกัน เมื่อพิจารณาในภาพรวมและรายข้อพบว่า แตกต่างจากทางสถิติที่ระดับ 0.5 และการมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมของประชาชนในชุมชนเขตลาดกระบัง ตามอายุของประชาชนต่างกัน เมื่อพิจารณาในภาพรวมพบว่าแตกต่างจากสถิติที่ระดับ 0.5

ณรงค์ ชูรัรักษ์ (2553) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวอุทยานไดโนเสาร์ของประชาชนในตำบลโนนบุรี อำเภอสหัสขันธ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวอุทยานไดโนเสาร์ และการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวอุทยาน และข้อเสนอแนะในการมีส่วนร่วมและการได้รับผลประโยชน์ ตามกรอบแนวคิด 4 ด้าน คือการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจการมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรม การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ และการมีส่วนร่วมในการประเมินผล กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ประชาชน จำนวน 400 คน ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทดสอบสมมติฐานโดยใช้ t-test และ f-test และวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างกลุ่ม

รัตนวดี จุลพันธ์ (2554) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของประชาชนในท้องถิ่น กรณีศึกษา เกาะล้าน จังหวัดชลบุรี โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมและปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของประชาชนในท้องถิ่น ผลการวิจัย พบว่า ประชาชนในท้องถิ่นส่วนใหญ่มีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศเกาะล้านในระดับต่ำ และปัญหาอุปสรรคในการมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของประชาชนในท้องถิ่นพบว่า ประชาชนในท้องถิ่นไม่ค่อยได้รับทราบข่าวสารเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศและขาดความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องในการท่องเที่ยวเชิงนิเวศขาดการประสานความร่วมมือกันระหว่างประชาชนกับหน่วยงานภาครัฐ ปัญหาความขัดแย้งเรื่องผลประโยชน์ รวมทั้งหน่วยงานรัฐไม่ค่อยเปิดโอกาสให้ประชาชนในท้องถิ่นได้เข้ามามีส่วนร่วมอย่างจริงจัง

ข้อเสนอแนะ คือ หน่วยงานรัฐควรประชาสัมพันธ์ข่าวสารการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เกาะล้านให้ประชาชนได้รับทราบมากขึ้น ควรส่งเสริมให้ประชาชนมีความรู้มากขึ้นโดยการจัดอบรม ประชุมหรือกิจกรรม รวมทั้งควรส่งเสริมให้ประชาชนได้มีโอกาสแสดงความคิดเห็นและเข้ามามีส่วน ร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศมากยิ่งขึ้น

วัลลี พุทโสม (2550) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การจัดการแบบมีส่วนร่วมของบุคคลในท้องถิ่น นักท่องเที่ยวและผู้ประกอบการเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน กรณีศึกษา อำเภออมกเหล็ก จังหวัด สระบุรี โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงระดับของการจัดการแบบมีส่วนร่วมของบุคคลในท้องถิ่น นักท่องเที่ยว และผู้ประกอบการเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน เฉพาะอำเภออมกเหล็ก จังหวัดสระบุรี ผลการวิจัยพบว่า การจัดการแบบมีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหา การวางแผน การปฏิบัติกิจกรรม การ ตัดสินใจ การติดตามและประเมินผลของบุคคลในท้องถิ่น นักท่องเที่ยว และผู้ประกอบการในเขต อำเภออมกเหล็ก จังหวัดสระบุรี มีระดับการจัดการแบบมีส่วนร่วมเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนสูงสุด ด้านการค้นหาปัญหามากที่สุด คือ มีส่วนร่วมในการแจ้งปัญหาที่เกิดขึ้นกับแหล่งท่องเที่ยวต่ำสุด ด้าน การวางแผนมากที่สุด คือ ช่วยประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการดำเนินการวางแผนและ ผู้ประกอบการที่มีเพศ ระดับการศึกษา และรายได้ที่แตกต่างกัน มีการจัดการแบบมีส่วนร่วม

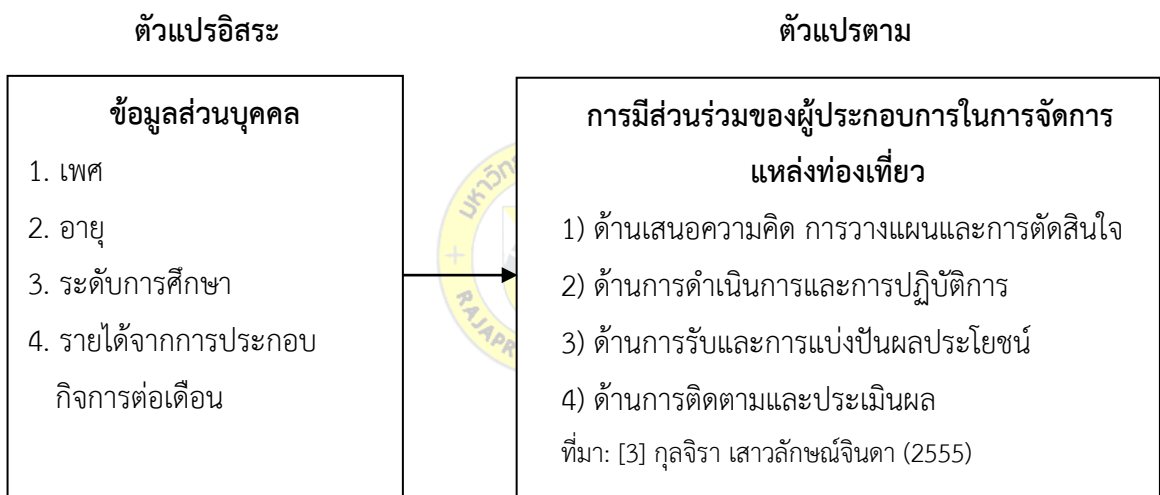
สรุปเข้าสู่ประเด็นปัญหาการวิจัย

อุตสาหกรรมการท่องเที่ยว มีความสำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจ การเมืองและสังคม โดยเฉพาะประเทศที่กำลังพัฒนาอย่างประเทศไทย รัฐบาลให้ความสำคัญแก่การท่องเที่ยวอย่างมาก จึงส่งเสริมการท่องเที่ยวทุกรูปแบบเพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยวให้เข้ามาท่องเที่ยวในประเทศไทย ซึ่งใน ปัจจุบันรัฐบาลได้เห็นความสำคัญของการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน โดยส่งเสริมสนับสนุนศักยภาพของ ชุมชนและผู้ประกอบการในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว เพื่อกระจายรายได้ให้แก่ชุมชน ตลอดจนเพิ่ม จำนวนแหล่งท่องเที่ยวและกิจกรรมในการท่องเที่ยวให้มีความหลากหลายเป็นทางเลือกสำหรับ นักท่องเที่ยว ดังนั้น การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย จึงได้มีการกำหนดนโยบายส่งเสริมให้คนไทยและ ชาวต่างชาติเดินทางท่องเที่ยวในประเทศไทย เนื่องจากประเทศไทยประกอบด้วยผู้คนหลายเชื้อชาติและ เผ่าพันธุ์ วิถีชีวิตที่ดำรงอยู่บนพื้นฐานของความศรัทธา เป็นแนวทางในการปฏิบัติที่สืบทอดกันมาเป็น วัฒนธรรม ที่แสดงออกในรูปแบบของพิธีกรรมและพิธีการ รวมไปถึงการสร้างบ้านเรือนที่อยู่อาศัย การแต่งกาย การรับประทานอาหาร ภาษาพูด และการประกอบอาชีพ ซึ่งเป็นหนึ่งในทรัพยากร ทางการท่องเที่ยวที่มีคุณค่าของประเทศ จึงถือว่าเป็นทรัพยากรที่สำคัญอย่างมากของชุมชนเพราะ เป็นทรัพยากรที่ไม่ต้องลงทุน แต่สามารถนำมาใช้เป็นต้นทุนทางวัฒนธรรม และใช้ศักยภาพของชุมชน ในการจัดการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม ซึ่งก็มีส่วนสนับสนุนให้ประชาชนมีการเดินทางท่องเที่ยว

ภายในประเทศมากขึ้นเช่นกัน ผู้วิจัยเห็นถึงความสำคัญของการมีส่วนร่วมของผู้ประกอบการในการจัดการแหล่งท่องเที่ยว จึงเกิดความสนใจที่จะศึกษาการมีส่วนร่วมของผู้ประกอบการในเกาะเกร็ด อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี ตลอดจนศึกษาปัญหาและอุปสรรคของการมีส่วนร่วมของผู้ประกอบการในการจัดการท่องเที่ยว ทั้งนี้เพื่อเป็นแนวทางแก่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และประชาชน ตลอดจนเสนอแนะแนวทางการอนุรักษ์และพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวให้ยั่งยืนต่อไป

2.6 กรอบแนวคิดในการวิจัย

จากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมในการจัดการแหล่งท่องเที่ยว ผู้วิจัยได้นำมากำหนดเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังนี้

ภาพที่ 2.1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของผู้ประกอบการในการจัดการแหล่งท่องเที่ยว: กรณีศึกษา เกาะเกร็ด อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี เป็นการวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Methods Research) ประกอบด้วย การวิจัยเชิงปริมาณ และการวิจัยเชิงคุณภาพ เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของผู้ประกอบการในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี และเพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวในเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี ผู้วิจัยนำเสนอวิธีการดำเนินการวิจัย ดังนี้

- 3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย
- 3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
- 3.3 การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
- 3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล
- 3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล
- 3.6 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

3.1 ประชากร และกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างเชิงปริมาณ

ประชากร คือ ผู้ประกอบการที่ดำเนินธุรกิจอยู่ในเกาะเกร็ด อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี จำนวน 200 ร้านค้า [8] (ข้อมูลตำบลเกาะเกร็ด, องค์การบริหารส่วนตำบลเกาะเกร็ด, 2559) เลือกสุ่มแบบบังเอิญ (Convenient or accidental sampling) ใช้ตารางได้ตัวอย่างจำนวน 169 ตัวอย่าง (ตามตารางกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างแบบสำเร็จรูปของ Krejcie & Morgan)

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างเชิงคุณภาพ

ประชากร คือ ผู้ประกอบการที่มีส่วนร่วมในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเกาะเกร็ด อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี กำหนดกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง จำนวน 10 คน สัมภาษณ์เชิงลึกเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมด้านเสนอความคิดเห็นการวางแผนและการตัดสินใจ การดำเนินการและการปฏิบัติการ การรับและด้านการแบ่งปันผลประโยชน์ การติดตามผลและการประเมินผล

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เชิงปริมาณ คือ แบบสอบถามแบ่งเป็น 3 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา รายได้ต่อเดือน

ตอนที่ 2 การมีส่วนร่วมของผู้ประกอบการ ได้แก่ ด้านเสนอความคิดการวางแผนและการตัดสินใจ ด้านการดำเนินการและการปฏิบัติการ ด้านการรับและด้านการแบ่งปันผลประโยชน์ ด้านการติดตามผลและการประเมินผล ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามวิธีของลิเคิร์ต (Likert) โดยแบ่งออกเป็น 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด โดยแต่ละระดับมีความหมาย คือ

5	หมายถึง	อยู่ในระดับมากที่สุด
4	หมายถึง	อยู่ในระดับมาก
3	หมายถึง	อยู่ในระดับปานกลาง
2	หมายถึง	อยู่ในระดับน้อย
1	หมายถึง	อยู่ในระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 แบบสอบถามความคิดเห็น ลักษณะเป็นคำถามปลายเปิด ผู้ตอบแบบสอบถามสามารถตอบได้อย่างอิสระ ทั้งในเชิงข้อปัญหา ข้อเสนอแนะ และข้อคิดต่าง ๆ เกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการอภิปรายผล

3.3 การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างและตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย โดยมีขั้นตอนและวิธีการดังต่อไปนี้

ขั้นที่ 1 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวม ผู้วิจัยได้สร้างแบบสอบถามฉบับร่างให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน พิจารณาแบบสอบถามเพื่อหาค่าความสอดคล้องของข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย (Index of Item-Objective Congruence: IOC) ได้ค่า IOC รายข้อระหว่าง 0.67 – 1.00 ค่า IOC ทั้งฉบับเท่ากับ 0.937 เพื่อเป็นการทดสอบความเที่ยงตรง ความครอบคลุมเนื้อหา และความถูกต้องในสำนวนภาษา

ขั้นที่ 2 นำไปทำการทดลองใช้ (Try Out) กับกลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะประชากรคล้ายกับกลุ่มตัวอย่างจริงจำนวน 30 คน เพื่อทดสอบความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม ในส่วนของข้อคำถามที่มีลักษณะแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) การหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) โดยค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของแบบสอบถามในภาพรวมเท่ากับ 0.951 ซึ่งมีความเชื่อมั่น

ที่เข้าใกล้ +1.00 และเกินเกณฑ์มาตรฐานที่ 0.60 ขึ้นไป ซึ่งแสดงว่าแบบสอบถามนี้มีความเชื่อมั่นอยู่ในระดับที่ยอมรับได้ สามารถนำไปใช้เก็บข้อมูลได้

3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล สามารถแบ่งตามประเภทข้อมูลที่เก็บได้เป็น 2 ส่วน คือ

1. ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data)

1.1 เป็นการนำแบบสอบถามไปดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 169 ร้านค้า ที่เป็นผู้ประกอบการอยู่ในชุมชนเกาะเกร็ด อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี ซึ่งทำการเก็บข้อมูลในเดือนกุมภาพันธ์ 2560 ถึง กรกฎาคม 2560

1.2 เป็นข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึก

2. ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) ข้อมูลส่วนนี้ได้จากทฤษฎี แนวคิด และหลักการ

ที่ที่เกี่ยวข้องตลอดจนเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยมีแหล่งข้อมูลดังต่อไปนี้

2.1 เกาะเกร็ด อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี

2.2 ห้องสมุดมหาวิทยาลัยราชพฤกษ์

2.3 ทางอินเทอร์เน็ต หรือเว็บไซต์ต่าง ๆ

3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำผลคะแนนที่ได้จากแบบสอบถามทั้งหมดไปวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้โปรแกรมวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวของผู้ให้ข้อมูลวิเคราะห์ด้วยค่าความถี่ ร้อยละ

2. การมีส่วนร่วมของผู้ประกอบการ ได้แก่ ด้านเสนอความคิดการวางแผนและการตัดสินใจ ด้านการดำเนินการและการปฏิบัติการ ด้านการรับและด้านการแบ่งปันผลประโยชน์ ด้านการติดตามผลและการประเมินผล วิเคราะห์โดยใช้ค่าความถี่ ค่าสถิติร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน จากเกณฑ์ดังกล่าวสามารถจัดช่วงคะแนนเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 1-5 คะแนน โดยกำหนดในการแบ่งช่วงคะแนนออกเป็น 5 ช่วง ในแต่ละระดับจะมีคะแนนอันตรภาคชั้น Class Interval โดยใช้การคำนวณ (พลวัต ต้นศิริ, 2547: 32) ดังนี้

$$\begin{aligned} \text{ช่วงชั้นคะแนน} &= \frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{ระดับการวัด}} \\ &= \frac{5 - 1}{5} \end{aligned}$$

$$= 0.80$$

จะได้เกณฑ์การวัดระดับคะแนนที่แบ่งเป็น 5 ช่วงได้ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย	ระดับการมีส่วนร่วม
4.21 - 5.00	มากที่สุด
3.41 - 4.20	มาก
2.61 - 3.40	ปานกลาง
1.81 - 2.60	น้อย
1.00 - 1.80	น้อยที่สุด

3. การวิเคราะห์เปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ประกอบการที่มีส่วนร่วมในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวชุมชนเกาะเกร็ด อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี ใช้ค่า t-test กรณีที่มีตัวแปรต้น 2 กลุ่ม และการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-way ANOVA) กรณีที่มีตัวแปรต้น 3 กลุ่มขึ้นไป เมื่อพบความแตกต่างตรวจสอบรายคู่โดยใช้วิธี LSD

4. การสัมภาษณ์เชิงลึกจากผู้ประกอบการ ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบปลายเปิด ใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

3.6 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์หาคุณภาพของเครื่องมือ ได้แก่

1.1 หาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของข้อคำถามหรือรายการของแบบสอบถาม (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ, 2543)

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ	IOC	คือ	ค่าดัชนีความสอดคล้อง
	$\sum R$	คือ	ผลรวมคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ
	N	คือ	จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

1.2 หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม โดยใช้วิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha – Coefficient) ตามวิธีของครอนบัท (ลัว่น สายยศ และอังคณา สายยศ, 2543)

$$\alpha_k = \frac{k}{k-1} \left(1 - \frac{\sum s_j^2}{S_t^2} \right)$$

เมื่อ	α_k	แทน	ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม
	S_j^2	แทน	ความแปรปรวนของคะแนนแต่ละข้อ
	S_t^2	แทน	ความแปรปรวนของคะแนนที่ได้
	k	แทน	จำนวนข้อของแบบสอบถาม

2. สถิติพื้นฐานที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่

2.1 ค่าความถี่ (Frequency)

2.2 ค่าร้อยละ (Percentage)

2.3 การหาค่าเฉลี่ย (Mean) คำนวณจากสูตรของ บุญชม ศรีสะอาด (2547)

$$\bar{x} = \frac{\sum x}{N}$$

เมื่อ	$\bar{x}$	แทน	ค่าเฉลี่ย
	$\sum x$	แทน	ผลรวมของข้อมูลทั้งหมด
	N	แทน	จำนวนข้อมูล

2.4 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) คำนวณจากสูตรของ บุญชม ศรีสะอาด (2547)

$$S.D. = \sqrt{\frac{n \sum x^2 - (\sum x)^2}{n(n-1)}}$$

เมื่อ	S.D.	แทน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
	$\sum x^2$	แทน	ผลรวมของคะแนนทั้งหมดยกกำลังสอง
	$(\sum x)^2$	แทน	ผลรวมของคะแนนแต่ละตัวยกกำลังสอง
	N	แทน	ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมของผู้ประกอบการในการจัดการแหล่งท่องเที่ยว: กรณีศึกษา เกาะเกร็ด อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี” ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล เก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างจากประชากรในการศึกษาครั้งนี้คือ ผู้ประกอบการร้านค้าจำนวน 169 คน นำเสนอเพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของผู้ประกอบการในการจัดการแหล่งท่องเที่ยว ผลการวิเคราะห์ โดยแบ่งออกเป็น 4 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง

ตอนที่ 2 ระดับการมีส่วนร่วมของผู้ประกอบการในการจัดการแหล่งท่องเที่ยว: กรณีศึกษา เกาะเกร็ด อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี

ตอนที่ 3 การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลและการมีส่วนร่วมของผู้ประกอบการในการจัดการแหล่งท่องเที่ยว: กรณีศึกษา เกาะเกร็ด อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี

ตอนที่ 4 ข้อมูลด้านความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง

ข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่างได้แก่ เพศ อายุ การศึกษา และรายได้ต่อเดือน ปรากฏดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 4.1 จำนวนร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามข้อมูลทั่วไปของนักท่องเที่ยว

1. เพศ (N = 169)	จำนวน	ร้อยละ
ชาย	90	53.3
หญิง	79	46.7
2. อายุ (N = 169)		
ต่ำกว่า – 20 ปี	18	10.7
21 – 30 ปี	65	38.5
31 – 40 ปี	51	30.2
41 – 50 ปี	27	16.0
51 – 60 ปี	8	4.7
61 ปีขึ้นไป	-	-

ตารางที่ 4.1 จำนวนร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามข้อมูลทั่วไปของนักท่องเที่ยง (ต่อ)

3. การศึกษา (N = 169)		
ประถมศึกษา	39	23.1
มัธยมศึกษา	59	34.9
มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช.	21	12.4
อนุปริญญา/ปวส.	33	19.5
ปริญญาตรี	17	10.1
สูงกว่าปริญญาตรี	-	-
อื่น ๆ	-	-
4. รายได้ต่อเดือน (N = 169)		
ต่ำกว่า 10,000 บาท	12	7.1
10,001-15,000 บาท	49	29.0
15,001-20,000 บาท	40	23.7
20,001-25,000 บาท	44	26.0
25,001-30,000 บาท	24	14.2
30,001 บาทขึ้นไป	-	-

จากตารางที่ 4.1 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 169 คน เมื่อจำแนกตามเพศ 2 กลุ่ม เป็นเพศชาย จำนวน 90 คน คิดเป็นร้อยละ 53.3 เพศหญิง จำนวน 79 คน คิดเป็นร้อยละ 46.7

เมื่อจำแนกตามกลุ่มอายุ 6 กลุ่ม ปรากฏว่า เป็นผู้ที่มีอายุระหว่าง 21-30 ปี มากที่สุด จำนวน 65 คน คิดเป็นร้อยละ 38.5 รองลงมา อายุระหว่าง 31-40 ปี จำนวน 51 คน คิดเป็นร้อยละ 30.2 อายุระหว่าง 41-50 ปี จำนวน 27 คน คิดเป็นร้อยละ 16.0 อายุต่ำกว่า 20 ปี จำนวน 18 คน คิดเป็นร้อยละ 10.7 และอายุระหว่าง 51-60 ปี จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 4.7

เมื่อจำแนกตามระดับการศึกษา 7 กลุ่ม ปรากฏว่า ระดับการศึกษามัธยมศึกษาสูงสุด จำนวน 59 คน คิดเป็นร้อยละ 34.9 รองลงมา ระดับประถมศึกษา จำนวน 39 คน คิดเป็นร้อยละ 23.1 ระดับอนุปริญญา/ปวส. จำนวน 33 คน คิดเป็นร้อยละ 19.5 ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช. จำนวน 21 คน คิดเป็นร้อยละ 12.4 และระดับปริญญาตรี จำนวน 17 คน คิดเป็นร้อยละ 10.1

เมื่อจำแนกตามรายได้ 6 กลุ่ม ปรากฏว่า รายได้ต่อเดือนระหว่าง 10,001 – 15,000 บาท สูงสุด จำนวน 49 คน คิดเป็นร้อยละ 29.0 รองลงมา มีรายได้ระหว่าง 20,001 – 25,000 บาท จำนวน 44 คน คิดเป็นร้อยละ 26.0 รายได้ระหว่าง 15,001-20,000 บาท จำนวน 40 คน คิดเป็น

ร้อยละ 23.7 รายได้ระหว่าง 25,001-30,000 บาท จำนวน 24 คน คิดเป็นร้อยละ 14.2 และรายได้ต่ำกว่า 10,000 บาท จำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 7.1

ตอนที่ 2 ระดับการมีส่วนร่วมของผู้ประกอบการในการจัดการแหล่งท่องเที่ยว: กรณีศึกษา เกาะเกร็ด อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี

การนำเสนอครั้งนี้เสนอระดับการมีส่วนร่วมของผู้ประกอบการในการจัดการแหล่งท่องเที่ยว: กรณีศึกษา เกาะเกร็ด อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี ในภาพรวมและรายด้าน ได้แก่ ด้านเสนอความคิดการวางแผนและการตัดสินใจ ด้านการดำเนินการและการปฏิบัติการ ด้านการรับและด้านการแบ่งปันผลประโยชน์ และด้านการติดตามและประเมินผล ปรากฏดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 4.2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับการมีส่วนร่วมของผู้ประกอบการในการจัดการแหล่งท่องเที่ยว: กรณีศึกษา เกาะเกร็ด อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี

การมีส่วนร่วมของผู้ประกอบการในการจัดการแหล่งท่องเที่ยว	ค่าเฉลี่ย $\bar{X}$	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	การแปลผล
ด้านเสนอความคิดการวางแผนและการตัดสินใจ	3.42	0.314	มาก
ด้านการดำเนินการและการปฏิบัติการ	2.93	0.434	ปานกลาง
ด้านการรับและด้านการแบ่งปันผลประโยชน์	2.75	0.456	ปานกลาง
ด้านการติดตามและประเมินผล	2.87	0.429	ปานกลาง
รวม	2.99	0.408	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.2 พบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของผู้ประกอบการในการจัดการแหล่งท่องเที่ยว: กรณีศึกษา เกาะเกร็ด อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.99$) โดยเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านเสนอความคิดการวางแผนและการตัดสินใจ มีค่าเฉลี่ยในระดับมาก ($\bar{X} = 3.42$) และอีก 3 ด้าน อยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ ด้านการดำเนินการและการปฏิบัติการ ($\bar{X} = 2.93$) ด้านการติดตามและประเมินผล ($\bar{X} = 2.87$) และด้านการรับและด้านการแบ่งปันผลประโยชน์ ($\bar{X} = 2.75$) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.3 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการมีส่วนร่วมของผู้ประกอบการในการจัดการแหล่งท่องเที่ยว: กรณีศึกษา เกาะเกร็ด อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี ด้านเสนอความคิดการวางแผนและการตัดสินใจ ปรากฏดังตารางต่อไปนี้

ด้านเสนอความคิดการวางแผนและการตัดสินใจ	ค่าเฉลี่ย $\bar{X}$	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน	การแปลผล
ในการประชุมร่วมกันเพื่อการจัดให้ชุมชนเกาะเกร็ดเป็นแหล่งท่องเที่ยว ท่านได้มีข้อเสนอแนะในเรื่องดังกล่าวมากน้อยเพียงใด	3.07	0.628	ปานกลาง
ท่านมีส่วนร่วมในการคิดค้นปัญหาและอุปสรรคที่เกี่ยวข้องกับการจัดให้ชุมชนเกาะเกร็ดเป็นแหล่งท่องเที่ยวมากน้อยเพียงใด	2.82	0.519	ปานกลาง
การตัดสินใจในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวของชุมชนเกาะเกร็ด ท่านรู้สึกเห็นด้วยกับการจัดให้ชุมชนเกาะเกร็ดเป็นแหล่งท่องเที่ยวมากน้อยเพียงใด	4.39	0.489	มากที่สุด
รวม	3.42	0.314	มาก

จากตารางที่ 4.3 พบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของผู้ประกอบการในการจัดการแหล่งท่องเที่ยว: กรณีศึกษา เกาะเกร็ด อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี ด้านเสนอความคิดการวางแผนและการตัดสินใจ ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.42$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า การตัดสินใจในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวของชุมชนเกาะเกร็ด ท่านรู้สึกเห็นด้วยกับการจัดให้ชุมชนเกาะเกร็ดเป็นแหล่งท่องเที่ยวมากน้อยเพียงใด มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\bar{X} = 4.39$) รองลงมาได้แก่ ในการประชุมร่วมกันเพื่อการจัดให้ชุมชนเกาะเกร็ดเป็นแหล่งท่องเที่ยวท่านได้มีข้อเสนอแนะในเรื่องดังกล่าวมากน้อยเพียงใด ($\bar{X} = 3.07$) และท่านมีส่วนร่วมในการคิดค้นปัญหาและอุปสรรคที่เกี่ยวข้องกับการจัดให้ชุมชนเกาะเกร็ดเป็นแหล่งท่องเที่ยวมากน้อยเพียงใด มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ($\bar{X} = 2.82$) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.4 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการมีส่วนร่วมของผู้ประกอบการในการจัดการแหล่งท่องเที่ยว: กรณีศึกษา เกาะเกร็ด อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี ด้านการดำเนินการและการปฏิบัติการ ปรากฏดังตารางต่อไปนี้

ด้านการดำเนินการและการปฏิบัติการ	ค่าเฉลี่ย $\bar{X}$	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน	การแปลผล
ท่านมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมในเทศกาลต่าง ๆ มากน้อยเพียงใด	2.83	0.814	ปานกลาง
ท่านมีส่วนร่วมในการดูแลสาธารณูปโภคในชุมชนเกาะเกร็ดมากน้อยเพียงใด	3.12	0.671	ปานกลาง
ท่านมีส่วนร่วมในการดูแลความปลอดภัยในทรัพย์สินของนักท่องเที่ยวมากน้อยเพียงใด	2.85	0.655	ปานกลาง
รวม	2.93	0.434	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.4 พบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของผู้ประกอบการในการจัดการแหล่งท่องเที่ยว: กรณีศึกษา เกาะเกร็ด อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี ด้านการดำเนินการและการปฏิบัติการ ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.93$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ท่านมีส่วนร่วมในการดูแลสาธารณูปโภคในชุมชนเกาะเกร็ดมากน้อยเพียงใด มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\bar{X} = 3.12$) รองลงมาได้แก่ ท่านมีส่วนร่วมในการดูแลความปลอดภัยในทรัพย์สินของนักท่องเที่ยวมากน้อยเพียงใด ($\bar{X} = 2.85$) และท่านมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมในเทศกาลต่าง ๆ มากน้อยเพียงใด มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ($\bar{X} = 2.83$) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.5 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการมีส่วนร่วมของผู้ประกอบการในการจัดการแหล่งท่องเที่ยว: กรณีศึกษา เกาะเกร็ด อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี ด้านการรับและการแบ่งปันผลประโยชน์ ปรากฏดังตารางต่อไปนี้

ด้านการรับและการแบ่งปันผลประโยชน์	ค่าเฉลี่ย $\bar{X}$	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน	การแปลผล
ท่านได้รับผลประโยชน์ด้านรายได้จากการจัดการชุมชนเกาะเกร็ดเป็นแหล่งท่องเที่ยวมากน้อยเพียงใด	2.58	0.799	น้อย
ท่านได้รับผลประโยชน์ด้านความปลอดภัยจากการจัดการให้ชุมชนเกาะเกร็ดเป็นแหล่งท่องเที่ยวมากน้อยเพียงใด	2.80	0.813	ปานกลาง
ท่านได้รับผลประโยชน์ด้านสาธารณูปโภคจากการจัดการให้ชุมชนเกาะเกร็ดเป็นแหล่งท่องเที่ยวมากน้อยเพียงใด	2.89	0.775	ปานกลาง
รวม	2.76	0.456	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.5 พบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของผู้ประกอบการในการจัดการแหล่งท่องเที่ยว: กรณีศึกษา เกาะเกร็ด อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี ด้านการรับและการแบ่งปันผลประโยชน์ ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.76$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ท่านได้รับผลประโยชน์ด้านสาธารณูปโภคจากการจัดการให้ชุมชนเกาะเกร็ดเป็นแหล่งท่องเที่ยวมากน้อยเพียงใด มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\bar{X} = 2.89$) รองลงมาได้แก่ ท่านได้รับผลประโยชน์ด้านความปลอดภัยจากการจัดการให้ชุมชนเกาะเกร็ดเป็นแหล่งท่องเที่ยวมากน้อยเพียงใด ($\bar{X} = 2.80$) และท่านได้รับผลประโยชน์ด้านรายได้จากการจัดการชุมชนเกาะเกร็ดเป็นแหล่งท่องเที่ยวมากน้อยเพียงใด มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ($\bar{X} = 2.58$) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.6 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการมีส่วนร่วมของผู้ประกอบการในการจัดการแหล่งท่องเที่ยว: กรณีศึกษา เกาะเกร็ด อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี ด้านการติดตามและประเมินผล ปรากฏดังตารางต่อไปนี้

ด้านการติดตามและประเมินผล	ค่าเฉลี่ย $\bar{X}$	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน	การแปลผล
ท่านมีส่วนร่วมในการติดต่อดูแลผลงานและสภาพปัญหา อุปสรรคในการจัดการชุมชนเกาะเกร็ดเป็นแหล่ง ท่องเที่ยวมากน้อยเพียงใด	2.65	0.709	ปานกลาง
ท่านมีส่วนร่วมในการประเมินผลเพื่อสรุปผลจากการ จัดการให้ชุมชนเกาะเกร็ดเป็นแหล่งท่องเที่ยวมากน้อย เพียงใด	2.74	0.666	ปานกลาง
ท่านมีส่วนร่วมในการรับรู้ความก้าวหน้าของการจัดให้ ชุมชนเกาะเกร็ดเป็นแหล่งท่องเที่ยวมากน้อยเพียงใด	3.24	0.881	ปานกลาง
รวม	2.88	0.429	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.6 พบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของผู้ประกอบการในการจัดการแหล่งท่องเที่ยว: กรณีศึกษา เกาะเกร็ด อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี ด้านการติดตามและประเมินผล ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.88$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ท่านมีส่วนร่วมในการรับรู้ความก้าวหน้าของการจัดให้ชุมชนเกาะเกร็ดเป็นแหล่งท่องเที่ยวมากน้อยเพียงใด มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\bar{X} = 3.24$) รองลงมาได้แก่ ท่านมีส่วนร่วมในการประเมินผลเพื่อสรุปผลจากการจัดการให้ชุมชนเกาะเกร็ดเป็นแหล่งท่องเที่ยวมากน้อยเพียงใด ($\bar{X} = 2.74$) และท่านมีส่วนร่วมในการติดต่อดูแลผลงานและสภาพปัญหาอุปสรรคในการจัดการชุมชนเกาะเกร็ดเป็นแหล่งท่องเที่ยวมากน้อยเพียงใด มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ($\bar{X} = 2.65$) ตามลำดับ

ตอนที่ 3 การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ประกอบการในการจัดการ
แหล่งท่องเที่ยว: กรณีศึกษา เกาะเกร็ด อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี

3.1 จำแนกตามเพศ

ตารางที่ 4.7 เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของผู้ประกอบการในการจัดการแหล่งท่องเที่ยว:
กรณีศึกษา เกาะเกร็ด อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี เมื่อจำแนกตามเพศชายและ
หญิง ปรากฏดังตารางต่อไปนี้

การมีส่วนร่วมของผู้ประกอบการ	ตัวแปร	ค่าเฉลี่ย $\bar{X}$	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	การทดสอบ t-test		
				t	df	Sig. (2-tailed)
ด้านเสนอความคิดการวางแผนและการ ตัดสินใจ	ชาย	3.41	0.295	-0.570	167	0.569
	หญิง	3.44	0.335			
ด้านการดำเนินการและการปฏิบัติการ	ชาย	2.96	0.459	0.959	167	0.339
	หญิง	2.89	0.404			
ด้านการรับและด้านการแบ่งปัน ผลประโยชน์	ชาย	2.71	0.461	-1.350	167	0.179
	หญิง	2.81	0.448			
ด้านการติดตามและประเมินผล	ชาย	2.92	0.449	1.506	167	0.134
	หญิง	2.82	0.402			
รวม	ชาย	3.00	0.236	0.307	167	0.759
	หญิง	2.99	0.193			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.7 พบว่า ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของผู้ประกอบการในการจัดการ
แหล่งท่องเที่ยว: กรณีศึกษา เกาะเกร็ด อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี เมื่อจำแนกตามเพศชายและ
หญิงพบว่า ผู้ประกอบการที่มีเพศต่างกันมีระดับการมีส่วนร่วมในการจัดการแหล่งท่องเที่ยว:
กรณีศึกษา เกาะเกร็ด อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี ในภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

3.2 จำแนกตามกลุ่มอายุ

ตารางที่ 4.8 เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของผู้ประกอบการในการจัดการแหล่งท่องเที่ยว: กรณีศึกษา เกาะเกร็ด อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี เมื่อจำแนกตามกลุ่มอายุ ปรากฏดังตารางต่อไปนี้

การมีส่วนร่วมของผู้ประกอบการ	ระหว่างกลุ่ม	Df	SS	MS	F	Sig.
ด้านเสนอความคิดการวางแผนและการตัดสินใจ	ระหว่างกลุ่ม	4	1.064	0.266	2.806	0.027*
	ภายในกลุ่ม	164	15.345	0.095		
ด้านการดำเนินการและการปฏิบัติการ	ระหว่างกลุ่ม	4	1.291	0.323	1.741	0.143
	ภายในกลุ่ม	164	30.394	0.185		
ด้านการรับและด้านการแบ่งปันผลประโยชน์	ระหว่างกลุ่ม	4	0.522	0.130	0.620	0.649
	ภายในกลุ่ม	164	34.480	0.210		
ด้านการติดตามและประเมินผล	ระหว่างกลุ่ม	4	1.361	0.340	1.879	0.116
	ภายในกลุ่ม	164	29.696	0.181		
ภาพรวม	ระหว่างกลุ่ม	4	0.328	0.082	1.779	0.136
	ภายในกลุ่ม	164	7.559	0.046		

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.8 พบว่า ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของผู้ประกอบการในการจัดการแหล่งท่องเที่ยว: กรณีศึกษา เกาะเกร็ด อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี เมื่อจำแนกตามกลุ่มอายุ พบว่า ผู้ประกอบการที่มีอายุต่างกันมีระดับการมีส่วนร่วมในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเกาะเกร็ด อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี ในภาพรวมไม่แตกต่างกัน แต่ถ้าพิจารณารายด้านพบว่า ด้านเสนอความคิดการวางแผนและการตัดสินใจ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อนำมาทดสอบรายคู่ เฉพาะด้านที่แตกต่างกันด้วยวิธี LSD ปรากฏ ดังตารางที่ 4.9

ตารางที่ 4.9 เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของผู้ประกอบการในการจัดการแหล่งท่องเที่ยว: กรณีศึกษา เกาะเกร็ด อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี ด้านเสนอความคิดการวางแผนและการตัดสินใจ เมื่อจำแนกตามกลุ่มอายุ โดยวิธีเปรียบเทียบรายคู่ LSD ปรากฏดังตารางต่อไปนี้

กลุ่มอายุ	$\bar{X}$	1	2	3	4	5	6
		3.59	3.42	3.44	3.28	3.42	-
1	3.59	-	-	-	0.31*	-	-
2	3.42	-	-	-	-	-	-
3	3.44	-	-	-	-	-	-
4	3.28	-	-	-	-	-	-
5	3.42	-	-	-	-	-	-
6	-	-	-	-	-	-	-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

1 = ต่ำกว่า 20 ปี

2 = 21-30 ปี

3 = 31-40 ปี

4 = 41-50 ปี

5 = 51-60 ปี

6 = 61 ปีขึ้นไป

จากตารางที่ 4.9 พบว่า ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของผู้ประกอบการในการจัดการแหล่งท่องเที่ยว: กรณีศึกษา เกาะเกร็ด อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี เมื่อจำแนกตามกลุ่มอายุ โดยวิธีเปรียบเทียบรายคู่ LSD พบว่า

ผู้ประกอบการมีส่วนร่วมในการจัดการแหล่งท่องเที่ยว เกาะเกร็ด อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี เมื่อจำแนกตามกลุ่มอายุ โดยวิธีเปรียบเทียบรายคู่ LSD อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

กลุ่มอายุต่ำกว่า 20 ปี มีส่วนร่วมในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเกาะเกร็ด อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรีมากกว่า กลุ่มอายุ 41-50 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนคู่อื่นไม่พบความแตกต่าง

3.3 จำแนกตามระดับการศึกษา

ตารางที่ 4.10 เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของผู้ประกอบการในการจัดการแหล่งท่องเที่ยว: ทัศนศึกษา เกาะเกร็ด อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี เมื่อจำแนกตามระดับการศึกษา ปรากฏดังตารางต่อไปนี้

การมีส่วนร่วมของผู้ประกอบการ	ระหว่างกลุ่ม	Df	SS	MS	F	Sig.
ด้านเสนอความคิดการวางแผนและการตัดสินใจ	ระหว่างกลุ่ม	4	1.158	0.289	3.072	0.018*
	ภายในกลุ่ม	164	15.451	0.094		
ด้านการดำเนินการและการปฏิบัติการ	ระหว่างกลุ่ม	4	1.798	0.449	2.467	0.047*
	ภายในกลุ่ม	164	29.886	0.182		
ด้านการรับและด้านการแบ่งปันผลประโยชน์	ระหว่างกลุ่ม	4	2.377	0.594	2.987	0.021*
	ภายในกลุ่ม	164	32.625	0.199		
ด้านการติดตามและประเมินผล	ระหว่างกลุ่ม	4	2.222	0.556	3.160	0.016*
	ภายในกลุ่ม	164	28.835	0.176		
ภาพรวม	ระหว่างกลุ่ม	4	0.469	0.117	2.591	0.039*
	ภายในกลุ่ม	164	7.419	0.045		

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.10 พบว่า ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของผู้ประกอบการในการจัดการแหล่งท่องเที่ยว: ทัศนศึกษา เกาะเกร็ด อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี เมื่อจำแนกตามระดับการศึกษา พบว่า ผู้ประกอบการที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีระดับการมีส่วนร่วมในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเกาะเกร็ด อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี ในภาพรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อนำมาทดสอบรายคู่ด้วยวิธี LSD ผลปรากฏ ดังตารางที่ 4.11-4.14

ตารางที่ 4.11 เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของผู้ประกอบการในการจัดการแหล่งท่องเที่ยว: ทัศนศึกษา เกาะเกร็ด อำเภopakเกร็ด จังหวัดนนทบุรี ด้านเสนอความคิดการวางแผนและการตัดสินใจ เมื่อจำแนกตามระดับการศึกษา โดยวิธีเปรียบเทียบรายคู่ LSD ปรากฏดังตารางต่อไปนี้

ระดับการศึกษา	$\bar{X}$	1	2	3	4	5	6	7
		3.38	3.46	3.52	3.46	3.21	-	-
1	3.38	-	-	-	-	-	-	-
2	3.46	-	-	-	-	0.24*	-	-
3	3.52	-	-	-	-	0.31*	-	-
4	3.46	-	-	-	-	0.25*	-	-
5	3.21	-	-	-	-	-	-	-
6	-	-	-	-	-	-	-	-
7	-	-	-	-	-	-	-	-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

1 = ประถมศึกษา

2 = มัธยมศึกษาตอนต้น

3 = มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช.

4 = อนุปริญญา/ปวส.

5 = ปริญญาตรี

6 = สูงกว่าปริญญาตรี

7 = อื่น ๆ

จากตารางที่ 4.11 พบว่า ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของผู้ประกอบการในการจัดการแหล่งท่องเที่ยว เกาะเกร็ด อำเภopakเกร็ด จังหวัดนนทบุรี ด้านเสนอความคิดการวางแผนและการตัดสินใจ เมื่อจำแนกตามระดับการศึกษา โดยวิธีเปรียบเทียบรายคู่ LSD พบว่า

ระดับการศึกษามัธยมศึกษาตอนต้นมีส่วนร่วมในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเกาะเกร็ด อำเภopakเกร็ด จังหวัดนนทบุรีมากกว่าระดับการศึกษาปริญญาตรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ระดับการศึกษามัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช. มีส่วนร่วมในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเกาะเกร็ด อำเภopakเกร็ด จังหวัดนนทบุรีมากกว่าระดับการศึกษาปริญญาตรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ระดับการศึกษาอนุปริญญา/ปวส. มีส่วนร่วมในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเกาะเกร็ด อำเภopakเกร็ด จังหวัดนนทบุรีมากกว่าระดับการศึกษาปริญญาตรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สรุป การศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช. และอนุปริญญา/ปวส. มีส่วนร่วมในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเกาะเกร็ด อำเภopakเกร็ด จังหวัดนนทบุรีต่างจากระดับการศึกษาปริญญาตรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนคู่อื่นไม่พบความแตกต่าง

ตารางที่ 4.12 เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของผู้ประกอบการในการจัดการแหล่งท่องเที่ยว: กรณีศึกษา เกาะเกร็ด อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี ด้านการดำเนินการและการปฏิบัติการ เมื่อจำแนกตามระดับการศึกษา โดยวิธีเปรียบเทียบรายคู่ LSD ปรากฏดังตารางต่อไปนี้

ระดับการศึกษา	$\bar{X}$	1	2	3	4	5	6	7
		2.82	2.98	3.11	2.95	2.76	-	-
1	2.82	-	-	-	-	-	-	-
2	2.98	-	-	-	-	-	-	-
3	3.11	0.29*	-	-	-	0.35*	-	-
4	2.95	-	-	-	-	-	-	-
5	2.76	-	-	-	-	-	-	-
6	-	-	-	-	-	-	-	-
7	-	-	-	-	-	-	-	-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

1 = ประถมศึกษา

2 = มัธยมศึกษาตอนต้น

3 = มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช.

4 = อนุปริญญา/ปวส.

5 = ปริญญาตรี

6 = สูงกว่าปริญญาตรี

7 = อื่น ๆ

จากตารางที่ 4.12 ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของผู้ประกอบการในการจัดการแหล่งท่องเที่ยว เกาะเกร็ด อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี เมื่อจำแนกตามระดับการศึกษา ด้านการดำเนินการและการปฏิบัติการ โดยวิธีเปรียบเทียบรายคู่ LSD พบว่า

ระดับการศึกษามัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช. มีส่วนร่วมในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเกาะเกร็ด อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรีมากกว่าระดับการศึกษาประถมศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ระดับการศึกษามัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช. มีส่วนร่วมในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเกาะเกร็ด อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรีมากกว่าระดับการศึกษาปริญญาตรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สรุป การศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช. มีส่วนร่วมในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเกาะเกร็ด อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรีต่างจากระดับการศึกษาประถมศึกษาและระดับปริญญาตรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนคู่อื่นไม่พบความแตกต่าง

ตารางที่ 4.13 เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของผู้ประกอบการในการจัดการแหล่งท่องเที่ยว: ทัศนศึกษา เกาะเกร็ด อำเภopakเกร็ด จังหวัดนนทบุรี ด้านการรับและด้านการแบ่งปันผลประโยชน์ เมื่อจำแนกตามระดับการศึกษา โดยวิธีเปรียบเทียบรายคู่ LSD ปรากฏดังตารางต่อไปนี้

ระดับการศึกษา	$\bar{X}$	1	2	3	4	5	6	7
		2.66	2.88	2.86	2.59	2.72	-	-
1	2.66	-	-	-	-	-	-	-
2	2.88	0.22*	-	-	0.28*	-	-	-
3	2.86	-	-	-	0.26*	-	-	-
4	2.59	-	-	-	-	-	-	-
5	2.72	-	-	-	-	-	-	-
6	-	-	-	-	-	-	-	-
7	-	-	-	-	-	-	-	-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

1 = ประถมศึกษา

2 = มัธยมศึกษาตอนต้น

3 = มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช.

4 = อนุปริญญา/ปวส.

5 = ปริญญาตรี

6 = สูงกว่าปริญญาตรี

7 = อื่น ๆ

จากตารางที่ 4.13 ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของผู้ประกอบการในการจัดการแหล่งท่องเที่ยว เกาะเกร็ด อำเภopakเกร็ด จังหวัดนนทบุรี ด้านการรับและด้านการแบ่งปันผลประโยชน์ เมื่อจำแนกตามระดับการศึกษา โดยวิธีเปรียบเทียบรายคู่ LSD พบว่า

ระดับการศึกษามัธยมศึกษาตอนต้น มีส่วนร่วมในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเกาะเกร็ด อำเภopakเกร็ด จังหวัดนนทบุรีมากกว่าระดับการศึกษาประถมศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ระดับการศึกษามัธยมศึกษาตอนต้น มีส่วนร่วมในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเกาะเกร็ด อำเภopakเกร็ด จังหวัดนนทบุรีมากกว่าระดับการศึกษอนุปริญญา/ปวส. อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ระดับการศึกษามัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช. มีส่วนร่วมในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเกาะเกร็ด อำเภopakเกร็ด จังหวัดนนทบุรีมากกว่าระดับการศึกษอนุปริญญา/ปวส. อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สรุป การศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น มีส่วนร่วมในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเกาะเกร็ด อำเภopakเกร็ด จังหวัดนนทบุรีต่างจากระดับการศึกษาประถมศึกษาและระดับอนุปริญญา/ปวส.

และระดับการศึกษามัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช. มีส่วนร่วมในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเกาะเกร็ด อำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรีต่างจากระดับการศึกษาอนุปริญญา/ปวส. อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนคู่อื่นไม่พบความแตกต่าง

ตารางที่ 4.14 เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของผู้ประกอบการในการจัดการแหล่งท่องเที่ยว: ทัศนศึกษา เกาะเกร็ด อำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี ด้านการติดตามและประเมินผล เมื่อจำแนกตามระดับการศึกษา โดยวิธีเปรียบเทียบรายคู่ LSD ปรากฏดังตารางต่อไปนี้

ระดับการศึกษา	$\bar{X}$	1	2	3	4	5	6	7
		3.08	2.81	2.76	2.87	2.78	-	-
1	3.08	-	0.26*	0.31*	0.21*	0.29*	-	-
2	2.81	-	-	-	-	-	-	-
3	2.76	-	-	-	-	-	-	-
4	2.87	-	-	-	-	-	-	-
5	2.78	-	-	-	-	-	-	-
6	-	-	-	-	-	-	-	-
7	-	-	-	-	-	-	-	-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

1 = ประถมศึกษา

2 = มัธยมศึกษาตอนต้น

3 = มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช.

4 = อนุปริญญา/ปวส.

5 = ปริญญาตรี

6 = สูงกว่าปริญญาตรี

7 = อื่น ๆ

จากตารางที่ 4.14 ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของผู้ประกอบการในการจัดการแหล่งท่องเที่ยว เกาะเกร็ด อำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี ด้านการติดตามและประเมินผล เมื่อจำแนกตามระดับการศึกษา โดยวิธีเปรียบเทียบรายคู่ LSD พบว่า

ระดับการศึกษาประถมศึกษา มีส่วนร่วมในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเกาะเกร็ด อำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรีมากกว่าระดับการศึกษามัธยมศึกษาตอนต้น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ระดับการศึกษาประถมศึกษา มีส่วนร่วมในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเกาะเกร็ด อำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรีมากกว่าระดับการศึกษามัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช. อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ระดับการศึกษาประถมศึกษา มีส่วนร่วมในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเกาะเกร็ด อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรีมากกว่าระดับการศึกษาอนุปริญญา/ปวส. อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ระดับการศึกษาประถมศึกษา มีส่วนร่วมในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเกาะเกร็ด อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรีมากกว่าระดับการศึกษาปริญญาตรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สรุป การศึกษาระดับประถมศึกษา มีส่วนร่วมในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเกาะเกร็ด อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรีต่างจากระดับการศึกษามัธยมศึกษาตอนต้น มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช. อนุปริญญา/ปวส. และระดับการศึกษาปริญญาตรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนคู่อื่นไม่พบความแตกต่าง

3.4 จำแนกตามรายได้ต่อเดือน

ตารางที่ 4.15 เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของผู้ประกอบการในการจัดการแหล่งท่องเที่ยว: กรณีศึกษา เกาะเกร็ด อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี เมื่อจำแนกตามรายได้ต่อเดือน ปรากฏดังตารางต่อไปนี้

การมีส่วนร่วมของผู้ประกอบการ	ระหว่างกลุ่ม	Df	SS	MS	F	Sig.
ด้านเสนอความคิดการวางแผนและการตัดสินใจ	ระหว่างกลุ่ม	4	0.131	0.033	0.327	0.860
	ภายในกลุ่ม	164	16.477	0.100		
ด้านการดำเนินการและการปฏิบัติการ	ระหว่างกลุ่ม	4	0.568	0.142	0.749	0.560
	ภายในกลุ่ม	164	31.116	0.190		
ด้านการรับและด้านการแบ่งปันผลประโยชน์	ระหว่างกลุ่ม	4	0.073	0.018	0.086	0.987
	ภายในกลุ่ม	164	34.929	0.213		
ด้านการติดตามและประเมินผล	ระหว่างกลุ่ม	4	0.582	0.145	0.783	0.538
	ภายในกลุ่ม	164	30.475	0.186		
ภาพรวม	ระหว่างกลุ่ม	4	0.079	0.020	0.417	0.796
	ภายในกลุ่ม	164	7.808	0.048		

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.15 ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของผู้ประกอบการในการจัดการแหล่งท่องเที่ยว: กรณีศึกษา เกาะเกร็ด อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี เมื่อจำแนกตามรายได้ต่อเดือนพบว่า ผู้ประกอบการที่มีรายได้ต่อเดือนต่างกันมีระดับการมีส่วนร่วมในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเกาะเกร็ด อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี ในภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

4. ข้อมูลด้านความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ

ตารางที่ 4.16 ผลการประมวลความคิดเห็นและข้อเสนอแนะด้านการมีส่วนร่วมของผู้ประกอบการในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเกาะเกร็ด อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี ปรากฏดังตารางต่อไปนี้

ที่	ข้อเสนอแนะ	ความถี่	ร้อยละ
1	ไม่เคยมีส่วนร่วมในการประชุม เนื่องจากไม่ใช่คนในท้องถิ่น	5	41.64
2	ต้องการให้เจ้าหน้าที่ท้องถิ่นให้ความรู้เรื่องการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวให้มีประสิทธิภาพ	3	25.00
3	อยากให้มีการปรับปรุงสภาพแวดล้อมให้ดีขึ้น	4	33.33
รวม		12	100.00

จากตารางที่ 4.16 ผลการประมวลความคิดเห็นและข้อเสนอแนะด้านการมีส่วนร่วมของผู้ประกอบการในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเกาะเกร็ด อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี โดยเรียงลำดับตามความถี่สูงสุดไปต่ำสุด มีผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด 12 คน คิดเป็นร้อยละ 7.10 จากจำนวนผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมดได้แก่ ไม่เคยมีส่วนร่วมในการประชุม เนื่องจากไม่ใช่คนในท้องถิ่น มีผู้ตอบแบบสอบถามมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 41.64 รองลงมา ได้แก่ อยากให้มีการปรับปรุงสภาพแวดล้อมให้ดีขึ้น คิดเป็นร้อยละ 33.33 และต้องการให้เจ้าหน้าที่ท้องถิ่นให้ความรู้เรื่องการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวให้มีประสิทธิภาพ คิดเป็นร้อยละ 25

ส่วนที่ 2 ผลการวิจัยเชิงคุณภาพ

การศึกษาวินิจฉัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมของผู้ประกอบการในการจัดการแหล่งท่องเที่ยว: กรณีศึกษา เกาะเกร็ด อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี” โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของผู้ประกอบการในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวในชุมชนเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี โดยใช้วิธีการเลือกสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive sampling) และเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interviewing) โดยผู้วิจัยได้สรุปข้อมูลในการสัมภาษณ์มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัวของเจ้าของสถานประกอบการที่ให้สัมภาษณ์ จำนวน 10 คน พบว่าเป็นเพศชาย จำนวน 4 คน และเพศหญิง จำนวน 6 คน อายุอยู่ในช่วงระหว่าง 31 – 40 ปี ระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี มีรายได้ต่อเดือนอยู่ที่ 10,000 – 15,000 บาท

ตอนที่ 2 การตอบคำถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของผู้ประกอบการในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวด้านเสนอความคิดการวางแผนและการตัดสินใจ ด้านการดำเนินการและการปฏิบัติการ ด้านการรับและด้านการแบ่งปันผลประโยชน์ ด้านการติดตามและประเมินผล ปรากฏผลดังนี้

จากข้อมูลการให้สัมภาษณ์ของสถานประกอบการในด้านเสนอความคิดการวางแผนและการตัดสินใจ ผู้วิจัยสามารถสรุปได้ดังนี้คือ สถานประกอบการมีการวางแผนและประชุมร่วมกับผู้นำชุมชนหน่วยงานภาครัฐ เพื่อสร้างแนวทางการบริหารจัดการให้ชุมชนเกาะเกร็ดเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ได้รับความนิยม และมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในเรื่องต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการแหล่งท่องเที่ยว อีกทั้งยังช่วยแก้ไขปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นด้วย

จากข้อมูลการให้สัมภาษณ์ของสถานประกอบการในด้านการดำเนินการและการปฏิบัติการ ผู้วิจัยสามารถสรุปได้ดังนี้คือ สถานประกอบการมีส่วนร่วมในการส่งเสริมการจัดกิจกรรมในเทศกาลต่าง ๆ เป็นอย่างมาก และยังมีส่วนร่วมในการดูแลสาธารณูปโภคในชุมชนเกาะเกร็ด รวมถึงร่วมกันกำหนดมาตรการในการดูแลความปลอดภัยในทรัพย์สินของนักท่องเที่ยวด้วย

จากข้อมูลการให้สัมภาษณ์ของสถานประกอบการในด้านการรับและด้านการแบ่งปันผลประโยชน์ ผู้วิจัยสามารถสรุปได้ดังนี้คือ สถานประกอบการมีการบริหารจัดการเรื่องรายได้และผลประโยชน์ที่ได้รับตามที่ได้มีการประชุมร่วมกัน โดยมีการนำเงินส่วนหนึ่งจากการเช่าพื้นที่ไปใช้ในการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ให้แก่นักท่องเที่ยวที่เข้ามาท่องเที่ยวทั้งในด้านสาธารณูปโภคและด้านความปลอดภัย

จากข้อมูลการให้สัมภาษณ์ของสถานประกอบการในด้านการติดตามและประเมินผล ผู้วิจัยสามารถสรุปได้ดังนี้คือ สถานประกอบการมีส่วนร่วมในการดูแลนักท่องเที่ยวและเมื่อเจอปัญหาหรืออุปสรรคก็จะพยายามแก้ไขให้นักท่องเที่ยวเกิดความรู้สึกประทับใจและรู้สึกดีต่อชุมชนเกาะเกร็ด นอกจากนี้สถานประกอบการยังมีส่วนร่วมในการประเมินผลร่วมกับคนในชุมชน หน่วยงานภาครัฐและเอกชน เพื่อรับรู้ความก้าวหน้าและทราบถึงข้อมูลต่าง ๆ ที่ต้องใช้ในการบริหารจัดการ และทำอย่างไรให้ชุมชนเกาะเกร็ดเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ได้รับความนิยมและมีความยั่งยืนต่อไป

บทที่ 5

บทสรุป อภิปรายผลการวิจัย และข้อเสนอแนะ

การศึกษาวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของผู้ประกอบการในการจัดการแหล่งท่องเที่ยว: กรณีศึกษา เกาะเกร็ด อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของผู้ประกอบการในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวในชุมชนเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี ผู้วิจัยใช้วิธีการวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Methods Research) ประกอบด้วยการวิจัยเชิงปริมาณ และการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างเชิงปริมาณ คือ ผู้ประกอบการในชุมชนเกาะเกร็ด โดยใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ซึ่งเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 169 คน โดยเลือกวิธีสุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ (Accidental or Convenience) โดยแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ การศึกษา รายได้ต่อเดือน

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลแสดงระดับการมีส่วนร่วมของผู้ประกอบการในการจัดการแหล่งท่องเที่ยว กรณีศึกษาเกาะเกร็ด อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี ใน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านเสนอความคิดการวางแผนและการตัดสินใจ, ด้านการดำเนินการและการปฏิบัติการ, ด้านการรับและด้านการแบ่งปันผลประโยชน์, ด้านการติดตามผลและการประเมินผล ผู้วิจัยใช้แบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามแบบของลิเคิร์ต (Likert's scale) เพื่อวัดระดับการมีส่วนร่วมโดยแบ่งออกเป็น 5 ระดับ คือ 5 หมายถึง อยู่ในระดับมากที่สุด 4 หมายถึง อยู่ในระดับมาก 3 หมายถึง อยู่ในระดับปานกลาง 2 คือ หมายถึง อยู่ในระดับน้อย และ 1 หมายถึง อยู่ในระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลด้านความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างเชิงคุณภาพ คือ ผู้ประกอบการที่มีส่วนร่วมในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเกาะเกร็ด อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี กำหนดกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง จำนวน 10 คน สัมภาษณ์เชิงลึกเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมด้านเสนอความคิดการวางแผนและการตัดสินใจ การดำเนินการและการปฏิบัติการ การรับและด้านการแบ่งปันผลประโยชน์ การติดตามผลและการประเมินผล

สำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ SPSS/PC คำนวณหาค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และการทดสอบสมมติฐานเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ประกอบการที่มีส่วนร่วมในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวชุมชนเกาะเกร็ด อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี ใช้ค่า t-test กรณีที่มีตัวแปรต้น 2 กลุ่ม และการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-way ANOVA) กรณีที่มีตัวแปรต้น 3 กลุ่มขึ้นไป เมื่อพบความแตกต่างตรวจสอบรายคู่โดยใช้วิธี LSD

5.1 สรุปผลการวิจัย

ผลการศึกษารายเรื่อง การมีส่วนร่วมของผู้ประกอบการในการจัดการแหล่งท่องเที่ยว: กรณีศึกษาเกาะเกร็ด อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี สรุปผลได้ดังนี้

5.1.1 ผลการวิจัยข้อมูลผู้ประกอบการ

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จำนวน 90 คน มีอายุระหว่าง 21-30 ปี มากที่สุดจำนวน 65 คน มีระดับการศึกษาชั้นมัธยมศึกษา จำนวน 59 คน และมีรายได้ระหว่าง 10,001-15,000 บาท จำนวน 49 คน

5.1.2 ผลการวิจัยการมีส่วนร่วมของผู้ประกอบการในการจัดการแหล่งท่องเที่ยว

การมีส่วนร่วมของผู้ประกอบการในการจัดการแหล่งท่องเที่ยว ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง (2.99) โดยเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านเสนอความคิดการวางแผนและการตัดสินใจ มีค่าเฉลี่ยในระดับมาก (3.42) และอีก 3 ด้าน อยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ ด้านการดำเนินการและการปฏิบัติการ (2.93) ด้านการติดตามและประเมินผล (2.87) และด้านการรับและการแบ่งปันผลประโยชน์ (2.75) ตามลำดับ

5.1.3 ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของผู้ประกอบการในการจัดการแหล่งท่องเที่ยว

ผู้ประกอบการในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเพศและรายได้ต่อเดือนต่างกันมีระดับการมีส่วนร่วมในการจัดการแหล่งท่องเที่ยว: กรณีศึกษา เกาะเกร็ด อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี ในภาพรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน

ผู้ประกอบการที่มีอายุต่างกันมีระดับการมีส่วนร่วมในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเกาะเกร็ด อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี ในภาพรวมไม่แตกต่างกัน แต่ด้านเสนอความคิดการวางแผนและการตัดสินใจ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยกลุ่มอายุต่ำกว่า 20 ปี มีส่วนร่วม

ในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเกาะเกร็ด อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรีมากกว่า กลุ่มอายุ 41-50 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผู้ประกอบการที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีระดับการมีส่วนร่วมในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเกาะเกร็ดในภาพรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยด้านเสนอความคิดการวางแผนและการตัดสินใจ การศึกษาระดับมัธยม ศึกษาตอนต้น มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช. และอนุปริญญา/ปวส. มีส่วนร่วมในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเกาะเกร็ด อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรีต่างจากระดับการศึกษาปริญญาตรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผู้ประกอบการในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวที่มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช. มีส่วนร่วมในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเกาะเกร็ด อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรีต่างจากระดับการศึกษาประถมศึกษาและระดับปริญญาตรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผู้ประกอบการในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวที่มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น มีส่วนร่วมในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเกาะเกร็ด อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรีต่างจากระดับการศึกษาประถมศึกษาและระดับอนุปริญญา/ปวส. และระดับการศึกษามัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช. มีส่วนร่วมในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเกาะเกร็ด อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรีต่างจากระดับการศึกษาอนุปริญญา/ปวส. ผู้ประกอบการในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวที่มีการศึกษามัธยมศึกษาตอนต้น มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช. อนุปริญญา/ปวส. และระดับการศึกษาปริญญาตรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนคู่อื่นไม่พบความแตกต่าง

5.1.4 ผลการวิเคราะห์คำถามปลายเปิด

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพื่อปรับปรุงและพัฒนา คือ ควรจัดให้มีการอบรมให้ความรู้แก่ผู้ประกอบการเกี่ยวกับการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน โดยอาจขอความร่วมมือจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวของจังหวัดนนทบุรี หรือสถาบันการศึกษาต่าง ๆ และควรส่งเสริมให้มีการปลูกจิตสำนึกรักสิ่งแวดล้อมในชุมชนโดยเริ่มตั้งแต่วัยเด็ก

5.1.5 ผลการวิเคราะห์การสัมภาษณ์เชิงลึก

ด้านเสนอความคิดการวางแผนและการตัดสินใจ พบว่า สถานประกอบการมีการวางแผนและประชุมร่วมกับผู้นำชุมชน หน่วยงานภาครัฐ เพื่อสร้างแนวทางการบริหารจัดการให้ชุมชนเกาะเกร็ดเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ได้รับความนิยม และมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในเรื่องต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการแหล่งท่องเที่ยว อีกทั้งยังช่วยแก้ไข้ปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นด้วย

ด้านการดำเนินการและการปฏิบัติการ พบว่า สถานประกอบการมีส่วนร่วมในการส่งเสริมการจัดกิจกรรมในเทศกาลต่าง ๆ เป็นอย่างมาก และยังมีส่วนร่วมในการดูแลสาธารณูปโภคในชุมชนเกาะเกร็ด รวมถึงร่วมกันกำหนดมาตรการในการดูแลความปลอดภัยในทรัพย์สินของนักท่องเที่ยวด้วย

ด้านการรับและด้านการแบ่งปันผลประโยชน์ พบว่า สถานประกอบการมีการบริหารจัดการเรื่องรายได้และผลประโยชน์ที่ได้รับตามที่ได้มีการประชุมร่วมกัน โดยมีการนำเงินส่วนหนึ่งจากการเช่าพื้นที่ไปใช้ในการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ให้แก่นักท่องเที่ยวที่เข้ามาท่องเที่ยวทั้งในด้านสาธารณูปโภค และด้านความปลอดภัย

ด้านการติดตามและประเมินผล พบว่า สถานประกอบการมีส่วนร่วมในการดูแลนักท่องเที่ยวและเมื่อเจอปัญหาหรืออุปสรรคก็จะพยายามแก้ไขให้นักท่องเที่ยวเกิดความรู้สึกประทับใจและรู้สึกดีต่อชุมชนเกาะเกร็ดนอกจากนี้สถานประกอบการยังมีส่วนร่วมในการประเมินผลร่วมกับคนในชุมชน หน่วยงานภาครัฐและเอกชน เพื่อรับรู้ความก้าวหน้าและทราบถึงข้อมูลต่าง ๆ ที่ต้องใช้ในการบริหารจัดการ และทำอย่างไรให้ชุมชนเกาะเกร็ดเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ได้รับความนิยมและมีความยั่งยืนต่อไป

5.2 อภิปรายผล

ความคิดเห็นของผู้ประกอบการ การมีส่วนร่วมของผู้ประกอบการในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวด้านเสนอความคิด การวางแผนและการตัดสินใจ พบว่า ผู้ประกอบการมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการประชุมร่วมกันการจัดให้ชุมชนเกาะเกร็ดเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ กนกอร รัตนอุดมสวัสดิ์ (2552) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของชุมชนในการฟื้นฟูแหล่งท่องเที่ยวสนามเหลี่ยมทองคำ อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย ซึ่งพบว่าประชาชนต้องการมีส่วนร่วมในการฟื้นฟูแหล่งท่องเที่ยวสามเหลี่ยมทองคำ ในด้านต่าง ๆ ได้แก่ ด้านการค้นปัญหา ด้านการวางแผนฟื้นฟู ด้านการปฏิบัติการฟื้นฟู และด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามผลงาน อยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับแนวความคิดของ ศิมา ณ ระนอง (2551) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่น ในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและแหล่งท่องเที่ยว การจัดการสิ่งแวดล้อมและการพัฒนาแหล่ง ท่องเที่ยวในระดับ พื้นที่ชุมชน เป็นจุดสำคัญ โดยประชาชนในท้องถิ่นได้ร่วมกันคิดค้นและกำหนดแนวทางในการพัฒนาร่วมกันกับผู้ที่เกี่ยวข้องในชุมชนเพื่อวิพากษ์เสนอแนะและร่วมกิจกรรมการพัฒนาและอนุรักษ์ สิ่งแวดล้อมในพื้นที่ปัจจุบัน การจัดการสิ่งแวดล้อมและแหล่งท่องเที่ยวของชุมชนท้องถิ่น มีการกำหนด แผนการจัดการร่วมกัน (Planning and Management Together) โดยให้ประชาชนร่วมกับหน่วยงานอื่น ๆ และภาคเอกชนได้มีส่วนร่วมต่อการจัดการตัดสินใจต่อทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมของท้องถิ่นตนเองอย่าง เป็นธรรมและยอมรับได้ทุกฝ่ายและ

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการสิ่งแวดล้อมและแหล่งท่องเที่ยว ด้วยเหตุที่ปัญหาสิ่งแวดล้อมและแหล่งท่องเที่ยวที่เกี่ยวเนื่องกัน มีความเชื่อมโยงกับการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของชุมชน และส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของชุมชนท้องถิ่น ในการมีส่วนร่วมค้นหาปัญหาร่วมตัดสินใจ ร่วมดำเนินการร่วมประเมินผลและร่วมรับผลเพื่อพัฒนาและส่งเสริมแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

ความคิดเห็นของผู้ประกอบการ การมีส่วนร่วมของผู้ประกอบการในการจัดการแหล่งท่องเที่ยว ด้านการดำเนินงานและการปฏิบัติการ พบว่า ผู้ประกอบการมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมในเทศกาลต่าง ๆ มากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Kamukarn R. (2010) ได้ศึกษาแนวทางการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของตำบลปากอ อำเภอมือง จังหวัดพังงา ผลการวิจัยพบว่า แนวทางการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ได้แก่ ปัญหาด้านพื้นที่ธรรมชาติของชุมชนถูกบุกรุก แนวทางการจัดการ คือ การรวมตัวของชุมชนเพื่อปกป้องพื้นที่ป่าสาธารณะ ด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมและการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ด้านกิจกรรมการท่องเที่ยวและกระบวนการ แนวทางการพัฒนา คือ การสร้างกิจกรรมการท่องเที่ยวที่เอื้อต่อกระบวนการเรียนรู้เกี่ยวกับระบบนิเวศ ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการท่องเที่ยว แนวทางการพัฒนา คือ การส่งเสริมและเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างถูกวิธีและตลอดกระบวนการ ซึ่งสอดคล้องกับแนวความคิดของ โกวิท วัฒนกุล (2555) ที่ได้กล่าวไว้ว่าการมีส่วนร่วมที่แท้จริงของประชาชนในการพัฒนาควรมี 4 ขั้นตอน ดังนี้ 1) การมีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหาของแต่ละท้องถิ่น กล่าวคือ ถ้าหากชาวชนบท ยังไม่สามารถทราบถึงปัญหาและเข้าใจถึงสาเหตุของปัญหา ในท้องถิ่นของตนเป็นอย่างดีแล้ว การดำเนินงานต่าง ๆ เพื่อแก้ปัญหาของท้องถิ่นย่อมไร้ประโยชน์เพราะชาวชนบทจะไม่เข้าใจและมองไม่เห็นถึงความสำคัญของการดำเนินงานเหล่านั้น 2) การมีส่วนร่วมในการวางแผนดำเนินกิจกรรม เพราะการวางแผนดำเนินงานเป็นขั้นตอนที่จะช่วยให้ชาวชนบทรู้จักวิธีการคิด การตัดสินใจอย่างมีเหตุผล รู้จักการนำเอาปัจจัยข่าวสารข้อมูลต่าง ๆ มาใช้ในการวางแผน 3) การมีส่วนร่วมในการลงทุนและการปฏิบัติงาน แม้ชาวชนบทส่วนใหญ่จะมีฐานะยากจน แต่ก็มีความสามารถของตนเองที่สามารถใช้เข้าร่วมได้ การร่วมลงทุนและปฏิบัติงาน จะทำให้ชาวชนบทสามารถคิดต้นทุนดำเนินงานได้ด้วยตนเอง ทำให้ได้เรียนรู้การดำเนินกิจกรรมอย่างใกล้ชิด 4) การมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลงาน ถ้าหากการติดตามงานและประเมินผลงานขาดการมีส่วนร่วมแล้วชาวชนบทย่อมจะไม่ทราบด้วยตนเองว่างานที่ทำไปนั้นได้รับผลดีหรือได้รับประโยชน์หรือไม่อย่างไร การดำเนินกิจกรรมอย่างเดียวกันในโอกาสต่อไปจึงอาจประสบความยากลำบาก

ความคิดเห็นของผู้ประกอบการ การมีส่วนร่วมของผู้ประกอบการในการจัดการแหล่งท่องเที่ยว ด้านการรับและด้านการแบ่งปันผลประโยชน์ พบว่า ผู้ประกอบการมีความคิดเห็นเกี่ยวกับ

การได้รับผลประโยชน์ด้านรายได้จากการจัดการชุมชนเกาะเกร็ดเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วรรณวิมล ภูนาศ (2558) เรื่อง ศักยภาพชุมชนในการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน กรณีศึกษาตลาดน้ำอัมพวา พบว่า การมีส่วนร่วมในการได้รับประโยชน์ของชุมชนอัมพวา เป็นการทำให้ชุมชนมีรายได้จากการประกอบอาชีพ ที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวโดยชุมชนโดยตรง ได้แก่ ธุรกิจร้านอาหาร ธุรกิจขายของที่ระลึก ธุรกิจนำเที่ยว ธุรกิจที่พัก นอกจากนี้ ยังกระจายผลประโยชน์ในทางอ้อมซึ่งเป็นผลพวงจากการท่องเที่ยว ได้แก่ การตกปลาและตกกุ้ง แต่เดิมที่ขายส่งให้แก่พ่อค้าคนกลางปรับเปลี่ยนเป็นขายให้นักท่องเที่ยวโดยตรง ทำให้มีรายได้เพิ่มมากขึ้น ธุรกิจค้าวัสดุก่อสร้างมีรายได้เพิ่มขึ้น เพราะผู้ประกอบการธุรกิจที่พักมีจำนวนมากขึ้น มีทั้งเข้ามาลงทุนใหม่และการซ่อมแซมที่พักเดิม การทำเกษตรกรรม คนในชุมชนที่ทำสวนผลไม้ ก็มีรายได้จากการนำผลผลิตทางการเกษตรมาขายในตลาดน้ำ จะเห็นได้ว่า จากการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนของตลาดน้ำอัมพวาทำให้คนในชุมชนมีส่วนร่วมในการได้รับประโยชน์ ซึ่งสอดคล้องกับแนวความคิดของ วิภาดา มุกดา (2553) กล่าวว่า การที่จะทำให้ชุมชนมีรายได้จากนักท่องเที่ยวที่สนใจในการท่องเที่ยวเชิงนิเวศซึ่งจะทำให้ก่อเกิดรายได้ภายในชุมชนและสร้างเศรษฐกิจในชุมชนและสร้างอาชีพให้กับประชาชนในพื้นที่ เช่น ไกด์นั้น หน่วยงานของรัฐจะต้องพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและบริการการท่องเที่ยวโดยไม่ส่งผลกระทบต่อทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อม จะต้องมีการพัฒนาปรับปรุงพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวให้เกิดความสวยงาม โดดเด่น ปลอดภัยสามารถดึงดูดให้นักท่องเที่ยวเข้ามาใช้ประโยชน์ได้จริง ปรับปรุงเส้นทางคมนาคมเข้าสู่แหล่งท่องเที่ยว เส้นทางศึกษาธรรมชาติ การบริการที่พัก การบริการอาหาร จัดตั้งศูนย์ประสานงานการให้บริการแก่นักท่องเที่ยวเพื่อให้ข้อมูลด้านแหล่งท่องเที่ยว กิจกรรมการท่องเที่ยวผ่านเว็บไซต์ ตลอดจนขยายช่องทางจำหน่ายสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์

ความคิดเห็นของผู้ประกอบการ การมีส่วนร่วมของผู้ประกอบการในการจัดการแหล่งท่องเที่ยว ด้านการติดตามผลและประเมินผล พบว่า ผู้ประกอบการมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมรับรู้ความก้าวหน้าของการจัดให้ชุมชนเกาะเกร็ดเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พรทิพย์ จักรรอด (2555) เรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์บริเวณตลาดน้ำโบราณบางพลี อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ การติดตามและประเมินผล พบว่า จำนวนผู้มีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ บริเวณตลาดน้ำโบราณบางพลีอยู่ในระดับปานกลางในทุกด้านเช่นกัน ทั้งนี้เป็นเพราะว่า ประชาชนส่วนใหญ่เข้าใจถึงความสำคัญและเห็นถึงประโยชน์ของการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ บริเวณตลาดน้ำโบราณบางพลีที่จะสามารถช่วยรักษาเอกลักษณ์ของตลาดน้ำโบราณบางพลีให้คงอยู่เพื่อให้นักท่องเที่ยวและลูกหลานในท้องถิ่นได้ชื่นชมและศึกษาเรียนรู้ตลอดไป อีกทั้งการพัฒนาการ

ท่องเที่ยวยังช่วยเพิ่มรายได้และยกระดับคุณภาพชีวิตของคนในท้องถิ่นให้ดีขึ้นอีกด้วย ทำให้ประชาชนส่วนใหญ่จึงร่วมแรงร่วมใจกันในการเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในทุกกิจกรรมและทุกขั้นตอนอย่างพร้อมเพรียงกัน ซึ่งจากการศึกษาพบว่าประชาชนส่วนใหญ่มีส่วนร่วมในด้านการร่วมสนับสนุนและดำเนินการการจัดกิจกรรมของชุมชน เช่น ประเพณีรับบัว หรืองานแต่งกายย้อนยุคมากที่สุดเนื่องจากเป็นกิจกรรมที่ต้องใช้ระยะเวลาในการเตรียมงานมาก ใช้กำลังคนกำลังทรัพย์มาก ทำให้ประชาชนส่วนใหญ่ได้มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมสำคัญของชุมชนที่ทุกคนมีความภาคภูมิใจในการมีส่วนร่วมสืบสานวัฒนธรรมประเพณีอันดีงามของชุมชนได้อย่างทั่วถึงที่สุด สอดคล้องกับแนวคิดของ จักรี รุจิจรเดช (2550) ที่ได้ศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ตลาดคลองสวน 100 ปี อำเภอบางบัว จังหวัดสมุทรปราการ พบว่าประชาชนในพื้นที่บริเวณตลาดคลองสวน 100 ปี ส่วนใหญ่มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ตลาดคลองสวน 100 ปี อยู่ในระดับปานกลาง

5.3 ข้อเสนอแนะในการวิจัย

5.3.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

จากผลการวิจัยพบว่า

5.3.1.1 ควรสนับสนุนให้มีการสร้างความสามัคคีในชุมชน มีการติดต่อชักชวนร่วมกันทำกิจกรรมของชุมชนอย่างสม่ำเสมอ มีการจัดอบรมสัมมนาการสร้างความเป็นผู้นำให้กับคนในชุมชนอย่างต่อเนื่อง

5.3.1.2 ควรจัดให้มีการอบรมให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนให้กับประชาชนในพื้นที่อย่างทั่วถึงมากขึ้น โดยอาจขอความร่วมมือจากการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย หน่วยงานด้านการท่องเที่ยวหรือการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมของไทย หรือสถาบันการศึกษาต่าง ๆ ให้เข้ามาช่วยฝึกอบรมประชาชนอย่างต่อเนื่อง

5.3.1.3 ควรทำการชี้แจงประชาสัมพันธ์ความสำคัญของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนให้ประชาชนในพื้นที่ได้ตระหนักมากขึ้น

5.3.1.4 ควรเปิดรับความคิดเห็นของประชาชนในพื้นที่ให้มากขึ้นเพื่อบริหารจัดการชุมชนให้สอดคล้องกับความต้องการของประชาชนในพื้นที่มากขึ้น

5.3.1.5 ควรส่งเสริมให้มีการปลูกจิตสำนึกรักสิ่งแวดล้อมในชุมชนโดยเริ่มตั้งแต่วัยเด็ก ฉะนั้นองค์การบริหารส่วนตำบลเกาะเกร็ด ควรกำหนดเป็นนโยบายในการบริหารจัดการให้ผู้ประกอบการ และคนในชุมชนได้มีส่วนร่วมในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวร่วมกัน

5.3.2 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

5.3.2.1 ควรมีการขยายขอบเขตการศึกษาวิจัยในกลุ่มชุมชน และกลุ่มนักท่องเที่ยว เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาปรับปรุงและวางแผนการมีส่วนร่วมในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวของเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี

5.3.2.2 ควรศึกษาถึงแนวทางการควบคุมการประกอบธุรกิจที่มีผลกระทบต่อวัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อมของเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี

บรรณานุกรม

- กนกอร รัตนอุดมสวัสดิ์. (2552). การมีส่วนร่วมของชุมชนในการฟื้นฟูแหล่งท่องเที่ยวสวนมเหยียมทองคำ. ค้นเมื่อวันที่ 23 พฤศจิกายน 2558
- กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา. (2554). แผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติ พ.ศ. 2555-2559. ค้นเมื่อ 23 พฤศจิกายน 2558, จาก http://www.tica.or.th/images/plan_tourism2555-2559/2555-2559.pdf
- กุลจิรา เสาวลักษณ์จินดา. (2555). การมีส่วนร่วมของชุมชนต่อการจัดการแหล่งท่องเที่ยว: กรณีศึกษาอำเภออินทร์บุรี จังหวัดสิงห์บุรี. การศึกษาค้นคว้าอิสระปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- ฉลองศรี พิมลสมพงศ์. (2552). การวางแผนและการพัฒนาตลาดการท่องเที่ยว. กรุงเทพมหานคร: คณะมนุษยศาสตร์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ฉลองศรี พิมลสมพงศ์. (2552). อุตสาหกรรมการท่องเที่ยว. งานวิชาการคณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ชุมพล พีชพันธ์ไพศาล. (2553). การมีส่วนร่วมของประชาชนในเขตเทศบาลนครพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ต่อการอนุรักษ์มรดกโลกทางวัฒนธรรม. ค้นเมื่อ 24 พฤศจิกายน 2558, จาก http://koha.library.tu.ac.th/cgi-bin/koha/opac-detail.pl?biblionumber=599535&query_desc=an%3A668611
- บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา. (2551). การพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน. กรุงเทพฯ: เพรส แอนด์ ดีไซน์. ค้นเมื่อ 24 พฤศจิกายน 2558, จาก <http://koha.library.tu.ac.th/cgi-bin/koha/opac-search.pl?q=an:499644>
- พรทิพย์ จั๊ยรอด. (2555). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์บริเวณตลาดน้ำโบราณบางพลี. อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ. ค้นเมื่อ 23 พฤศจิกายน 2558, จาก <http://romphruekj.krirk.ac.th/books/2556/1/5.pdf>
- พิมพ์พรณ สุจารินพงศ์. (2553). มัคคุเทศก์. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- มณฑล เอกอดุลพันธ์. (2553). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมกรณีศึกษา: ตลาดน้ำตลิ่งชัน กรุงเทพมหานคร. ค้นเมื่อ 23 พฤศจิกายน 2558, จาก http://www.conference.phuket.psu.ac.th/proceedings/PSU_OPEN_WEEK_2011/data/FHT/FHT_Paper_14.pdf

- วรรณวิมล ภู่นาค. (2558). ศักยภาพชุมชนในการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน: กรณีศึกษาตลาดน้ำอัมพวา. ค้นเมื่อ 25 พฤศจิกายน 2558, จาก <http://journal.oas.psu.ac.th/index.php/asj/article/viewFile/117/798>
- ศูนย์ปฏิบัติการจังหวัดสมุทรปราการ. (2553). ข้อมูลจังหวัดสมุทรปราการ. ค้นเมื่อ 23 พฤศจิกายน 2558, จาก <http://www.samutprakan.biz>
- สุวรรณณี คงทอง. (2550). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ป่าชายเลนในท้องที่อำเภอ ลังแกว จังหวัดตรัง. วิทยานิพนธ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- เสรี วงไพจิตร. (2555). ความหมายของการท่องเที่ยว. ค้นเมื่อ 20 พฤศจิกายน 2558, จาก http://grad.vru.ac.th/meeting_board/2555_03-meeting
- องค์การบริหารส่วนตำบลเกาะเกร็ด. (2560). ข้อมูลตำบลเกาะเกร็ด. ค้นเมื่อ 23 มิถุนายน 2560, จาก <http://Koh Kret.go.th/public/>
- องค์การบริหารส่วนตำบลบางน้ำผึ้ง. (2550). ข้อมูลตำบลบางน้ำผึ้ง. ค้นเมื่อ 23 พฤศจิกายน 2559, จาก <http://bangnamphueng.go.th/public/>
- Kamukarn R. (2010). แนวทางการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ. ตำบลปากอ อำเภอเมือง จังหวัดพังงา.

ภาคผนวก ก

แบบสอบถาม

แบบสอบถาม

เรื่อง การมีส่วนร่วมของผู้ประกอบการในการจัดการแหล่งท่องเที่ยว กรณีศึกษา เกาะเกร็ด อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี

แบบสอบถามนี้จัดทำขึ้นเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลในการศึกษาการมีส่วนร่วมของผู้ประกอบการในการจัดการแหล่งท่องเที่ยว กรณีศึกษา เกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อนำข้อมูลไปใช้ในการวิจัยการท่องเที่ยว คำตอบของผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมดจะใช้เป็นข้อมูลเพื่อสรุปผลการศึกษา โดยผลที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้จะเป็นประโยชน์ทั้งในด้านการศึกษา และเป็นข้อเสนอแนะสำหรับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่อไป ผู้วิจัยขอขอบพระคุณท่านที่ได้กรุณาให้ความอนุเคราะห์เวลาในการตอบแบบสอบถามอันจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการศึกษา

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคล

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง ตามความเป็นจริงหรือตรงกับความคิดเห็นของท่าน

1. เพศ

1. ชาย 2. หญิง

2. อายุ

1. ต่ำกว่า 20 ปี 2. 21 – 30 ปี 3. 31 – 40 ปี
 4. 41 – 50 ปี 5. 51 – 60 ปี 6. 61 ปีขึ้นไป

3. ระดับการศึกษา

1. ประถมศึกษา 2. มัธยมศึกษา 3. มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช.
 4. อนุปริญญา/ปวส. 5.ปริญญาตรี 6. สูงกว่าปริญญาตรี
 7. อื่น ๆ (โปรดระบุ).....

4. รายได้ต่อเดือน

1. ต่ำกว่า 10,000 บาท 2. 10,001 – 15,000 บาท 3. 15,001 – 20,000
 4. 20,001 – 25,000 บาท 5. 25,001 – 30,000 บาท 6. 30,001 บาท ขึ้นไป

ตอนที่ 2 การมีส่วนร่วมของผู้ประกอบการในการจัดการแหล่งท่องเที่ยว กรณีศึกษา เกาะเกร็ด

จังหวัดนนทบุรี

คำชี้แจง โปรดตอบคำถามทุกข้อ โดยทำเครื่องหมาย ลงในช่อง ตรงตามความเป็นจริงหรือ

ตรงกับความคิดเห็นของท่าน

การมีส่วนร่วมของผู้ประกอบการ		ระดับการมีส่วนร่วม				
		มากที่สุด 5	มาก 4	ปานกลาง 3	น้อย 2	น้อยมาก 1
ด้านเสนอความคิด การวางแผนและการตัดสินใจ						
1	ในการประชุมร่วมกันเพื่อการจัดให้ชุมชนเกาะเกร็ดเป็นแหล่งท่องเที่ยว ท่านได้มีข้อเสนอแนะในเรื่องดังกล่าว มากน้อยเพียงใด					
2	ท่านมีส่วนร่วมในการคิดค้นปัญหาและอุปสรรคที่เกี่ยวข้องกับการจัดให้ชุมชนเกาะเกร็ดเป็นแหล่งท่องเที่ยวมากน้อยเพียงใด					
3	การตัดสินใจในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวของชุมชนเกาะเกร็ด ท่านรู้สึกเห็นด้วยกับการจัดให้ชุมชนเกาะเกร็ดเป็นแหล่งท่องเที่ยวมากน้อยเพียงใด					
ด้านการดำเนินการและการปฏิบัติการ						
1	ท่านมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมในเทศกาลต่าง ๆ มากน้อยเพียงใด					
2	ท่านมีส่วนร่วมในการดูแลสาธารณูปโภคในชุมชนเกาะเกร็ดมากน้อยเพียงใด					
3	ท่านมีส่วนร่วมในการดูแลความปลอดภัยในทรัพย์สินของนักท่องเที่ยวมากน้อยเพียงใด					
ด้านการรับและด้านการแบ่งปันผลประโยชน์						
1	ท่านได้รับผลประโยชน์ด้านรายได้จากการจัดการชุมชนเกาะเกร็ดเป็นแหล่งท่องเที่ยวมากน้อยเพียงใด					

การมีส่วนร่วมของผู้ประกอบการ		ระดับการมีส่วนร่วม				
		มากที่สุด 5	มาก 4	ปานกลาง 3	น้อย 2	น้อยมาก 1
2	ท่านได้รับผลประโยชน์ด้านความปลอดภัยจากการจัดการให้ชุมชนเกาะเกร็ดเป็นแหล่งท่องเที่ยวมากน้อยเพียงใด					
3	ท่านได้รับผลประโยชน์ด้านสาธารณสุขโรคจากการจัดการให้ชุมชนเกาะเกร็ดเป็นแหล่งท่องเที่ยวมากน้อยเพียงใด					
ด้านการติดตามและประเมินผล						
1	ท่านมีส่วนร่วมในการติดต่อดูแลผลงานและสภาพปัญหาอุปสรรคในการจัดการชุมชนเกาะเกร็ดเป็นแหล่งท่องเที่ยวมากน้อยเพียงใด					
2	ท่านมีส่วนร่วมในการประเมินผลเพื่อสรุปผลจากการจัดการให้ชุมชนเกาะเกร็ดเป็นแหล่งท่องเที่ยวมากน้อยเพียงใด					
3	ท่านมีส่วนร่วมในการรับรู้ความก้าวหน้าของการจัดให้ชุมชนเกาะเกร็ดเป็นแหล่งท่องเที่ยวมากน้อยเพียงใด					

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ (ด้านการมีส่วนร่วมของผู้ประกอบการในชุมชนเกาะเกร็ด)

.....

.....

.....

.....

ภาคผนวก ข
แบบสัมภาษณ์ผู้ประกอบการ

แบบสัมภาษณ์ผู้ประกอบการ

เรื่อง การมีส่วนร่วมของผู้ประกอบการในการจัดการแหล่งท่องเที่ยว
กรณีศึกษา เกาะเกร็ด อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี

หัวข้อในการสัมภาษณ์ผู้ประกอบการแบ่งเป็น 4 ด้าน ดังนี้

1. ด้านเสนอความคิดการวางแผนและการตัดสินใจ

1.1 ท่านมีส่วนร่วมอย่างไรในการประชุมร่วมกันเพื่อการจัดให้ชุมชนเกาะเกร็ดเป็นแหล่งท่องเที่ยว

1.2 ท่านมีส่วนร่วมอย่างไรในการคิดค้นปัญหาและอุปสรรคที่เกี่ยวข้องกับการจัดให้ชุมชนเกาะเกร็ดเป็นแหล่งท่องเที่ยว

1.3 ท่านเห็นด้วยหรือไม่กับการตัดสินใจพัฒนาให้เกาะเกร็ดกลายเป็นแหล่งท่องเที่ยวชุมชน

---

2. ด้านการดำเนินการและการปฏิบัติการ

2.1 ท่านมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมในเทศกาลต่าง ๆ มากน้อยเพียงใด

2.2 ท่านมีส่วนร่วมในการดูแลสาธารณูปโภคในชุมชนเกาะเกร็ดมากน้อยเพียงใด

2.3 ท่านมีส่วนร่วมในการดูแลความปลอดภัยในทรัพย์สินของนักท่องเที่ยวมากน้อยเพียงใด

---

3. ด้านการรับและด้านการแบ่งปันผลประโยชน์

3.1 ท่านได้รับผลประโยชน์ด้านรายได้จากการจัดการชุมชนเกาะเกร็ดเป็นแหล่งท่องเที่ยวมากน้อยเพียงใด

3.2 ท่านได้รับผลประโยชน์ด้านความปลอดภัยจากการจัดการให้ชุมชนเกาะเกร็ดเป็นแหล่งท่องเที่ยวมากน้อยเพียงใด

3.3 ท่านได้รับผลประโยชน์ด้านสาธารณูปโภคจากการจัดการให้ชุมชนเกาะเกร็ดเป็นแหล่งท่องเที่ยวมากน้อยเพียงใด

---

4. ด้านการติดตามและประเมินผล

4.1 ท่านมีส่วนร่วมในการติดต่อดูแลผลงานและสภาพปัญหาอุปสรรคในการจัดการชุมชนเกาะเกร็ด เป็นแหล่งท่องเที่ยวมากน้อยเพียงใด

4.2 ท่านมีส่วนร่วมในการประเมินผลเพื่อสรุปผลจากการจัดการให้ชุมชนเกาะเกร็ดเป็นแหล่งท่องเที่ยวมากน้อยเพียงใด

4.3 ท่านมีส่วนร่วมในการรับรู้ความก้าวหน้าของการจัดให้ชุมชนเกาะเกร็ดเป็นแหล่งท่องเที่ยวมากน้อยเพียงใด

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ	นายพลสิทธิ์ ศรีศิริ
วัน เดือน ปีเกิด	14 ตุลาคม 2519 จังหวัดกรุงเทพมหานคร
ประวัติการศึกษา	มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต ปริญญาศิลปศาสตรบัณฑิต การโรงแรมและการท่องเที่ยว, พ.ศ. 2544 มหาวิทยาลัยนเรศวร ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต การจัดการโรงแรมและการท่องเที่ยว, พ.ศ. 2552
ตำแหน่งและสถานที่ทำงาน	อาจารย์ประจำสาขาวิชาอุตสาหกรรมท่องเที่ยว คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์
ประสบการณ์ทำงาน	อาจารย์ประจำสาขาวิชาอุตสาหกรรมท่องเที่ยว คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์ พ.ศ. 2550-2563
ชื่อผลงานทางวิชาการที่ตีพิมพ์เผยแพร่	บทความเรื่อง มุมมองของนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติที่มีต่ออาหาร ริมทาง (street food) บนถนนเยาวราช กรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2561
รางวัลหรือทุนการศึกษาที่ได้รับ	-